

Predsednik republike Turcije g. Dželal Bayar in predsednik Josip Broz-Tito, ko gledata mimohod enot turške armade za letošnjega maršalovega obiska v prijateljski in zavezniški Turčiji

TELE tedenska tribuna

TEDNIK SLOVENSKEGA POROČEVALCA.

Dobrodošel na naših tleh!

Predsednik zavezniške Turčije v Jugoslaviji

Predsednik republike Turcije g. Dželal Bayar je v sredo ob 18.50 stopil na jugoslovanska tla. Dobro uro pred tem so se visoki jugoslovanski funkcionarji s podpredsednikom zveznega izvršnega sveta Rodoljubom Čolakovičem na čelu z motornimi čolni odpeljali jahti »Savarone« nasproti, da bi ga pozdravili v imenu predsednika republike Tita.

Ko je čoln, s katerim se je predsednik turške republike Dželal Bayar prepeljal z jahte na obalo, priplul v reško pristanišče, mu je v pozdrav zadonelo desetine siren ladij, zasidranih v pristanišču.

Ko so predsednik turške republike in njegovo spremstvo stopili na jugoslovanska tla, je godba jugoslovanske vojne mornarice zaigrala najprej turško, nato pa jugoslovansko himno. Potem je g. Dželal Bayar v spremstvu Rodoljuba Čolakoviča pregledal častni bataljon mornarje, medtem ko je mornariška godba igrala koračnice, z obale pa je odmevalo navdušeno pozdravljanje zbranih množic. Ko je pregledal častni bataljon mornarjev, ga je več sto postrojenih, zagorelih mornarjev grmko pozdravilo z glasnim »Zdravo«, ki mu je g. Dželal Bayar odgovoril s mahanjem roke. Nato je predsednik turške republike s svojim spremstvom odšel proti avtomobilom. Predno se je odpeljal na postajo, mu je predsednik občine Reke predstavil mestne odbornike. Nato se je g. Dželal Bayar odpeljal skozi gost špali prebivalcev Reke in okoliških krajev, ki so ga pozdravljali z glasnim vzklikanjem in mahanjem s tisočimi turškimi in jugoslovanskimi zastavicami. Visoki gost je stal v svojem avtomobilu in je nasmejan odzdravljajal.

Gospod Dželal Bayar preživlja prosti čas v intimnem krogu svoje družine. Na sliki ga vidimo v ljubeznivi družbi svojih dveh vnuk

Veliki prijatelj in zaveznik

Te dni z največjim veseljem in prijateljskimi čustvi pozdravljamo v naši državi predsednika prijateljske in zavezniške republike Turcije, Dželala Bayarja in njegove najžje sodelavce. Predsednik turške republike je gost predsednika Tita, ki je v aprilu t. l. na povabilo predsednika Bayarja obiskal Turčijo, kjer je bil navdušeno in prijateljsko sprejet.

Med obiskom predsednika Tita v Turčiji in obiskom predsednika Bayarja v Jugoslaviji je bil 9. avgusta na Bledu postavljen nov, še močnejši temelj v balkanskem zavezništvu, podpisana je bila pogodba o Balkanski zvezi, za katero sta se prav med obiskom predsednika Tita v Turčiji sporazumela maršal Tito in predsednik turške republike Dželal Bayar. Na tiskovni konferenci, ki je bila ob zaključku turške republike obiska v Turčiji, je državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović dejal: »Razgovori, ki jih je imel predsednik FLRJ s predsednikom Turcije g. Dželalom Bayarjem in najodgovornejšimi turškimi državniki so nov, nenavadno važen prispevek za nadaljnji razvoj trojnega sodelovanja in iskrenega razumevanja med Turčijo in Jugoslavijo.« Elejska konferenca je potrdila te ugotovitve.

Predsednik prijateljske turške republike ima nedvomno velike zasluge za zgodovinsko delo, ki so ga opravil narodi Turcije, Grčije in Jugoslavije najprej z Ankarškim sporazumom in nato z Balkansko zvezo, kajti prijateljstvo in zavezništvo med vsemi tremi balkanskimi državami se je začelo razvijati prav v dobi, ko ni bilo v Turčiji prišla na oblast demokratska stranka, katere voditelj in ustanovitelj je prav naš današnji gost g. Dželal Bayar.

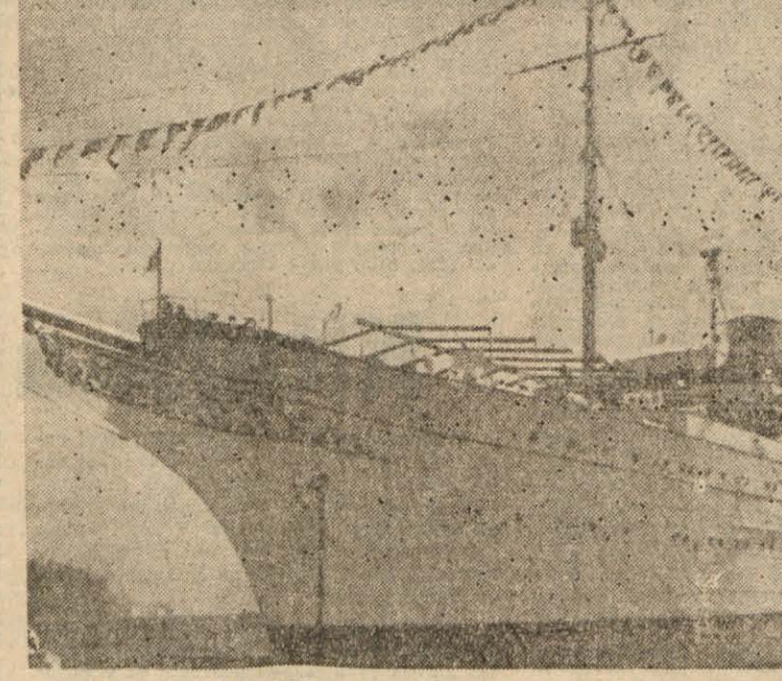
Njegova življenjska pot je bila pot politika in gospodarstvenika, ki se je boril za neodvisnost in napredek svoje domovine že od mladih let dalje. Že kot mladenič je bil v svoji rojstni pokrajini Gemlik voditelj združenja »Enostnost in napredek«, kasneje pa je postal sekretar te organizacije za Smirno. V Veliko narodno skupščino je bil prvi izvoljen leta 1920 kot poslanec Saruhana, po kasnejših volitvah pa je v skupščini zastopal Smirno. Dželal Bayar je bil sodelavec ustanovitelja moderne turške Kemala Ataturka, ki je že v času vojne za neodvisnost Turcije poveljil današnjemu turškemu predsedniku Dželalu Bayarju skrb za narodno gospodarstvo in njegov napredek. V svoji dolgi politični karieri je bil Dželal Bayar večkrat na čelu gospodarskih resorjev, l. 1924 pa mu je Atatürk poveril organizacijo državnega bančništva. Od l. 1937 do 1939 je bil predsednik vlade. Najvažnejše obdobje njegove politične kariere pa se je začelo leta 1945 ko je skupno s svojimi sedanjimi sodelavci Menderesom, Köprülüjem, Koraltanom in drugimi v skupščini nastopil proti vladi narodne republikanske stranke, katere član je bil do tedaj tudi sam, ter ustanovil novo demokratsko stranko, ki je z zmago na volitvah 14. maja 1950 prišla na oblast. Od tedaj je Dželal Bayar predsednik turške republike in po preteku štiritletnega mandata je bil letos ponovno izvoljen.

Ko v svoji sredi pozdravljamo tega državnika prijateljske Turcije, Iskreno želimo, da bi tudi njegov obisk — tako kakor je obisk predsednika Tita v Turčiji — še bolj okrepil prijateljstvo in sodelovanje med Turčijo in Jugoslavijo.

REKA JE SPREJELA DRAGEGA GOSTA

REKA, 1. septembra. (Od našega posebnega dopisnika.) Našega največjega obmorskega mesta danes skorajda ni bilo spoznati. Sicer je v njem, kakor v vsakem večjem pristaniškem mestu, nenehno vrvež tudi druge delovne dni, vendar današnja na vsakem koraku opazna in občutena živahnost je bila vseeno le nekam drugačna. Današnji dan je bil za Reko in Rečane delovni, a hkrati tudi velik praznik. Reka, mesto in

ljovorjevo listje in cvetje, da je spet več zelenja in da je vse skupaj še posebno lepo zaradi tega, ker so tuje in domače ladje, ki so v pristanišču, izobesile pomorske zastave in zastavice v svečanem zaporedju. In naj bo torej obala ali pristanišče, naj bo to bogato okrašena ulica »Borisa Kidriča«, ki vodi na železniško postajo, ali pa sama postaja, zunanja podoba Reke je bila danes res veličastna.

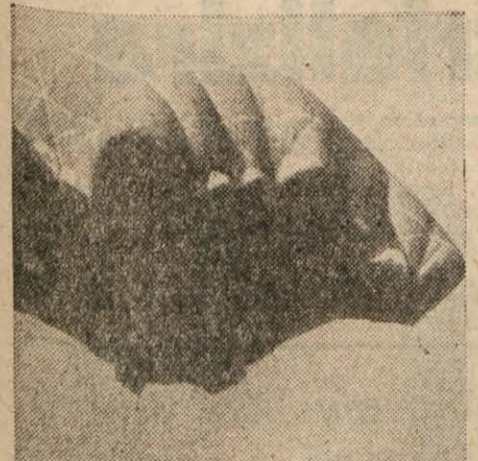
Državna jahta »SAVARONE«, ki je pripeljala predsednika turške republike in njegovo spremstvo na Reko

Simbol miroljubnosti

V poslanstvu Indonezije v Moskvi so priredili banket v proslavo devete obletnice neodvisnosti Indonezije. Banketa so se udeležili visoki predstavniki ZSSR s ministrom za obrambo maršalom Nikolajem Bulganinom na čelu ter skoraj vsi v Moskvi akreditirani diplomati. Maršal Bulganin je v svoji zdravici tako poudarjal sovjetsko miroljubnost: »Nočemo vojne, pripravljani pa smo in bojevali se bomo, če bo treba. Ponavljam pa, da nočemo vojne ne zaradi tega, ker bi se vojne ball, temveč ker vojna.«

Med njegovo zdravico so odpirali strežniki steklenice šampanjca in ko zdravica še ni bila končana, je priletel maršalu Bulganinu zamašek naravnost na glavo. Maršal se je nasmejal ter vzkliknil: »To naj bo namesto topov!«

Pred zaključkom banketa je minister maršal Bulganin povabil predstavnike treh zahodnih sil v stransko sobo, da bi tam trčili v počastitev velikih sil. Ko so predstavniki treh zahodnih sil stopili v stransko sobo, so tam že našli — veleposlanika LR Kitajske.

Številke, ki dajo misliti

V poročilu psihiatrov o problemu alkohola v Franciji so našle te številke: 60% vseh bolnikov v umobolnicah je alkoholikov; vsak tretji od umobolnih sploh je alkoholik; smrtni primeri dvajsetletnih mladeničev so v Franciji dvakrat večji kot v Angliji; 79% mladinskega kriminala je nastalo pod vplivom alkohola; 60% abnormalnih otrok je pripisati starešem — alkoholikom.

Čudež tehnike

Radarski aparati, spojeni s fotoaparati, so najnovejšo sredstvo, ki se ga poslužuje ameriška policija v državi Connecticut. S pomočjo radarskih valov lahko zdaj avtomatično dožene hitrost mimo vozečih avtomobilov in če je dovoljena hitrost preokrajšana, se avtomatično sproži kamera, ki fotografira številko avtomobila. Kamera lahko posname pet slik na sekundo — torej 1000 slik na film.

Skok, ki je prinesel svetovnega prvaka

Na letošnjem padalskem prvenstvu v Franciji je zmagala sovjetska ekipa. Tudi pri prvenstvu posameznikov je zmagal Rus Ivan Fetičin, ki je pri skoku na določeno mesto pristal samo 5,85 m od cilja, središča velikega belega križa na letališču. Naša slika ga kaže pri zmagovitem skoku, pod njim pa sodnike, ki tečejo proti njemu, da bi natanko ugotovili mesto doskoka. Tekem se je udeležila tudi naša reprezentanca, ki pa žal ni potrdila uspehov prejšnjih let.

Kanadskih petork ni več

Emille Dionne je v starosti 20 let umrla. Emille, ena od svetovnoznanih kanadskih petork je pred dobrim tednom nenadoma umrla v samostanu Sv. Agate v Quebecu, kjer je bila na počitnicah. Po zdravniškem sporočilu jo je zadela kap.

Kanadske petorke so se rodile 18. maja 1934 v mestecu Callander v Kanadi. Njihovo rojstvo je vzbudilo pozornost vsotega sveta in od vsepopovod so pričela prihajati številna in bogata darila. Njihov zdravnik dr. Allan Defoe, ki ga je vlada imenovala za varuha novorojenk, jih je preselil v novozgrajeno veliko hišo, kjer je zanje uredil posebno ambulanto. S pomočjo najnovejših aparatov se je dolge mesece boril za njihovo življenje in jih je prve mesece hranil samo z injekcijami. Njegov trud je bil poplačan, ko so se petorke razvile v pet zdravih in ljubkih deklet. Največja nagajivka od vseh je bila Emille. Zato je tembolj čudno, da se je na jesen nameravala zapreti v samostan. Preostale deklice in njihove starše je njena smrt tako prizadela, da se dr. Defoe resno boji za njihovo zdravje.

Zdaj so postala štiri dekleta, Yvonne, Annette, Marie in Cecile za kakšnih 80.000 dolarjev bogatejša. Njihovi revni starši jim tega bogastva seveda niso sami pripravili, temveč so obogatele z darili in z relikvijo, kar znaša že 2.000.000 dolarjev, ki jih bo varovala kanadska vlada do njihove polnoletnosti.

Se preden so bile stare leto dni, jih je videlo in obiskalo nad 250.000 ljudi. Zaradi njih je obogatele tudi mesto Callander, kjer so zgradili nove ceste, nove hotelle, restavracije in benedicinske črpalke, oče Dionne pa si je postavil trgovino. Edini, ki ni obogatel, je bil dr. Defoe.

»Tiger iz papirja«

Na Filipinih bo 6. septembra konferenca o obrambnem paktu za jugovzhodno Azijo. Kitajska propaganda se mnogo zanima za to konferenco in načrtu obrambnega pakta je dala zdaj ime »Tiger iz papirja«, ker konferenco že dolgo pripravljajo, a se je izkazalo, da se je bo udeležil od držav Colombo — konferenca samo Pakistan, medtem ko tudi Velika Britanija in ZDA niso soglasne glede koristnikov pripravljene obrambnega pakta. Angiška politika ne mara vključiti Formoze v obrambni pakt, politika ZDA pa noče, da bi bila varstva po novem paktu deležna britanska kronska kolonija Hongkong.

Gospodin'e!

PRI FRANJU PERIA UPO-
RABITE PERLE

Perlon

Zlatorog

Za raznih vrst perlo, za nylon, perlon, svilo slovi že dolgo naokrog:

LR 99 PERION 99
trdke ZLATOROG

Po deželi Črnogorcev

Spisal: ALAN JANC
Risal: PER ADAM

Dnevnik o zanimivih in nenavadnih doživetjih

Kanjon Pive

Zastavili smo si cilj, priti do Mojkovca, zadnje prometne točke v našem načrtu in nato spremeni 120 kilometrov dolgi tok reke Tare, da bi prišli iz kanjona v ravnicu Ščepan polja, ki leži med Pivo in Taru. Mojkovca je bilo zadnje znano ime in ko bi vedeli, kako povsem drugače bo potekala nadaljnja pot bi naši mali odpravi gotovo izbrali krotkejšo smer. A ne mislite, da obžalujemo stotine prevoženih in preobrnjenih kilometrov. Videli smo prelepe kraje, srečali zanimive ljudi in našli na take navade, za katere smo mislili, da spadajo v preteklost. Čeprav se nam ni posrečilo, da bi izpolnili nalogo in se približali vzdolž reke, se le z zadovoljenjem spominjamo vseh dni, prijateljskih in težavnih, ki smo jih prebili križem po Crni gori.

Ki ne je rib? Moja trocevka je gostitelju zelo všeč.

CETRTEK: Po beli cesti korakamo v Mojkovca. Stari mož žene čredo kaluz. Črnih ovac. Daleč. Pod pazduho nosi čulo, v roki palico. Za kilometer potrebuje debelo uro. Za nami kamion. Pod nami kamion. Mojkovca. V trenutku smo obkoljeni. Nekdo hoče kupiti mojo uro. Nato ostaneva s Perom sama. Mars sedi pri slaščičarju Abdulji in pije božo, je baklave ter razkazuje pisane značke hribovskega klobuka. Vaški gizdalin ga je za »Planico« vprašal, če je zlata. Ker sem tisti trenutek vstopil, je Mars odmajal z glavo. Popoldan smo prebili ob Tari. Voda je neznanost mrzla. Moja prva in edina kopel v Tari. Lepa ciganka peče v pepelu kruh.

Zvečer je bilo v hotelu »veselje«. Vaška lepota je »pjevala za igru«. Konobarju so ukradli suknič. Jedli smo janječe džigerice in kumare. Brez olja. Brez kisa. V Crni gori ne posvečajo kuhanju posebne pozornosti. Oziroma: te dni je niso. Na konak (stanovanje) nas je vzela milicionerska stanica Mojkovca, nam nanosila kopicico sena in celo skladišče čebadi. Pokril nas je sam komandir.

SOBOTA: Ob reki gre do Djurdjevića Tare cesta, ki jo gradijo vojaki. Vojaki ne pustijo nikogar blizu. Mi tega nismo vedeli. Niti miličnik na cesti. Niti šofer, ki je delavcem peljal kruh do Corbudjaka. Po osemnajstem kilometru nas je neki major snel s kamiona. Fermani iz Ljubljane so bili odklonjeni. Inženir bi nas pustil. Major nas ni pustil. Bil smo zelo jezni. Šofer s kruhom nas je odpeljal skozi rampe. Drugi šofer pa nazaj v Mojkovca. Po zapovedi. Bil je zelo jezen. Snidenje Marsa z Abduljo je bilo ganljivo. S Perom greva na živalski trg. Dve stonjci. Ena z loncem mleka. Druga z jagodami. Zenska noče prodati liter mleka. Samo vseh pet kil. To kar je na litre, je na kile. In narobe. Kupiva ogromen pisik jagod za sto dinarjev. Slovenske kletvice »rodum su iz Crne gore«.

čan. Kmetje z vseh gora, z bregov Pive in Tare pridejo v Ščepan polje. Če sploh kam grejo. Mnogi niso bili niti v sosednji vasi. Čez Taru polje viseči most. Na oni strani je muslimanska vas Hum. Naprej bodo šli močote s splavi. Drina je prava reka.

SOBOTA: Seosko lađanje. Prava nemotena vaška idila. Per je skuhal rižoto in jo presolil. Popoldan gremo v kanjon Pive. Piva je lepša od Tare. Sedimo na visoki skali pri mlinu. Črna postrv velikanka je ušla s trnka.

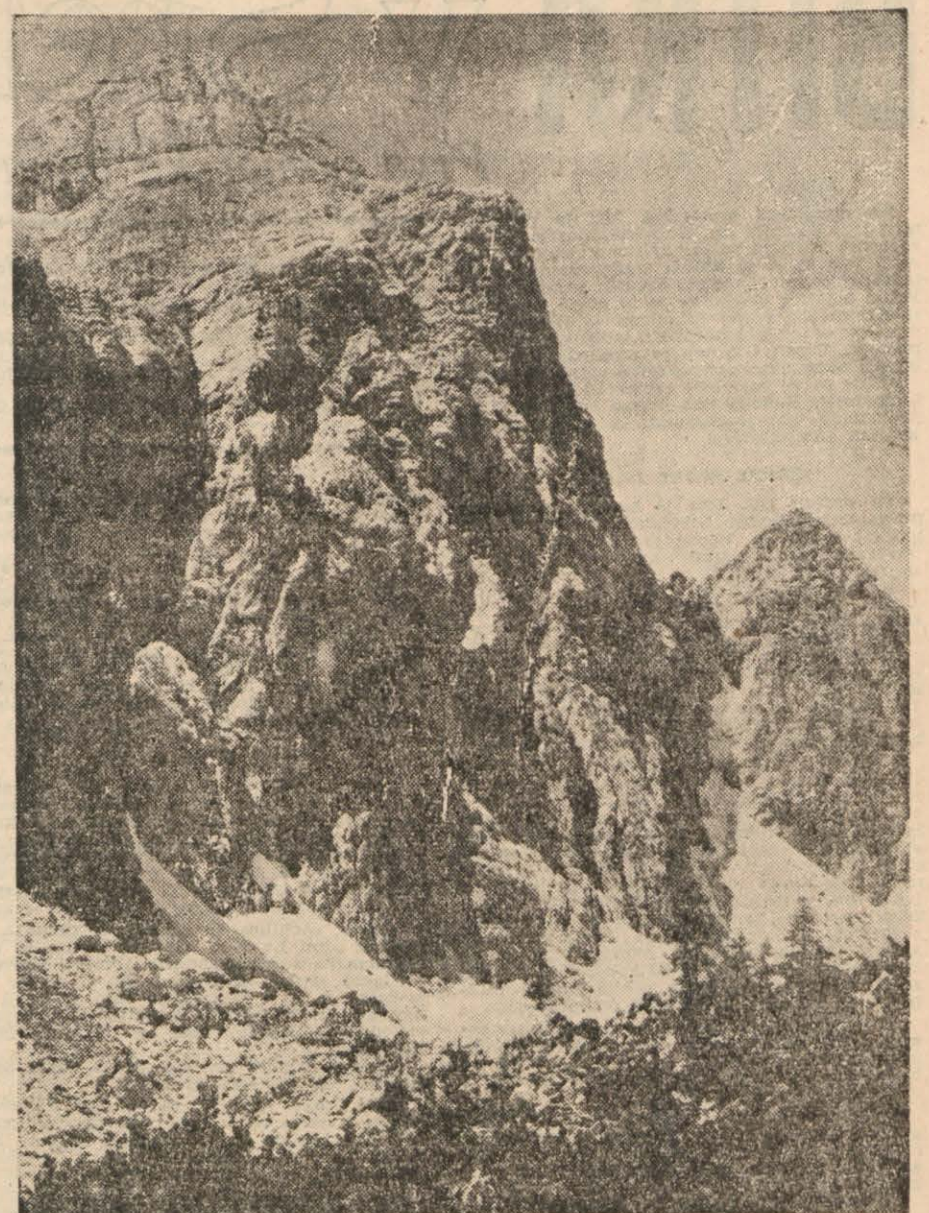
NEDELJA: Ali smo prišli do cilja? Ali pa je bil cilj sleherni korak po tej deželi. Kajti človek gleda tudi okoli sebe. Rekli so nam, da so Črnogorci zelo gostoljubni. A vsak je hotel za mleko štirideset dinarjev. Neki kmet mi je iz žepa dal kresilo iz živega truda (bukova goba, ki je ni treba prekuhati v pepelu, da bi sprejela iskro) in sud varenike (goliča sladkega mleka). Hotel sem plačati. Bil je užalen.

Na Durmitorju so trije četniki. Zakaj ravno trije? Kaj počno tako visoko?

Zaradi njih je zgoraj postaja miličnikov. Dva tisoč metrov visoko si je čobanica prizgala cigareto z vžgalico. Druga iz doline ni znala vreči v nabiralnik mojega pisma. Na planini Sušici je največ plansarij. Baba Jovanana nam je prepustila celo hišo. Moramo ji pisati, če smo se srečno vrnili. Sama bo šla v mesto po pošto. Med tronečjem in Sutjesko so bile bitke. V mali grobnici počiva pet sto partizanov. Tudi Tito je šel čez Durmitor. Italijani, Nemci, četniki, ustaši. Italijanska kantina, nemški štab, četniški bunker.

V gostilni stoji stol na dveh nogah. Krčmar je pijan zaspal na soncu. Na krčmi je že šestdeset jurjev dolga. Rakija. Agrarna reforma mu je dala zemljo v Metohiji. Prodaj jo je, se vrnil in kupil krčmo. Per se vrača s trikilijskim sulcem.

SREDA: Bivanje na Ščepan polju nam bo gotovo ostalo v spominu. Baba Jovanana je v slovo skuhalo pito. Pisali ji bomo. S Perom sva odkorakala po vojaški cesti do Bastosov, kjer se Sutjeska izliva v Drino. Bila sva že

Mojstrovka

GRADNJA POTI PO SEVERNI STENI MOJSTROVKE

Prispevek k zgodovini gradnje potov po naših gorah

Lepa in prilazna gora je Mojstrovka, zato ima za Triglavom tudi vsako leto največ obiskovalcev. Danes držijo nanjo trije pristopi. Z Vršiča dospemo na njen lep razgledni vrh v pilih dveh urah.

Po prvi svetovni vojni, ko se je krivična državna meja pomaknila globoko na naše ozemlje in je potekala po grebenu Mojstrovke, nam je bil pristop na vrh onemogočen. Leta usoda je doletela Prisojnik. Kranjskogorsko planinsko društvo je rešilo ta problem tako, da so zgradili preko severne stene novo zavarovano pot. Tako tudi Opatovemu odobru SPD v Ljubljani, ki je upravljal Erjavčevu kočjo ni preostalo drugega, kot da tudi zgradi preko prepadne severne stene Mojstrovke zavarovano pot. Odbornik dr. Stane Tominec je prepezel Mojstrovko v vseh variantah in iskal najboljši prehod, kajti preko navpične stene je bilo v primeru s Prisojnikom veliko težje speljati pot. Ko je bila dolžena trasa, so poverili gradnjo poti Hanzl Vertelju, ki je bil gorski vodnik in drzen plezalec, kot običajno vsi Trentarji. Ker se je Hanzl pri gradnji poti na Prisojnik pred dvema leti močno uradunal v svojo škodo, je zahteval za to pot enako vsoto 10.000 din, dasi je bila mnogo krajša. Klime in jekleno vrvi je dobavila Zvezarna na Jesenicah. Hanzl je najel za pomočnika še Lovro Smoleja iz Kranjske gore in znanega, sedaj že umrlega utiralca gorskih potov Antona Kravanjo, pr. Kopsičarja iz Loga v Trenti. Nastanili so se v Erjavčevi kočji, kjer so jim kuhali tudi hrano, ki so jo prinesli s seboj.

V začetku avgusta 1928 so začeli kopati četrte ure dolgo stezo z Vrate (1807 m) preko grušču pod severno stranjo Mojstrovke do vspeha v steno. Vrata so osiro zarezan prelaz med predgorjem Mojstrovke in Ribičjem (1942 m), kjer so med prvo svetovno vojno Avstrijci postavili več barak, ker je bilo tukaj voljsko opazovalno, od koder so obvladali prehod čez Vršič. Te barake so podleteli leta 1929. Delavci so se razvalili po dnevni svetlobi, ne po uri, delali so vsak dan pridno od zore do mraka. Ze pri vstopu v steno so se navezali na piezavno vrvi in tako zavarovali ves čas utirali novo pot strmo navzgor po prepadni gorskem svetu. V začetku so napravili stezo po posebnem pomolu ter jo opremili še s klini in vreteni stopi. Nato so jo speljali preko ostrih robov, po žlebovih in ozkih polcih v višino vedno desno. Nekako sredi stene so zavili ostro na levo in pozneje zopet desno, skupno Rateških Pona, Mangar, Zbiljsko poverje in Visoke Ture proti vzhodu pa na Sicitatico in njene sosedje. Lep je razgled na Malo Pišenco, Kranjsko goro, dolino Planico in Ratače.

Težko in nevarno je delo potov preko veličnih in prepadnih kamnitih skladov gora; je pa zanimivo, je pravil Hanzl. »Lepi spomini me vežejo na gorska pota, ki sva jih gradila skupaj s Kopsičarjem. Mož je bil širokome in

zahteval, klen in utrjen delavec ter drzen plezalec. Gradila sva pot z veseljem in zavestjo, da opravljava lepo delo, ko odpravljamo planinecovo hudovit gorski svet. Kopsičar je rad dejal: »Ko bomo zabili nekaj sto kg železa v goro in jo ukrotili, bodo prišli planinci in uživali sadove našega truda ter se nas spominjali.« Kot pri hoji po gorah tudi ne manjka doživljati pri delu na planinskih poteh. Ico so gradili pot že visoko v steni, so zaslišali globoko pod seboj vpitje pastirja, ki je pasel živino: »Dovica polje, dovka polje!« Vprašali so moža, kaj se mu je pripetilo. Odgovoril je: »Junica je padla v prepad.« Odšli so vsi trije pastirju na pomoč. Junica je ležala še mirno v globokem žlebu pod robom Rup. Spustili so ji kri in jo očistili drobovja. Ko je prišel nespečni kmet iz Ratač, so mu jo pomagali še odnesti. Vzel je s seboj le kožo in zadnji dve bedri, ostalo pa je dal graditeljem poti. Delavci so zakopal nekaj mesa v sneg, del pa odnesli v Erjavčevu kobo. A oskrbnik Erjavčeve kočje Sest jim je dejal, da je zanj živci, ki se sama ubije, mrhovina in da zaradi ugrede kočje ne bo kuhaj tega mesa. Zato so vzeli s seboj posodo in si sami kuhali pod steno. Vse naslednje dni so jedli maslo juho in si privoščili mlado meso po vseh mogočih kuharskih receptih. Nad drobovjem telice pa so se po cele dneve maslelate planinskih krokarjev. Udarci klavida po dleth so odmevali že pod vrhom stene. V Visokih Turah je nekajkrat pošteno zagrmelo. Graditelji so se zagrizli v delo in se niso menili za vreme. Nenadoma se udije silna ploha in nastalo je strahno neurje. Po južni strani bi bilo lahko in igraje ubiti, a ni bilo dovoljeno. Če bi jih zalotili italijanski obmejni stražarji, bi jih odgnali v zapor v Bovec. Bežali so, kolikor se je pač dalo, po severni steni navzdol. Kopsičar je se kmalu stinil pod neko skalo. Hanzl in Smolej pa sta hitela naprej do prejšnje skale, kjer sta bila varna pred naljotom. Strala je udarjala, da se je tresla gora in se je kotali grušč in kamenje po steni. Na srečo so imeli zabite v steno še samo klime brez vrvi, kar bi bilo v primeru, če bi bila vnanje vrvi, vendar se je zaradi svoje zanje usodno. Kmalu so pridrveli po graph in žlebovih slapovi. Eden je prišel teči ravno na mesto, kjer je čepel Kopsičar in moral je v najhujšem neurju bežati preko slapa ter prišel do koče, premočen k ostalima dvema. Prestali so velik strah in je dejal, da je kaj takega mogoče doživeti le v gorah.

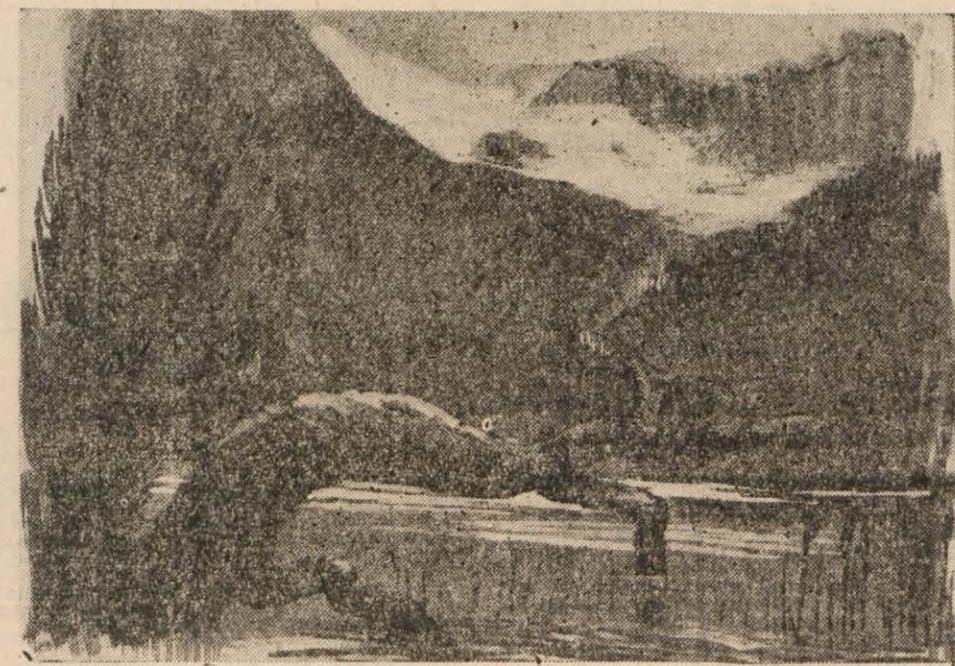
POHORJE
penzion in restavracija LORENC NA POHORJU se vrljudno priporoča. Celodnevni penzion (3 obroki) od 380.— do 400.— din. Iz žel. postaje Ruta do penzionu redni avto-promet.

Delo se je bližalo koncu. Napeli in pritrdili na klime so še jekleno vrvi preko stene. Pri izstopu z stene na prodišče je bilo ogromno grušču, ki so ga morali odsantiti. Z lopatami so ga odmetavali, da je smel in teklet kot potočice preko vse stene na prodišče v vzhodno Mojstrovke. Nato je prišel še Knefelc in zavarovalno pot makrali.

Štrindvajset dni zaporedoma so utirali pot po severni steni Mojstrovke po štrinajst ur dnevno. Na uro so zaslužili po trinajst dinarjev ali stoosedeset na dan. 26. avgusta je bila slovesna otvoritev poti. Prisostvovali so ji poleg številnih zastopnikov planinskih društev tudi hrvaški planinci. Okrog sto planincev je šlo tisti dan po novi poti, med njimi polovica žensk. Nato je bila v Erjavčevi kočji planinska veselica.

Kopsičar je bil ves srečen, ko je prejel 3.900 dinarjev na roko. Hotel je ta znesek še vsaj podvojiti ali potrojiti. Dogovoril se je s koroškimi hitopadi, da so mu prinesli na mejo v bližini Podkorenskega sedla za ves denar saharina. Med potjo iz Podkorena v Kranjsko goro, ko je nesel saharino, ga je doletela huda nesreča. Srečala sta ga dva jugoslovanska fiancesarja. Mož z nahrbtnikom se jima je zdel sumljiv, ustavila sta ga in mu preiskala nahrbtnik. Nemalo sta se začudila nad bogatim plenom. Odvezla sta Kopsičarju ves saharin, njegva pa odgnala v Kranjsko goro v zapor. Na intervencijo planincev je bil po nekaj dneh izpušten. Niso mu pa vrnili saharina in tudi niso dali zanj odškodnine. In tako je opravil Kopsičar skoraj mesec dni težko in nevarno delo popolnoma zastoj.

Silno potrpe se je vračal preko Kriške stene praznih rok domov. Na Kriških podih je srečal Trentarja, ki je oprezoval, kje bo prišel v Jugoslavijo. Zaupal je Kopsičarju, da je prodal deset glav svoje drobnice in da bo nakupil za 10 denar saharina. Ko pa mu je nesrečni Kopsičar povedal svojo zgodbo, se je takoj obrn nazaj z njim proti Trenti. A. BLAZEK

Biogradsko jezero

Tu kolnejo neprekinjeno. Če srečajo prijatelja ali če prijatelj sreča nje. Ko se izkolneš, postaneš iznajdljiv. Zato smo našli kamion. Šofer gre cesta mimo Srbije, pa ni važno. Važno je, da se peljemo. Naš šofer je podivjal. Na ovinkih pritiska na plin, da ne vemo, če cvili kamion ali uboga cesta trinajststega reda. Če mostove se ne vozimo, skacemo. Nenadoma se je pod nami pokazala tanka črna reka in velik most. Ne velik. Fantastičen. Pet lokov čez Taru. 180 metrov nad vodo, vedo povedati. Drugi v Evropi. Kje je najvišji, nihče ne ve. Skacemo proti mostu. Kamion se ustavi. Sedem ur vožnje. Planiranih je bilo devet ur. Barva Perovega obraza ima bleđi ton. Tajnik podjetja hoče 1500 din. Šofer je rekel, da nas pelje zastoj.

Spodaj gori ogenj. Sotori. V sotorih so Avstrijci. Taru bodo prevozili s kajaki. Eden jo je pred vojno že prevozil. Pokazal nam je precizni zemljevid K. U. K. monarhije, vojnega področja Montenegro. Odelek solunske fronte pri Mojkovcu je namreč Avstrijce zadržal in obrnil bojno srečo. Bili smo nakopičeni s podatki.

PONEDELJEK: V Tari ni rib. Per je šel navzdol in navzgor. Zelo je poparjen. Začeli smo živeti od kislega mleka in ovsenega kruha. Popoldne sem šel čez hribe v Levartaro, zadnje naselje pred 1000 m visokim kanjonom. Zapuščen mlin in dve hiši. Divja reka. Tih in razburljivo. Prizgem si pipo. Stara ženska hoče tobak. Više joj je do duvana no do hleba.

TOREK: Z rednim avtobusom se peljemo na Zabljak, na črno durmitorsko jezero. Na Črnem jezeru je imeniten hotel. Ker ni nikoli nikogar tam, kjer piše »portir«, smo se naselili v eni izmed sob. Iz previdnosti na vrhu. Spali smo prav dobro. V šanku je nekdo prodajal deč vina za šestdeset dinarjev. Za dec mi je nalil vrček piva. Mož je bil prej direktor Sreskog trgovskega podjetja. »Skinili so me,« mi pravi. Mars je zaradi klobuka zaslovel kot znan smučar. Po hotelu je završalo in Mars je Črnogorcem delil avtograme. Po nepotrebnem je bil zelo sramežljiv.

CETRTEK: Odpravili smo se na pot čez Durmitor. Po napovedi domačina sedem ur. Hodili smo dva dni. O domačinu, ki je prišel v sedmih urah, naj posnamejo film. Planinstvo pomeni tukaj oblačni nedeljski suknič in priti na konju ali kamionu do jezera. Nato prepraviti. Za gonilca ovac je čez Durmitor sedem dni. A to je vseeno. Sil smo mimo Kačjega jezera.

Mimo planinskih oči, malih jezerič z lovkavnji. Spustili smo se tisoč metrov navzdol v 20 m široko sotesko Sušico. Zato, da smo lahko spet zlezli 1000 m navzgor. Nikjer mleka, nikjer vode. Ošli smo zgodaj zjutraj. S težkimi nahrbtniki. Zvečer smo že težko premikali noge. Enkrat v življenju bi še rad popil steklenico dobrega vina. Mars baklavo. Per stročjega fižola. Brez niti. Pot vodi skozi brinjeve in pelinove gaje. Miličniška postaja. Kaj počnejo tako visoko? Dali so nam vode. Iz ledu, štiri ure daleč. V sosednji hiši nam da vaški veljak Jovo Niković mleka. Mi njemu petrolejno in ljute rakije. Popadamo po senu. Pretrudni smo, in da bi spali.

PETEK: Ob šestih zjutraj smo že na potu. V dolino nam nosi priljago Nikovićev konj. Gremo čez Crikvičko polje na zadnjo vzpetino gora. Nekje desno je Trnovačko jezero. Dve uri globoko pod nami se vije Piva. Konji so zelo zmogljivi. Samostan Herega Ščepana. Zakaj so ga pustili razpasti? Njegova zgodovina sega v srednji vek. Pot je strma. Ščepan polje. Proti pričakovanju povsem majhna naselja... V eni sta gostiona i du-

v Bosni. Mars je s priljago vred ostal ob Tari, pri slučajno došlem kamionu. Ob Sutjeski sopiha godzna železnica. Sedaj je tu lep hotel.

Kamiona že štiri ure ni. S Perom korakava po cesti ob Drini. Vročina strahotna. Cesta je vklesana v skalo in ne moreš ne levo, ne desno. Pripeljal je avto. Kamion skače po kamenju kot obseden. Mi z njim. Ko je šofer ustavil in rekel: Foča, smo se mu lepo zahvalili. Šofer je bila Foča še šest kilometrov daleč. Upam, da bo nekdo premeščen kot soldat v Ljubljano in da bo mene vprašal za glavno pošto. Preden smo se okopali v Cehotini, ki je topla, je Mars jedel baklado. In pozneje tudi. Nasel je še nekaj novega, pa sem pozabil, kako se pravi. Tu imajo tudi egiptovski slaedole. Kranjski mi je bolj všeč. Sulca sem v mestnem hotelu zamenjal za razkošno večerjo s teletino. Brali smo prve časopise, igrali biljard, se kregali za točke. Hotelir se je razburjal nad francoskimi ribiči. Skrti. Ne troše ništa, ne ulove ništa. Potem je bil kratek stik in ni bilo več elektrike.

CETRTEK: Sarajevo. JAT. Letalske karte dobimo tež dva uri. Do Zagreba jih lahko dobimo takoj. A elastični uradnik nam jih bo dal prav do Ljubljane. Šli smo vsak na svojo stran. Hodim po starih sarajevskih ulicah. Razočaran. Nobenega čibuka, nobene fantazije. Se Mars se po slaščičarnah ne zadržuje dolgo. Čez dve uri letalskih kart ni več. Tudi do Zagreba ne. Elastični uradnik jih je dal nekim Italijanom. Najbrž zato, ker so v abecedi pred nami. Ker prepričev nisem vnašal v dnevnik, povem le, da se v avtobus peljemo kot pogojni potniki. Potem acropfan.

Douglas. Črna gora. Nož za pasom. Puška ob ležišču. Osm za volka. Deset za volkuilo. Ni ju bilo. Za nami Bosna. Pred nami kravata. Zagreb. Lokal na aerodromu. Od nikoder: Zdravo, drug, odakle si! Kdo ve, če bom še kdaj prišel v Crno goro.

Brezmejna drznost črnogorskih šoferjev

Marsom zasledena prazna prostora, privolil v spremembo, po krajšem odporu. Kadar si v Crni gori v avtobusu, ne skida te ni bog ni majka. Črnogorski šoferji so gotovo najboljši v Evropi. Ceste najslabše. Ze na Sutormano sem občudoval njihovo virtuoznost. Vozimo prav v reko, v kateri je tudi voda. Sicer smo na drugi strani prišli ven, a kljub temu sodim, da bi bilo modro postaviti manjši most. Vozimo skozi mnogo krajev, ki imajo po tri hiše. Od teh je ena kafana, druga hotel. Na pol poti med Kolašinom in Mojkovcem leži pod Sinjaljevino planino Biogradsko jezero. Izstopimo pri mostu čez Taru in gledamo za avtobusom. Torej začelo se je. Sestega julija točno opoldan sem vtaknil roko v našo reko. Občutili so zelo svečani. Ribič Per ocenjuje gospodarski položaj. Ostali bomo živeli le od rib. A v Tari ni nobene ribe. Počasi se vzpenjamo. 1400 m visoko Biogradsko jezero je zares prelepo. Od starosti ali viharjev podrti dreve leži ob vodi. Nihče se ga ne sme dotakniti. Ob ožini med obema deloma jezera je kočica enookoga logarja. Spimo pri njem. Per je ujel dve postvli. Kaj bo z Marsom,

Čez durmitorske »kriče«

Optodent ZA NEGO ZOB
UPORABLJAJTE VEDNO LE
NAJBOLJŠE, PENEČO SE
ZOBNO PASTO PRIJETNEGA
IN OSVEŽUJOČEGA OKUSA

BITKA v Srebrnem morju

Prva pomorska bitka in zmaga zaveznikov v drugi svetovni vojni

Sedemnajsteja septembra 1939 je podmornica U 29 potopila angleško letalonosilko "Courageous". Hitlerju se je kar samo smejalo. Vojska na Poljski se je bližala zmagovitemu koncu in sedaj so tudi Angličani občutili nemško pest. Veliki admiral Raeder se je dolgo potegoval za nemoteno vojno na morju — nobenih nevarnosti — nobenih pomorskih ladij, vse je treba potopiti. Uspeh U 29 mu je pomagal. Hitler je dovolil neomejeno podmorniško vojno na morju. Nič se ni tega bolj razveselil kot kapitan Langsdorff. Končno ima proste roke. Zdjaj bo nadoknadil, kar je zamudil. In kdo je bil ta kapitan Langsdorff?

»ZEPNE BOJNE LADJE«

Po porazu 1918. leta je nemška mornarica pravzaprav izgnila. Glavno floto so morali predati Angličem, Versailleska pogodba je prepovedala v bodoče graditi podmornice in letala in vse vojne ladje, ki bi imele več kot desetletno življenjsko dobo. Zavezniki so mislili, da je to treba nemške mornarice za vse večne čase. Toda nesoglasja med njimi in neprestano puščanje so ohranila Nemce. Najprej so gradili na skrivaj, pozneje pa čisto odkrito novo mornarico. Češki mornariški oficirji so prevzeli mesta in odličnih gusa, ki je že umrl. Izkusnje so jim pravile, da ne morejo tekmovali z Angličani. Toda lahko jim nagajajo. Tako nagajajo, da bodo zaposlili vsaj angleško vojno mornarico.

Ta namen so gradili ladje, ki jim angleščini ni bila dorasla. Sami so jih krestili za "Ferdinande". Strokovnjaki po svetu pa niso videli, kam naj jih uvrstijo, ali med bojne ladje ali med križarke in zato so jim dali neobičajno ime »zepne bojne ladje«. Tako so nazivale »Deutschland«, »Admiral Scheer« in »Admiral Graf Spee«. Na papirju so imele vsaka po 10.000 ton, v resnici pa 12.000. Vgradili so jim Diesel motorje, kar jim je omogočilo preskobo z gorivom na odprtem morju. Imele so topove kalibra 280 mm, večje kot največje križarke in bile so hitrejšje kot največje bojne ladje, saj so plule s 26 vozli. Parola je bila torej: močnejše od hitrejših in hitrejšje od močnejših.

Ze v avgustu 1939 je »Admiral Graf Spee« pomorno pil neske po Atlantiku. Ce mu je zmanjkalo goriva, je poklical na pomoč »Altmark«, bivšo trgovsko ladjo, ki ga je oskrbovala z vsem, kar je potreboval.

Potem je izbruhnila vojna. Poveljnik je izdal ukaz, da se vrnejo v odločno in čaka na radiogram iz Berlina. Mimo njega so hitle angleške trgovske ladje, toda on jih ni smel napasti.

Ta poveljnik je bil kapitan Langsdorff...

KAJ BRIGAJO NEMCE MEDNARODNE DOLOČBE

Ze prvi dan po prihodu težko pričakovane radiograma je padla prva žrtev. Angliški parnik »Cromer«, brodolomec so se verciali na čolne, toda Langsdorff jih je proti vsem mednarodnim dolobam o brodolomeh pustil na odprtem morju.

Potem so pred njegovimi topovi izginitle v morje »Newton Beach«, »Aschlicus« in »Trevanion«. »Altmark« ga je spremljal v oddaljeni razdalji. Brodolomec so se verciali na čolne, toda Langsdorff jih je proti vsem mednarodnim dolobam o brodolomeh pustil na odprtem morju.

Cepprav presranjan, »Spee« ni odstopil od svojih gusarskih poslov — nastajala žrtev je bil »Africa Shell«, toda uvidel je, da bo težko uloviti še kakšno žrtev. Zato si je za kamuflažo napravil iz lesa in platna še en dimnik, da bi bil čimbolj podoben angleškini bojnim ladjam. Ta zvijača mu je pomagala. Naslednja žrtev je bil »Doric Star«. Potem

»Tairou«. Toda obe ladji sta klicali na pomoč. Langsdorffove ure so štete. V Londonu skrbno zasledujejo vse njegove telegrafske pokrove »Altmark«, cepprav ne vedo, koga klic. Kot na šahovski deski pomika admiral teta svoje kmate v obroč okrog drznega gusarja. Tudi Hitler sam ne verjame več, da bo »Spee« še dolgo pil po morju.

Takrat so tudi »Deutschland« poklicali domov. Skoda bi bilo tako krasne ladje, posebno še, ker ima takšno ime. Za praznoverne Nemce bi bil to znak, da se njihovim domovini ne obeta nič dobrega. In zato jo je Hitler z uredbo prekrstil v »Lützow«.

SPODAJ

Toda Langsdorff ni mogoče več pozvati v Nemčijo. Predalec je že zabredel. Sedmega decembra 1939 je potopil »Stronshals« in krenil na lov proti La Plati. Pričakoval je, da bo tam obilna žetev. Toda admiral teta v Londonu je kar slutila, da ga bo ta cilj privabil. Komodorju Harwoodu so dali nalog, naj brani s svojimi križarkami ustje je prometne reke.

»Ajax«, »Achilles« in »Exeter« so plule 12. decembra proti La Plati. Ob 8.14 zjutraj so opazile dim na severovzhodnem obzorju. Harwood je takoj poslal »Exeterja«, da bi videl, kdo prihaja, in že v najkrajšem času je dobil radiogram: »Sovražnikova vojna ladja, smer jugovzhod, oddaljenost 17.800 m. Verjetno žepna bojna ladja«.

Ze štiri minute pozneje prične »Graf Spee« streljati na angleške križarke.

Toda tudi Angličani ne molčijo. »Exeter« strelja iz vseh šestih topov, pa tudi »Ajax« in »Achilles« mu pomagata, cepprav s svojimi 15 cm topovi ne moreta kdovekaj storiti. Langsdorff brž spozna, da je »Exeter« njegov jadrnik na

sprotnik. Ves svoj ogej skoncentrira na to križarko in že ob 8.23 padejo na »Exeterju« prve žrtve. Minuto pozneje poln zadetek uniči dva njegova topa in prekine vse zveze med komandnim mostom in notranjostjo ladje.

»Exeter« za trenutke izgubi smer, toda medtem se »Achilles« in »Ajax« naglo približata in prevzmeta nase ves ogej nemških topov. Ob 8.30 dosežejo Angličani prvi zadetek na stolpu za upravljanje topov, kar je znak za umik. Toda Angličani ga ne puščajo. Tudi »Exeter«, cepprav težko poškodovan, ne odstopa od zasledovanja »Achillesa«, je prav tako ranjen. Le »Ajax« je še dobro uro po prvem strelnem neposkodovan. Ob 7.40 so angleške križarke tako poškodovane, da se komaj še umaknejo torpedom, ki so jih lansirali Nemci in prekinjejo z borbo. Toda »Graf Spee« jih ne preganja. S 26 vozli hiti proti jugozahodu. Angličani so 15 milj za njim in neprestano opozarjajo vse trgovske ladje, naj se umaknejo s smeri nevarnega gusarja.

Ta lov je trajal ves dan. Ob 21.49 je »Graf Spee« izstrelil zadnje granato. Potem pa je temna noč povsem prekinila kontakt med obema sovražnikoma.

V BITKO SE VMESA NEMSKI AMBASADOR

Langsdorff je ob polnoči pristal v Montevideu. »Achilles« in »Ajax« sta še vso noč križarila in čakala na odprtem morju. Ze navsezgodaj so izšle v Montevideu posebne izdaje časopisov, radijske postaje po vsem svetu so razglasile pomorsko bitko, pristanišča je bilo polno čolnov in gledalcev.

Tedaj pa se je pričela druga borba, diplomatski dvo boj. Glavna nasprotnica sta bila nemška in angleška ambasada. Urugvajska vlada je skicala izredno sejo in po dolgih in

Naslednjega dne, 15. decembra, so dobili Angličani prvo pomoč križarko »Cumberland«, ki je po radiju zasledovala potek borbe in sama prihajala k La Plati. Angličani so k temu še razširili vesti, da sta bojna ladja »Renown« in letalonosilka »Ark Royal« odpluli iz Rio de Janeiro. Minilo je 24 ur, minilo je 48 ur. »Graf Spee« je izkrcal mrtve in ranjene mornarje in si ujetnikov z angleških trgovskih ladij. Tedaj je poslal Langsdorff brzojav v Berlin:

HITLER JE DIVJAL

»Ark Royal« in »Renown« pred Montevideom, Nobenege upanja za beg in vrnitev v Nemčijo. Predlagam borbo do Buenos Airesa z municijo, kolikor jo imam. Ali ste mogoče potopiti ladjo, če ne bo mogoče škodovati sovražniku, ali naj raje dovolim internacijo? Odgovorite z radiogramom.»

Daleč na drugi strani sveta je 16. decembra ob 13. prebral admiral Raeder to brzojavko Hitlerju in generalu Jodlu. Nikakor internacije, najbolje čimbolj poškodovati sovražne ladje in se prebiti. Če to ni mogoče, pa ladjo takoj potopiti. Hitler je divjal, ker Langsdorff ni potopil vsaj »Exeterja«. Vendar je podpisal brzojavko, ki jo je poslal ob 17.07:

»St. 1347 — z vsemi sredstvi nadaljevati bivanje v nevtralnih vodah, poskusite se prebiti, nikakor ne pristajam na internacijo. Če boste potopili ladjo, storite to čim bolj.«

Nemški poslanik v Montevideu ni mogel doseči, da bi podaljšal bivanje in je o tem takoj obvestil Berlin. Zato je admiral Raeder naslednjega dne 40 minut po polnoči sporočil Langsdorffu:

»Upoštevajte brzojav št. 1347. Langsdorff je bil poslušen. 17. decembra ob 17.15 je odplul iz Montevidea. Ogromna množica ljudi se je zbrala ob odhodu. Iz Holywooda so prileteli celo kinooperaterji, da bi posneli bitko iz zraka.

Angleške križarke so čakale izven obrežnega pasu. »Ajax« je takoj po odhodu »Speeja« iz Montevidea katalapultiral svoje letalo. »Graf Spee« odhaja iz prehoda, pluje proti zahodu, proti Buenos Airesu, potem pa se nenadoma ustavlja. Mornarji in častniki zapuščajo ladjo in se vkrcajo v čolne. Ob 19.25 poroča letalo Harwoodu: »Admiral »Graf Spee« je eksplodiral. Visok ognjen stolp se je dvignil iz razbite ladje, ki je obležala s trobuhom na morskem dnu. Angleške ladje so odplule mimo njega v Montevideo.

Kače na metre

Giorgio Bussachi iz Bolonje goji kače kar pri sebi doma in vsa družina mu pri tem pomaga. Njegov sin ima majhne primerke teh nevarnih živali za igračo. S tako velikim udavom, kot ga vidite na naši sliki, se pa res ne da igrati in so potrebni kar štiri izkušeni mošče, da mu pridejo do živega. Bussachi goji kače v znanstvene namene, razen tega pa jih prodaja zoološkim vrtovom in to kar na metre.

O BREČANJU ČEBEL

Stojite pred velikim čebelnjakom in opazujete, kako prihajajo in odhajajo čebele. Na panjevi bradi jih je vse polno in komaj se zvrstijo skozi vrata. Panjev je mnogo, včasih pa več desetlin. Kako, da se čebele ne zmotijo in ne zaidejo v sosednji panj? Mnogi so poskušali to razložiti, a so le pri domnevi. Znanstvenik Hans Kalmus z londonske univerze je po dolgem preizkuševanju le prišel na sled. Pravi, da čebela slisi le brečanje svojih sester v panju, iz katerega je doma, in je popolnoma gluha za brečanje čebel iz drugih panjev. Brečanje čebel določene panja je posnel na magnetofonski trak in potem je to brečanje predvajal z zvočnikom. Opazil je, da se druge čebele za to brečanje niti niso zmenile niso. Pač pa je opazil, kar je bilo že dosti znano, da je čebela privlačil duh, ki so ga pustile njihove sestre. Vzel je več gladkih steklenih plošč. Na eno izmed njih je dal čebelo in te so piezale po njej samo dvajset sekund. Nato je čebele odstranil in v prostor, kjer so bile steklene plošč, spustil druge čebele istega panja. Te so takoj sedle na stekleno plošč, kjer so poprej sedele njihove sestre. Ko pa je zamenjal eno izmed navadnih steklenih plošč z zrcalom, so čebele, ki jih je spustil v prostor sedle na zrcalo! To ni čudno, porečete, saj so čebele ženskega spola.

22.000 šlagerjev na leto

Na podatkih washingtonske Kongresne biblioteke je bilo preteklega leta v ZDA 59.391 glasbenih kompozicij zaslišenih s copyright. Med njimi je nad 22.000 šlagerjev in 18.450 filmskih melodij, toda samo 19 oper.

»Admiral Graf Spee« je bil ponos nacistične mornarice

burnih debatah odločila, da lahko ostane »Graf Spee« v pristanišču 72 ur. Cepprav bi smel po hansk konvenciji ostati le ur v nevtralnem pristanišču. To je bil velik uspeh nemškega poslanika, a vendar ni zadostoval. Langsdorff se je izkrcal in stopil v telegrafsko zvezo z admiralom Raederjem. Sporočil mu je, da potrebuje za popravila nekaj tednov in ga prosil, naj zahteva podaljšanje bivanja.

Medtem se je nemška posadka prepeljala v Buenos Aires, kjer so jih Argentinci internirali v mornariškem arzenalu. 19. decembra je kapitan Langsdorff zadnjič nagovoril posadko. Potem je odšel v svojo sobo, napisal pismo nemškemu veleposlaniku, legel v uniformi na posteljo, se pokril z divjo nemško cesarsko zastavo in si izstrelil kroglo v senco. Ni moget preživeti neslavnega konca svoje ladje.

DROBNE

KODER MARIJE STUART
Jane Oxley, ki je umrla v Hartfieldu na Angliškem, je svojemu sinu zapustila koder Marije Stuart, ki je že stoletja v lasti njene družine. Po smrti tega sina naj bi koder podedovala njegova najstarejša hči, če pa hčere ne bo, bo postal last vladajoče kraljice. Marija Stuart je baje ta koder malo pred svojo smrtjo podarila svojemu dvorniku za spomin.

Sin Jane Oxley je zdaj star 37 let in očee nega sina. Če mu ne bo rodila hči, bo torej koder po vseh verjetnostih pripadel sedanji kraljici Elizabeti II. — nosilki imena ene kraljice, ki je pustila Marijo Stuart oglatviti.

VRNITEV TIRANA
Ostanke mongolske vladarja Rēngis kana, ki je bil v 13. stoletju strah vse Azije in tudi Vzhodne Evrope, so zdaj — kot poroča radio Peking — prepeljali iz provincine Činghal spet v notranjost Mongolije. Med državljansko vojno v Kitajski so jih namreč nacionalisti pri svojem umiku vzeli s seboj in jih zakopali na zahodu.

MEHANIZIRANE POSTELJE
Ponekod v Ameriki so prišle v rabo mehanizirane postelje. Če se hoče človek, ki leži na takšni postelji, zjutraj umiti s toplo vodo, pritiska na gumb, pa se prikaže iz nje umi-

valnik. Mehanizirana postelja je zlasti prikladna za bolnišnice. Nega bolnikov je važna, saj sta od nje v precejšnji meri odvisna hitrost in uspeh zdravljenja. Zlasti važno je to za nevarno bolne in invalide. Bolnikom na mehaniziranih posteljah bolniške osebe ni potrebno, ker si lahko stržejo sami. Če pritiska bolnik na gumb, dobi toplo vodo, z drugim uravnava lego glave, s tretjim prižge električno luč itd.

Tovarna usnja

Runo

Tržič

Izdelujemo telečje, goveje in konjske bokse vseh vrst in barv — Telečji, goveji velur in nubuk — Telečjo, govejo podlogo krom — Običajno usnje vseh vrst in barv — Ovjče ševrte in ševro — Galanterijsko usnje — Rokavičarsko usnje — Ovčjo in kozjo podlogo krom

Prodajamo tudi tekstilno volno, strojarsko volno, kožo dlako, strugetino, mezdro

Najboljše boste postreženi v naših lastnih trgovinah v TRŽIČU, MOKRO-NOGU IN ZAGREBU.

OGLEJTE SI IZDELKE NAŠEGA USNJA!

V DNEH OD 4. DO 19. SEPTEMBRA 1954 SI BO LAHKO VSAKDO OGLEDAL TRADICIONALNO III. OKRAJNO GOSPODARSKO RAZSTAVO V PTUJU

KJER BO VIDEL RAZVOJ GOSPODARSTVA PTUJSKEGA OKRAJA. — NA RAZSTAVIŠČU VSAK VEČER VARIETEJSKE PREDSTAVE IN PLESNE PRIREDITVE. — NA ŽELEZNICI 25 % POPUSTA

SESTANEK Z WOLLWEBROM

Naslednji dan sem se v pisarnah zahodnega sekretariata sestel z Ernstom Wollwebrom. Od vseh višjih voditeljev nemških komunistov, ki sem jih poznal, je on edini ostal pri življenju. Zredel se je in postal skoraj čisto plešast. Oblike, ki jih je nosil, restavracije, v katere je hodil, in avtomobil, ki jih je imel na razpolago, so pričali, da mu ne gre slabo.

»Pokazali ste se spretnega in znali ste se okoristiti z vsemi mogočimi sredstvi,« mi je dejal. »Morda smo se zmotili, ko smo vas poslali v Nemčijo. Preveč ste bili znani, zlasti ob obalah. Srečen sem, da ste se od tam rešili. Teden časa si vzemite, pa napišite poročilo, zelo podrobno poročilo. Ne pozabite ničesar.«

Počasi sem se privadil novemu življenju. Skrivni generalni štab zahodnega sekretariata Kominterne je bil v največji in najmodernejši palači na Vesterportu, v samem sruču Kjōbenhavna. Poleg glavne pisarne je bilo tu šest oddelkov. Šef poltbiroja je bil Kousinen, organizacijski sekretar Ernst Wollweber, »aparata« za obrambo proti vojninstvu je vodil Mihael Avatin, blagajna

pa Rihard Jensen. Na tablici vrat v tretjem nadstropju, ki so vodila v pisarne zahodnega sekretariata, je pisalo: »A. Selvo et Co. Arhitektri in inženirji.« To je bila je ena od devetih pisarn, ki sta jih kominterna in G. P. U. vzdrževali v Kjōbenhavnu.

Minila sta meseca maj in junij. Napetost, do katere je v mednarodnih komunističnih vrstah prišlo zaradi nezmanjšane divjosti Stalinske čistke, ki je trajala sedaj že tretje leto, se je zdaj močno povečala zaradi krvave borbe hord G. P. U. proti anarhistom Barcelone in drugih katalonskih mest.

Dela sem imel prav malo. Trikrat na teden sem se sestel z enim ali drugim od hamburških gestapovskih kurirjev; poročila in material, ki sem ju dajal za inšpektorja Krausa ali Schreckenbacha, mi je preskrbel oddelek Mihaela Avatina. Ti podatki so bili skrbno izbrani, da bi speljali Gestapo na krivo sled, ter pomešani z grižljaj tajnih vojaških ali industrijskih poročil iz različnih evropskih podružnic Gestapa. Ti grižljaji naj bi prepričali Gestapo, da dobro opravljam svoj posel, dejansko pa nikoli niso mogli škodovati sovjetskemu interesom.

NISO MI POMAGALI

Noč in dan sem skrbno iskal priložnosti, da bi spraval iz Nemčije svojo ženo in sina. Toda tovariši, na katere sem se obrnil s to prošnjo, mi niso pomagali. Strah pred Stalinske čistke je v njih ubil slaherno iniciativno

KVANTITATIVNO

in uničil duha tovarštva. Kominterna je bila okužena z novo vrsto vohunov. Nepremišljeno besedo, spregovorjeno pred dobrim prijateljem, so lahko zlobno tolmačili in sporočili G. P. U. Sledil je takojšen poziv v Moskvo.

Konec junija sem na nekem sestanku z Wollwebrom, Jensenom in Avatinom kar naravnost zaprosil, naj organizaciji kominternskih kurirjev zaupajo nalogo, da spravi skrivaj iz Nemčije moje ženo in mojega sina.

»To je za vas malenkost,« sem vtrajal. »Zadevo lahko izpeljejo trije ali štiri odločni tovariši. Zame pa je to velikanska usluga.«

Avatin je bil takoj pripravljen to storiti. Zanj je bil prazen vsak udarec proti Gestapu. Jensen je omahoval in čakal odgovor Wollwebra. Slezišce pa je moje prošnjo zavrnil. Dejal je:

»Ne moremo tvegati, da bi pretrgali stik z Gestapom. Nasprotno, naši stiki se morajo še razširiti. V bližnji bodočnosti moramo z vašo pomočjo pripraviti Gestapo nekaj zaupnih tovarišev, češ da bi bili pripravljeni za gestapovsko službo. Izginotje Fierele bi razdrlo naše možnosti, da tja postavimo svoje uslužbence. Če vam to ni zadosten dokaz, tovariš, potem niste boljše.«

Ob tem sem kar pobesnel. Ernst Wollweber se je poročil z nekim norveškim deklecom, do katerega je čutil, tako vsaj je bilo videti, globoko ljubezen. Ime ji je bilo Silvija in je bila sestra Artura Samsinga, člana G.

P. U., ki je bil leta 1933 poslan v Rusijo in se od takrat ni o njem ničesar več slišalo.

»Tovariš Wollweber,« sem vpil, »če bi bila Silvija na mestu Fierele, bi potem tudi tako mirno rekli: »Ostane naj tam in umre, da si bo nekaj vohunov lažje izkopal svoj grob.«

»To ni tu vprašanje,« je zagodrnjal Wollweber.

Po tem sestanku sem dejal Avatinu, ko sva se sprehajala po temnih ulicah.

»Dajte mi pet sto danskih kron in ukaz, naj grem za teden dni v Nemčijo.«

Avatin se je ustavil. Pod šibko lučjo ulične svetilke so se jasno videle poteze njegovega pogumne obraza.

»Ne boste se živ vrnili, tovariš,« je dejal. »Moram tja,« sem mu odvrnil. »Brez ukaza Partije ne morete.«

»Vi ste moj predstojnik,« sem vrtal dalje. »Dajte mi ta ukaz!«

»Gestapovci niso tepci.«

»Rešiti moram Fierele,« sem skoraj kričal sredi ceste.

Avatin je nekaj trenutkov premišljeval, končno pa spregovoril:

»Razumem. Pojdite v Nemčijo. Dal vam bom nekaj za Gestapo; izročite jim, če bo sila velika. Pridite jutri ob šestih na Hudičev most.«

MATERIAL ZA GESTAPO

Drugo jutro mi je Avatin pri Hudičevem mostu dal denar in zavoj z materialom za Gestapo.

»To je ruski material,« je dejal. »Seznami posadka na sovjetskih ladjah, stari tri leta. Naj jih imajo. Srečno pot.«

Sedel sem na dnevni ekspres Gjedser-Warnemünde. Sedem ur kasneje sem bil že v Nemčiji. Nisem pa mogel v Blumenthal, kjer sta živela žena in sin. Bil sem močno

24

AVATINU

razburjen, pa nisem nič pomislil, da potujem brez potnega lista, dokler ni bil vlak že na trajektu, ki ga je peljal preko Baltika. Preklinjal sem malomarnost danskih funkcionarjev v Gjedseru; če bi opravljal svojo dolžnost in zahteval moj potni list, bi bil pravčasno opozorjen.

Bilo je prepozno, da bi se vrnil. Ko je trajekt priplul v Sassnitz na otoku Rügen, me je gestapov. i agent, ki je pregledoval potne liste, pridržal. V tem težkem položaju mi ni preostalo drugega, kakor prositi agenta, naj mi dovoli govoriti po telefonu z inšpektorjem Krausom. Telefoniral sem. Javila se je Herta Jens. Dejala je mejnemu agentu, naj me spusti, da bom nadaljeval pot. Zdjaj ni bilo drugega leka; moral sem na hamburški gesta-

Photomaterial
LJUBLJANA
CANKARJEVA 7
TITOVA 20

CENE FILMOV
SMO PONOVO ZNIZALI!

6/9 Amater od 320 din na 250 din
6/9 ETKA od 370 din na 290 din
Leica Efka 1 m od 165 din na 150 din

Fotografi in amaterji kupujte v naših trgovinah!

POD NOŽEM V DŽUNGLI

O ČRNCIH

Verujem v bodočnost črne rase. Črnci so latentno bolj modri in pametni kakor belci. A to velja samo za izredno mlade črnce. Malo pozneje, še v mladosti, pa degenerirajo. Ne rečem zmeraj, toda pogosto. Pravi, nepokvarjeni črnci se izogibajo belcev. Meščanski črnci so nižji kakor velika skupina njihovih plemen. Pravi črnci žive v svojih vaseh. Popolnoma razviti inteligentni črnci so izjema v velikem številu nižje razvitih ljudi. Toda ali ni to tako tudi med belci?

Pravilni sistem vzgoje bi lahko ustvaril rezultate, ki bi presenetili Evropejce in ker so v tropski klimi črna telesa v vsakem pogledu boljše od belih, je bodočnost ekvatorialnih dežel zvezana z bodočnostjo črne rase. Modro bi bilo, če bi mi vzgojili črna tako, da bi lahko uporabljali čudovito bogastvo svoje zemlje in da bi se dvignili iz svojega duševnega siromaštva. Obe stvari sta povezani. In afriška zemlja je bogata — ne najrevnejša na svetu, kakor zatrjujejo Angleži, ki se je gotovo ne oklepajo tako krčevito iz tega razloga.

Namesto da bi jim dali pravo vzgojo, jih učimo skepticizma. Toda oni morajo verjeti v nekaj, to je najgloblja potreba njihove narave. Tako pa jih učimo, da so vsa njihova prepričanja pogrešna. Ampak iz naših kol in od verouka se vračajo k svojim čarovnikom, tu in tam, kadar mi ne vemo, celo k ljudozdrskim obredom, ki čisto temeljijo na verskem prepričanju.

Belci, ki žive v afriških mestih, pripovedujejo, da so vsi črnci lažnivci in tatovi, da ne poznajo hvaležnosti in tako dalje. To drži kolikor toliko za tiste, ki so v mestih. Takšni so bili Sudanci, ki so me okradli. Po borbi, ki so jo hoteli, so se predali mojim džunglskim Saram in Tupurijem. Ti moji otajni pomagači me niso prej poznali, prizadeta pa je bila njihova čast. Bilo jim je v sramoto, da se je meni dogodila takšna nečestnost v njihovi naselbini. Samo enemu od tatov se je posrečilo zbežati, čeprav jih je bilo več kakor nas. Od moje priljage ni manjkalo ničesar razen denarja.

UJETNIKI

Ujetnike smo vodili v Fort Lamy, da bi jih predali oblasti. Med potjo smo srečali poglavarja, ki mi je dal na razpolago konja, jaz pa sem ga ponudil ranjencu. Ker se je ta branil, da bi ga posadil nanj, sem ga zadržal sam. Nekaj časa sem bil še z njimi, a ko se ranjeni Sara ni hotel na noben način okoristiti z mojim predlogom, sem jim naročil, naj pridejo za menoj in sem odjahal v Fort Lamy. Prispel sem tja proti večeru. Razjah sem konja pred policijo, vstopil in komisarju in mu povedal, kaj se je zgodilo. »Vaše dokumente, prosim« je dejal komisar.

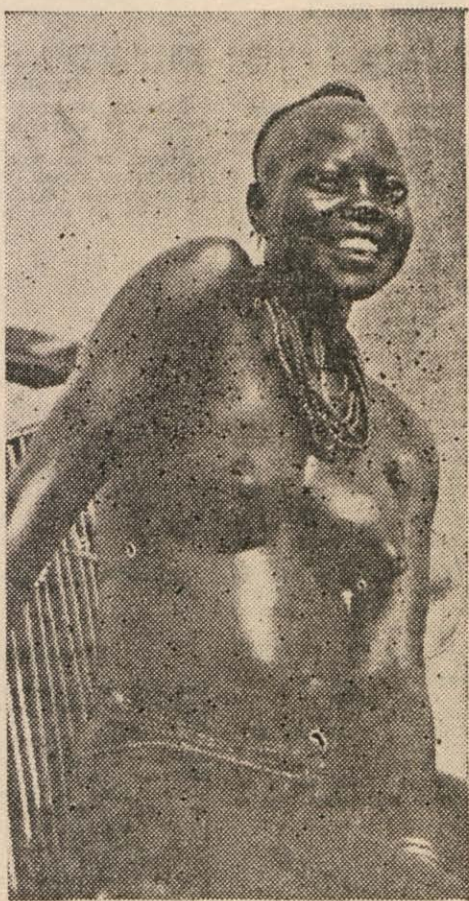
NA VSAKO POTOVANJE IN VSAK IZLET VZEMITE S SEBOJ NAŠE ODLIČNE BONBONE

KI JIH PROIZVAJA SAMC TOVARNA ČOKOLADE, BONBONOV IN KEKSOV

„Josip Kraš“ Zagreb

OGLEJTE SI NAŠ PAVILJON NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Črna lepota iz plemena Sara, čigar možje so mi pomagali

»Ti so v priljagi, ki jo bodo prinesli moji ljudje«. Premeril me je, kakor bi jemal od tiste stopinje. Najbrž je že videl Sherlocka Holmesa v gledališču. Mislil je, da me tare kakšna tajna, ki je nočem razodeti. »Mi sploh ne vemo, da ste v koloniji«, je dejal. »To je nezasišano in zelo nenavadno. Ne morem vam verjeti.«

»O tem se lahko prepričate«, sem mu odvrnil. »Pošljite avtomobil po težko ranjenega poglavarjevega sina in istočasno boste od spremiljevalcev čuli o vsem.«

»Teja ne morem storiti«, me je zavrnil. »Počakajte boste v hotelu, dokler se ta zadeva ne razčisti. A karkoli počnete, mi je zabičal. «ne poskušajte odpotovati.«

»Ne bom, pomirjeni ste lahko, sem mu odgovoril, a prosim in zahtevam ponovno, da poskrbite za prevoz ranjenca v bolnico.«

»Je me charge de votre affaire« je dejal. »Kadar vas bom potreboval, vas bom poklical.«

»C'est convenu«, sem mu priklimal. Ko sem pustil konja v oskrbi administracije, sem se odpravil v hotel. Belci so me gledali, kakor da bi padel z Marsa.

Druga dne popoldne je dospelo moje moštvo s priljago in ujetniki. Ko se je komisar pogovoril z njimi, jih je odposlal in me nato poklical. Dal mi je moje dokumente in bila ga je sama vljudnost. Razložil mi je, da bom moral počakati do razprave v Fort Lamyju, spraveval me je po mojih željah in je šel celo z menoj obiskat Nganga v bolnico. Po par dneh me je spet obiskal in mi posodil knjigo o Laurenceu iz Arabije. Bila je to biografija izredno junaškega polkovnika T. E. Lawrencea, ki je bil legendarna oseba med Arabci. V njej je bila opisana epizoda, katera naj bi pričala o hrabrosti moža, ki se je prelesil iz Angleža v Arabca. Dva arabska bandita sta ga pobila s kamni in sta mu ukradla zlato uro. Ko se je zbudil iz nezavesti, je javil policiji in ju je zasledoval sam z dvema stražnikoma, dokler ju ni aretiral. Ko sem vračal komisarju knjigo, mi je omenil to epizodo. Menil je, da je moja lastna v primeri z njo — epepeja.

OBRAVNAVA

Na razpravo proti tatovom nisem bil povabljen, čeprav sem jo dočkal. Baje so tatovi vse priznali, le tisti, ki sem ga ujel jaz sam, je trdil, da ni krade!

»Kako pa da so vas ujeli, če niste bili udeleženi pri tatvini?« je vprašal sodnik.

»Ne zanikam, da sem bil zraven«, je odvrnil ogorčeno, »a krade nisem, držal sem samo nož nad belcem, če bi se prebudi.«

Čudaki in čudaštva z britanskih otokov

Se zdaj nahajamo v angleščini za prašiče, teleta, vole in krave prastare domače izraze, vtem ko imajo Angleži za meso teh živali izjemoma čisto drugačne, iz francoskega besednega zaklada vzete besede. V 11. stoletju so namreč Normani iz sedanje Normandije vdrli v Anglijo in se polastili državne oblasti. Posledica tega je bila, da so morali podjarmljeni Angleži rediti domače živali, francosko govoreči osvajalci in visoka gospoda pa so se samo mastili z mesom. Tako sta nastala dva strogo ločena sloja in tudi izrazi za domače živali in njihovo meso so strogo ločeni.

Kralj Henrik VIII. je v nekem aktu branil koristi katoliške cerkve proti protestantizmu. Papež se mu je zato oddolžil s posebnim častnim naslovom »Zaščitnik vere«. Kmalu pa je Henrik VIII. ne le obrnil katoliški cerkvi hrbet, ker se je hotel drugič poročiti, in sicer z lepo Ano Boleyn, marveč je celo ustanovil novo versko sekto, iz katere se je razvila sedanja anglikanska državna cerkev. In leta 1531 je celo prevzel njeno vodstvo. To pa ga ni motilo, da ne bi obdržal častnega naslova »zaščitnik vere«. Na angleških kovancih še zdaj nahajamo ta naslov, ki ga dobi vsakokratni regent.

Kralj Jurij I. se je moral samo svoji dedni kraljevski krvi zahvaliti, da je leta 1714 prišel iz Nemčije na angleški prestol, čeprav ni znal niti besede angleški.

Priznana dejstva je, da je Anglija najbolj napredovala takrat, ko sta ji vladali kraljici, namreč pod Elizabeto I. (16. stol.) in Viktorijo (19. stol.). Manj znano pa je,

da je Elizabeta po zanesljivem izročilu večkrat obkledala svoje ministre s psokami, kakršnih bi se sramoval vsak pijanec. Lorde je zmerjala za ušvice, grofa Eseklega pa je nekoč celo oklofutala.

Veliki sodobnik kraljice Elizabete pesnik Shakespeare je nekoč blizu rojstnega kraja Stratforda posegel v nočni pretep v parku plemiškega sodnika Thomasa Lucyja. Pri tem pa so ga zasuli in do jutra je moral predsedeti v vratarjevi uti. Drugega dne ga je Lucy zaslišal. Za noč, ki jo je moral predsedeti v vratarjevi uti in za zaslišanje se je Shakespeare pozneje zahvalil s strupeni stih. In še kot zrel umetnik si je ta največji dramatik vseh časov v svojih »Veselih ženah Windsorskih« privoščil sodnika Lucyja tako, da je namignil nanj s sodniškim grbom.

Christoph Marlowe, gentilni pesnik — njegova dela so dala Götheju pobudo za »Fausta« — rojen istega leta kakor Shakespeare, se je, ko mu je bilo 29 let, v neki krčmi v Londonu udeležil pretepa in pretepači so ga ubili. Sodeč po njegovih začetnih delih bi bil morda po pomenu dosegel Shakespeara.

Anglija samo enkrat v zgodovini, od l. 1645 do 1660, ni bila kraljevina. Leta 1649 so namreč obglavili osviroženega kralja Karla I. Osvrožen je bil zato, ker je prirejal na dvoru orgije in razmetaval denar. Vodstvo državnih poslov je prevzel Oliver Cromwell. Bil pa je tako despotičen in versko nestrpen, da so po smrti dvignili njegovo

Po izrečni kazni je domačinsko sodišče s Kazerjem na čelu (Kazer je kralj domačinov, ime izhaja iz nemškega Kaiser) še zvišalo kazni, ki so jo doleteli belci. Guverner pa mi je takoj poslal denar, ki bi mi naj pomagal na poti nazaj v Nigerijo in domov. Vzel sem samo del celotne vsote, ostalo pa sem prosil, naj izroče Ngangu, ki je že zapustil bolnico.

Nato me je neki Francoz odpeljal z avtom preko meje v Maudugarijo v Nigeriji. Predstavil me je administratorju, ki je živel v »palaci« nekdanjega sultana. Bila je to stavba, kakor jo imajo premožnejši Arabci. Pod in stene v njej so bile pokrite z levjimi, leopardovimi kožami in z drugimi lovskeimi trofejami. Pogovarjala sva se predvsem o Afriki. On mi je opisoval nevarnosti, katerim se izpostavljam, jaz pa dogodivščine, ki sem jih tvegal. Zakaj ne bi smel delati tistega, česar se je lotilo tako malo ljudi! Tudi Angleži se niso raziskali vsega sveta, sem mu povedal. Radovednost in duh avanture sta nepredelne vrednosti za človeški napredek; brez njih bi bil svet dolgočasen in nezanimiv.

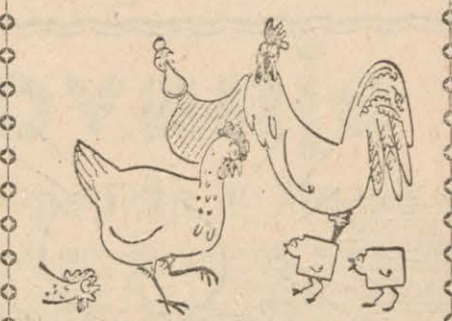
Njegova odpornost je ginila pred mojim dokazovanjem. Vsak Anglež v takšnem položaju je majhen Robinzonček. Ta pa je bil celo velik lovec, Robin Hood, civilizator, ljubitelj konj, pirat in sanjnih in organizator dobrih stremeljev. Tako sem se iz Maidugarija odpravil proti Kamerunu, namesto da bi se vrnil v Evropo. Vrgel sem se v življenje, v katerem je zadostitev osnovnih telesnih potreb zahtevala največ mojih energij.

Dalje in dalje sem potoval, več izkušenj sem si pridobil. Ugotovil sem, koliko predsodkov imamo ljudje in v splošnem. Da uživaš stvarnost, jo moraš srečati v dejanju. Potoval sem preko Nigerije v Kamerun, nato zopet v Francosko ekvatorialno Afriko in Belgijski Kongo. Brez pravih načrtov sem sledil skrivnostni smeri, ne da bi se vznemirjal, če sem prišel na novo in tujo pot. Mnogim nevarnostim se izpostavljam, če živim med primitivnimi ljudmi. Zato sem se začel brž zanimati in globlje razumevati ljudstvo, ki sem ga srečeval. Priroda, sonce, voda in gibanje so bila moja srečna družina. Moje potovanje me je počasi vodilo k temu, kar je najbolj važno: našel sem samega sebe — osvobodil sem se. Izprememba je končno poglaviti darovalec v življenju. Avantura mi je vedno pomenila duhovno zadoščenje, ki sem ga dobil v tujih deželah, dogodkih in okoliščinah. In iskal sem avanture, iskal izkušenj, se jim popolnoma predal in potrpežljivo skušal doumeti njihov najgloblji pomen.

To se pripeti samo

... na zabavku: Mr. McDahl je vse premoženje zapustil svojemu nečaku — toda s pogojem, da si mora nečak vsako leto na dan njegove smrti dati izpuliti zob, da se bo v resnični bolečini spominjal svojega dobrotnika.

... v Washingtonu: Pred nedavnim so patentirali iznajdbo kockastih kurjih jajc. Sveže znešana jajca položijo v kocke iz umetne mase, jih nato zapro, da ne morejo do njih niti zraku niti bolezenske klice. Pravijo, da se takšna jajca ne razbijejo in se dalj časa ne pokvarijo.

... v Engandinu: Uprava nekega hotela je obesila na stene hotelskih sob naslednje navodilo: »Sobarica — trikrat pritisniti; natak — enkrat dolgo pritisniti; blagajničarka — dvakrat kratko pritisniti.« Na kraju prosijo uprava spoštovane goste, da osebje ne bi »zlorabljalo«.

»LJUDSKA UNIVERZA« MESTA LJUBLJANE

obvešča: da bo vpisovanje v tečaj tujih jezikov, slovenskega jezika in esperanta v prostorih Ljudske univerze, Cankarjeva cesta 5-III, od 30. avgusta do 10. septembra vsak dan od 8-12 ure in od 15 do 18 ure. — Pri vpisu bo na vpogled tudi učni načrt.

Kako dolge so počitnice po svetu

Marsikateri dijak se v brezskrbni zabavi med počitnicami tu pa tam spomni, da je preživel že toliko in toliko dni prostosti, ali pa da mu jih ostane le še toliko in toliko. Od vsega šolskega življenja so počitnice najlepši del. Pa ne samo velike počitnice, vsak prosti dan je za dijaka pridobitev. Če bi sešteli vse tako proste dni celega leta, bi bilo teh pridobitev kmalu skoraj preveč. Pogledimo, koliko prostih dni imajo dijaki drugih dežel. Na Angleškem je v šolskem letu le 94 prostih dni, v Združenih državah

114. Najmanj prostih dni imajo v Avstriji, namreč 85. Tudi Nizozemci s počitnicami niso radodarni, vsega jih je le 93. Manj skopi odreja počitnice v Kanadi, kjer so dijaki 102 dneva prosti na leto. V Franciji je toliko počitnic kolikor v Združenih državah. Na Irskem počivajo dijaki 130 dni, na Španskem pa 139. Največ prostih dni imajo v Italiji, kjer je pouka samo 182 dni in torej 183 dni počitnic. Enje je toliko prostih dni, ker je pač največ Italijanov med svetniki in je treba njihove godove obhajati s prostimi dnevi.

Obiščite od 28. avgusta do 9. septembra

Gospodarsko razstavo

KAMNIKA

in okolice

Od 28. 8. do 9. 9. 1954

Gospodarska revija industrije, kmetijstva, gozdarstva, živinoreje, obrti in turizma

Dovski glavni štab. Če ne bi imel Avatinovega paketa, bi bil izgubljen. Sprejel me je inšpektor Kraus. Dejal sem mu, da sem potoval brez potnega lista, ker bi danska policija lahko imela moje ime na seznamu stuljivih.

»Zakaj pa niste imeli pri sebi svojih gestapovskih poverilnic?«

»Shranil sem jih na varnem kraju.«

Kraus je pregledal sezname posadk na sovjetskih ladjah, ki sem mu jih prinesel kot važno odkritje. Dejal sem mu, da sem jih ukradel v sovjetskem uradu za plovbo v Kjōbenhavnu. Seveda mu nisem povedal, da so sezname stari tri leta.

Kraus mi je tedaj namignil, da bodo v kratkem začeli z aretacijami v Kjōbenhavnu in da mi bo poslal nekaj svojih dečkov, da mi bodo privedli mesec v pomoč.

Odvrnil sem mu, da sem docela istega mnenja kakor on. Bil sem srečen, ko sem mu lahko izginil izpred oči.

nič pomagalo. V njegovem stanovanju so našli fotografije ujetih komunistov. Pa tudi več denarja je trošil, kakor je znašala njegova plača. Ta Heitman! Z glavo bo plačal.

Pet dni so me držali v Hamburgu, pet dni, ki sem jih prebil sredi neoprijemljive napeposti. Toda Heitman ni ničesar izdal. Kljub temu so ga pridržali v zaporu in pripravljali proces pred posebnim sodiščem.

Šesti dan sem dobil dovoljenje, da obiščem Firelei. Povedal sem ji, kako se mi je poskus njene rešitve ponesrečil. Gestapo je vedel, da sem v Nemčiji, zato o kakem poskusu bega niti govora ni bilo. Firelei se je pokazala hrabro in potrpežljivo.

»Bomo že našli kako pot. Samo upanja ne smemo izgubiti.«

Brzojavka inšpektorja Krausa pa me je že klicala v Hamburg. V nekem vlaku so aretirali skrivnostnega Rusa, ki se je izdajal za Popova. Na neki gestapovski fotografiji sem v njem prepoznal funkcionarja G. P. U., ki sem ga poznal pod imenom Schmidt.

»Ali poznate tega človeka?« me je vprašal Schreckenbach.

»Ne«, sem odgovoril.

Na postaji pred očmi nekega gestapovca, sem se s poljubom poslovil od žene. To je bil zadnji poljub. Nisem vedel, da bo zadnji...

služba severno od Berlina, bi bili zaman meseci in meseci napornega dela, ko so to organizacijo gradili.

»Poiščite Avatino«, je končno ukazal Wollweber. »Želim ga videti oja petih. Povejte Jensenu, naj da vsem skupinam navodila, da začasno pretrgajo vse svoje vezi z aparatom v Severni Nemčiji; naj sporočijo to vest v Berlin, Hamburg, Prago, Basel, Strasbourg, Pariz, Rotterdam, Amsterdam, Stockholm, Amberes, Bruselj in Gdansk.«

»V redu.«

Do petih popoldne je Jensen že poslal kurirje v Berlin, Hamburg in Stettin, v ostale kraje pa poslal šifrirana navodila. Ob petih smo se Wollweber, Avatin, jaz ter neki človek, ki sem ga zdaj privikrat videl, sestali v privatnem salonu »Angleškega hotela«, na

sproti Kraljeve opere. Wollweber in Avatin sta že izdelala svoje načrte.

Slezijec je govoril čisto jasno. Ukazal mi je, naj sporočim Gestapu, da je Popov le manj pomemben kurir in da bom potreboval nekaj dni, če hočem zbrati več podatkov o ujetem Rusu. Prav tako je dejal, da je treba najti pot in izbiti iz Nemčije na Dansko ali v Francijo nekoga od Schreckenbachovih ljudi. Tu ga bo ugrabil Avatin in ga vkrcal na ladjo, ki bo plula v Leningrad, da jim bo služil kot talec v zameno za Popova.

»Ko bomo imeli tega lopova v svojih rokah«, je zaključil Wollweber, »bomo lahko telefonirali Schreckenbachu in mu sporočili, da se bo z njegovim agentom zgodilo natančno isto, kakor s Popovim v Nemčiji. Tako bodo Popova pustili na miru, nato pa se začeli pogajati. Vkrcaji pomoč Schreckenbachovega človeka na nemški parnik v Leningradu tisti hip, ko bomo zvedeli, da je Popov na krovu ruske ladje v Hamburgu. Zamenjali bomo ujetnike in naš »aparatus« v Nemčiji bo ostal nedotaknjen.«

»Zakaj ne bi zgrabili enega od gestapovcev, ki so tu, v Kjōbenhavnu?« je svetoval Jensen.

»Kaj še«, je dejal Wollweber. »Potrebujejo takšnega pomembnega človeka iz samega Schreckenbachovega štaba.«

Avatinove oči so se zasvetile. Njegova pripravljeno, da pomaga tovarišu, je bila prav tolikšna kot njegovo hladno sovraštvo do policije. Pred ničemer se ni ustavil. Dejal je:

»Prav. Kar na delo.«

NE POZABITE, DA BO JUTRI 3. SEPTEMBRA OTVORJEN

ZAGREBSKI VELESEJEM

EDINI MEDNARODNI SEJEM V FLR JUGOSLAVIJI

600 Jugoslovanskih razstavljalcev in razstavljalci iz 16 tujih dežel bodo razstavili na tem sejmu nad 4400 proizvodov! Ves čas velesejma bo v Zagrebu nekaj zanimivih prireditev. Tako da boste lahko spojili počitno z zabavnim.

Odobreni popusti:
2% NA ZELEZNICAH, 25% NA LADJAH IN 25% NA AVIONIH!
PRIDITE TOREJ V ZAGREB, ogledajte si Zagrebški velesejem in videli boste dejavnost vse Jugoslavije!

Prva električna centrala na atomski pogon v SZ

Moskovski radio je objavil, da so 27. junija postavili elektrarno, ki jo žene atomska energija.

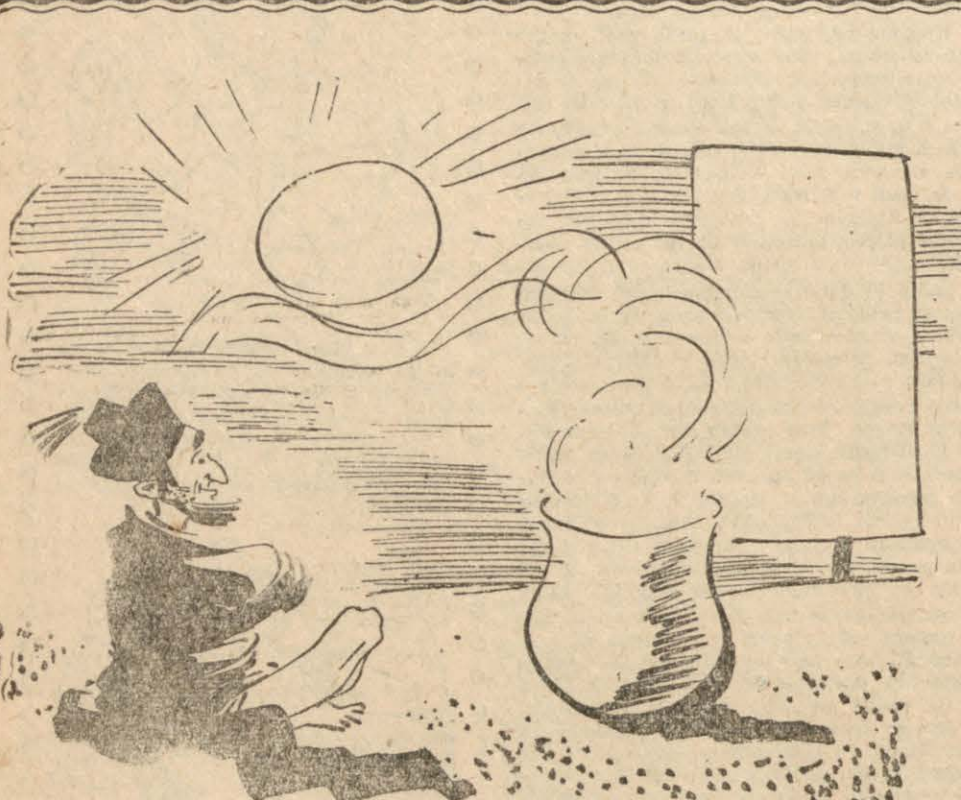
Komunike ministrskega sveta je objavil naslednje:

Po zaslugi naših znanstvenikov in inženirjev je zgrajena prva elektrarna, ki izkorišča atomsko energijo. 27. junija je začela delovati elektro-atomska centrala z močjo 5000 kilovatom. Z dograditvijo te elektrarne je storjen odločen korak naprej, ko bodo atomska energija izkoriščali v miroljubne namene. Sovjetski znanstveniki in inženirji pripravljajo načrte še za druge elektrarne, ki bo njihova zmogljivost 50.000 do 100.000 kilovatom.

Mr. Sterling Cole, predsednik komisije za atomsko energijo v ZDA pa je ob tej novici izjavil tole:

»Ta uspeh sovjetske industrije dokazuje, da bi morale ZDA sprejeti zakon, ki bi dovoljeval privatnim podjetjem razvijati sodobne izdelke naših znanstvenikov v bodoči industriji.«

V ameriških znanstvenih krogih pripominjajo, da razen jedrskega reaktorja podmornice »Nautilus« še ne morejo pokazati nobenih uspehov izkoriščanja atomske energije v miroljubne namene. Pravilo pa, da bodo ZDA imele 1. 1957 atomsko elektrarno, ki jo že grade pri Pittsburgu in ki bo imela zmogljivost 60.000 kilovatom, kar zadostuje za preskrbovanje mesta s 120.000 prebivalcev z elektriko.

JUTRI BOSTE SKUHALI KOSILO na sončnem štedilniku

Kdo ve, kdaj je Slovaka prvič zamislila, da bi začela izkoriščati sončne žarke? Zgodovina pravi, da so jih že davno vsi narodi poskušali izkoriščati v najrazličnejše namene, čeprav kakršnih vidnejših uspehov niso zabeležili.

Danes pa je vprašanje izkoriščanja sončne energije sivar bližnja prihodnosti. V zadnjem času so obelodanili tri velike iznajdbe in v prihodnjih mesecih bodo na treh mednarodnih posvetovanjih proučili njih praktično vrednost.

Prvi posvetovanji bodo v januarju v Parizu, drugi v Moskvi in tretji v Washingtonu. Pregledno kakšen napredek so znanstveniki dosegli v izkoriščanju sončne energije v poslednjem času.

SONČNI PLOVAVI V PIRENEJH
V Franciji so uspeli z uporabo velikanskih zrcal, ki love in združujejo sončne žarke. doseči tako visoke temperature kot jih je mogoče v modernem električnem plavju. V Indiji lahko s sončnimi žarki kujejo in poganjajo majhne parne stroje. V Združenih državah Zmerike pa imajo generator, ki direktno spreminja sončne žarke v električni tok.

Se bolj zanimive stvari bi lahko videli, če bi potovali v Mont Louis, v francoskih Pirenejih; tam delajo pod vodstvom profesorja Felixa Tromba poskuse, kako uporabiti sončno energijo.

Naprava sestoji iz dveh zrcal, ki sta nameščeni eno proti drugemu. Prvo je pravokotno ploščato zrcalo, dolgo okrog 13 metrov; avtomatična naprava ga vedno obrača naravnost proti soncu. Nasproti temu zrcalu pa je ukrivljeno zrcalo, ki skupaj s prvimi zrcali, ki zbirajo v eni točki vse žarke in s tem vsa toploto. Predmet, ki ga postavijo v to žarišče, lahko

KOT NOVA BO VASA STARA OBLEKA ČE JO OBARVATE Z BARVAMI Jese

segrejejo do 2500 stopinj Celzija; to zadostuje, da lahko razopne vsa trdna telesa. V sončnem plavju profesorja Tromba lahko tako proučujemo taljenje snovi pri zelo visokih temperaturah.

Precej manj koncentrirane sončne energije pa je seveda potrebno za široko potrošnjo. Uporabiti bi jo bilo mogoče namreč za kuho ali pogon majhnih parnih strojev. Način izkoriščanja ostane v bistvu isti: sončne žarke je treba prestreči na veliki ploškov in jih usmeriti v določeno točko. Vendar bi morala biti taka naprava veliko enostavnejša in cenejša.

KAKO BOSTE KUHALE NA SONČNEM ŠTEDILNIKU?
O tem so precej razmišljali v Indiji. V indijskem državnem fizikalnem laboratoriju so izdelali napravo, ki sestoji iz ukrivljene kovinske plošče; ta je nameščena tako, da se sončni žarki odbijejo na površini navzgor. Kadar postavijo v žarišče lonec z vodo, lahko skuhamo, kar ti zaleti, v 20 do 30 minutah. Sončni štedilnik je precej velik, saj ima približno kvadratni meter površine. (Lonec je treba nanj seveda obesiti.) Nič ni čudnega torej, če bado v najkrajšem času začeli serijsko proizvajati sončne štedilnike zaradi gospodarnosti z gorivi.

SONČNE POGANJA PARNI STROJ
Se bolj obetajoča pa so poskusi A. L. Gardnerja v ameriškem državnem fizikalnem laboratoriju. Gardner je izdelal sončni parni kotel. Sončne žarke je prestregel

Zmaj, ki so živeli na zemlji in v zraku

Orjaški kušarji so bili med najbolj razvitimi živalmi, kar jih je živelo na zemlji - bili so gospodarji zemlje, morja in zraka in vendar so na nerazumljiv način izumrli - grmeči znanji

TIRANOSAURUS - NAJSTRAŠNEJŠA ŽIVAL ZEMELJSKE ZOOLOGIJE

Prav ta obramba proti mesojedcem je ustvarila živali čudovitih oklepov, ki pa so bili v ogromni večini primerov povsem brez prave koristi. Takšna pošast, ki je povsem zapustila močvirja in odšla na suhe ravnotežne pokrajine, se je razvila v tiranosaurose.

Toda ti orjaški kušarji še niso predstavljali vsega zlate dobe dinosaurjev. Takrat se je toplo morje spet dvignilo in zalilo večino Evrope in Severne Amerike. Koralne črti so se prestavile za dobrih 3000 km proti severu, na Groenlandu so rastle smokve, kruhovci in palme, mrzlokrvni dinosaurji pa so se odpravili proti severu in tudi tam uspevali. V močvirnatih predelih so se razvile nove vrste saurjev, ki so bili največje živali, kar jih je sploh bilo na zemlji. Da so lahko prenašali svojo orjaško težo, so se morali spustiti na vse štiri noge. Ki so nastale iz prvotnih nerazvitih pomagal pri plazjenju samotnega organa, brez katerih si poznejših živali ne moremo več zamisliti. Največji med temi velikani je bil brontosaur (grmeči kušar). Tehtal je 30 ton in bil dolg nad 20 m. Toda glava je bila silno majhna in to je bilo zanj slabo. Zakaž v njej so se skrivali zelo majhni možgani, ki so komaj dojemali to, kar so zaznavala njegova čutila.

Medtem, ko so grmeli po zemlji brontosauri, pa je nastal najbolj čuden dinosaur, kar jih je ustvarila narava, stegosaurus - 10 ton težka grbasta žival, na čudno ploščato glavo, ki jo je nosila pri tleh in z očito nekoristnim grebenom vzdolž hrbtenice. Tudi temu je gibanje zadnjih nog uravnavalo -

Medtem, ko so grmeli po zemlji brontosauri, pa je nastal najbolj čuden dinosaur, kar jih je ustvarila narava, stegosaurus - 10 ton težka grbasta žival, na čudno ploščato glavo, ki jo je nosila pri tleh in z očito nekoristnim grebenom vzdolž hrbtenice. Tudi temu je gibanje zadnjih nog uravnavalo -

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

tranzitnosti kontinentov, je bil triceratops s tremi rogovi na orjaški lobanji.

Toda tudi dvojnoge pošasti so napredovale. Čez 7 m visoki anatosauri je bil čisto običajen rastlinojedeček in povsem nenevarna žival. Vse nekaj drugega pa je bil tiranosaurus, najmočnejše bitje, kar jih je ustvarila doba plazilcev. Bil je do neke mere podoben alosauru, le da je bil večji, saj je meril od repa do glave kakšnih 15 m. Zadnje noge je imel neverjetno mišičaste, prednje pa povsem okrnjene. Njegovo glavno orožje je bil strašen gobec, z vrstami 15 cm dolgimi sabljastimi zob. Čeprav je bil strah in trepet vsega živega sveta, je postal tudi on žrtev svojega. Povabil se je, ko je bila doba zmajev že v zatonu in potem izgini prav tako kot vsi ostali na nerazumljiv in skrivnosten način.

KUSČARJI SILILO V ZRAK IN V VODO
Med tem časom, ko so se ti orjaški kušarji tako razbohotili kot kopnini, tudi ostalo kraljestvo plazilskih sveta ni počivalo. Nekateri med njimi so se dvignili v zrak in ustvarili prve zametke ptice, pa tudi navadnih krilatih zmajev, kakšen je bil na pr. pieranodon, pravo izdatno letalo z razpetino do 8 m. V vseh živih bitjih na zemlji pa je skrila neka čudna, instinktivna vez, ki jih veže na vodo, od koder je življenje prišlo. Nobena bitje ne more živeti brez vode. Elementi morja so v vsaki celici. Kakor imamo danes med sesalci primere, ki so se vrnili v morje: kite, orke, tuljine. Med kušarji nekatere vrste, ki so se spet prilagodile življenju v vodi.

Medtem ko se je večina dinosaurov borila za nadvlado na

Pred 250 milijoni let se na zemlji ni bilo cvetja. Ogromna močvirja pa so skrivala v sebi nešteto rastlin. Ob teh močvirjih se je dvigalo dnevi današnji premoški, ki vrača človeku energijo, nabrano od sonca pred milijoni in milijoni let. Toda rastlinstvo tedaj še daleč ni bilo tako zanimivo kot danes. Takrat se je oblike naše zemlje spet spreminjale. Nastajale so nove gorske verige. Dvigavanje zemlje je povzročilo umikanje vode in osuševanje močvirij. Življenje v teh izsušenih močvirjih se je izkoreninilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno mejo med zadnjimi dvoživkami in prvimi plazilci na zemlji. Še najbolj bi bilo težje živali dobiti bljke, ki ga poznajo naravoslovci pod imenom Seymouria.

KUSČARJI SO SE DVIGNILI NA ZADNJE NOGE
Te nove živali so pokazale neverjetno odpornost proti tedaj precej ostremu podnebju naše zemlje. Toda narava ni ostala pri tem prvem poskusu nove vrste. Med prvimi plazilci, ki so se popolnoma razvili, so bile želve, ki so se tedaj dvignile na štiri noge. Borilo za svoj obstoj. Ob vrstah, ki tega niso mogle preživeti, so nastale nove, ki so bile bolj sposobne za bodočnost. To so bili plazilci. Čeprav imajo nedoločeno izkopačino, je vendarle težko postaviti povsem točno

MALI OGLASI
 PRASICA, tovarna...
 ZAPOSLOVANJE...
 ...

samo resne ponudbe pod...

MIMI MALENŠEK:

Da je ženitev problematična zadeva, v tem se boste gotovo strinjali z menoj. Problematična za oženjene, (pravijo, da zanje še najbolj) pa tudi neoženjenim je včasih problem z mnogimi neznanostmi. Posebno problematična je za ženske. (Vem, da se bodo našli moški, ki bodo trdili drugače, toda to me ne bo zavedlo, da bi ne govorila resnice). Dejstvo je namreč, da na tem področju ženske enakopravnosti se nismo zaznamovali opaznega napredka in da se stvar včasih celo zelo napadno tolmači. Moj sosed na primer, ki velja za naprednega in opravlja mnoge važne funkcije, pričeni v sindikatu pa tja do šolskega sveta in ožjega odbora Društva prijateljev mladine, pojmjuje žensko enakopravnost na prav poseben način. »Nikakor ne gre,« poudarja ob sleherni priložnosti, »da bi se moške vtipkali v gospodinjstvo. To je tako rekoč ostanek preteklosti in kršenje ženske enakopravnosti. Ženam je treba na tem področju njihovega udejstvovanja, kakor na vseh drugih, pustiti svobodo, popolno svobodo! In ker je dosleden v svojih načelih, pušča svoji ženi popolno svobodo v upravljanju gospodinjstva in seveda tudi finansiranje te važne ustanove, od katere ima — mimogrede rečeno — tudi sam koristi. Zelo bi me veselilo, ko bi mi kdo dokazal, da je moj sosed osamljen primer...

No, in ker so stvari take, sem vsako leto bolj zamišljeno gledala v koledar in rojstni dnevi s cvetjem in čestitkami so mi bolj in bolj pomenili žalostne obletnice. Čisto neopazno sem zdrknila v kategorijo tistih žensk, ki smatrajo za hudo indiskretnost, če jih kdo vpraša, koliko let imajo. Vsekakor pa so se kljub moji nejevolji tako vprašanja začela množiti in zato sem sklenila, da se omožim.

Najprej sem poskušala stare recepte naših babic, ki so umetnost, kako dobiti moza, razvile do virtuosne popolnosti. Po njihovih navseh sem šla pet sezon zaporedoma v najboljši znana območja kopališča. Priznala sem se na soncu od jutra do večera, toda uspeha ni bilo. Nato sem pregovorila svojega zdravnika, da me je dvakrat poslal na bolniški dopust v lep planinski kraj. Uspeh je bil enak nič! Šelila sem se iz ene menze v drugo v upanju, da najdem pri mizi prejšnjega tovariša. Vse zaman. Recepti naših babic so se izkazali za prav tako neučinkovite kot nekež slovitih obličj za kurja očesa! Toda ko sem že skoro obupala in razmišljala o tem, ali naj poskusim ustanoviti Klub sovražnik moških, kakršnih imajo v Ameriki mnogo, se mi je nenadoma nasmešnila sreča.

Začelo se je pravzaprav tragično. Vidite, umrla mi je prastara teta, ki je dočakala petindevadeset let. Toda, glejte, ko sem si obrisala solze in pozabila na izdelek za nagrobni venec, sem spoznala, da je še zmeraj resnično, kar so trdili pesniki nekdanjih generacij, da se namreč lahko iz zla rodi dobro in iz dobrega zlo. Teta mi je namreč zapustila enosobno stanovanje s kuhinjo, pritlikamaj in pohištvom iz bidermajerske dobe. Tako rekoč glavni dobiček v življenjski loteriji. Veselila sem se vanj in sklenila, da si poiščem ženina, čeprav so slabe izkušnje že izzvale v meni precejšnje manjvrednostne komplekse. Treba je bilo hitro delati, kajti že se je začel stanovanski urad zanimati za mojo dediščino in našlo se je nič koliko ljudi, ki so se hoteli vselitvi z odločbo stanovanskega urada ali brez nje. Proti njim sem vodila pravo gverilsko vojno. Dala sem si napraviti dvojno ključavnico in na vrata sem obesila listek: »Odpotvala od 15. t. m. c. Datum sem po potrebi menjavala. Čela dva meseca sem vzdržala v junaški obrambi svojih lastninskih pravic in končno se mi je posvetila briljantna misel. Sestavila sem oglas tele vsebine:

Relativno mlada uradnica z lastnim stanovanjem in pohištvom išče inteligenta za skupno gospodinjstvo. Samo resne ponudbe pod »Cvetje in jeseni.«

Tako besedilo sem sestavila, ker se časniki iz nerazumljivih predsodkov branijo objavljati ženine oglase, ki so po vsem svetu silno priljubljeni. No, pa končno ima tudi to svojo dobro stran, kajti skupno gospodinjstvo do preklita ti omogoči, da dožobra spozna svojega partnerja. Pomeni nekako toliko kot »brezplačni vzorec za preizkušnjo kvalitete«, in ako ne ustreza, ga lahko

Nehajta mižati, tunela je konec!

SNEŽNOBELO BO TVOJE PERILO - ČE UPORABLJAŠ
ZLATOROGOV »PERION«
»TERPENTINOVNO MILO!

Frizurana izdelka tovarne
»ZLATOROG«
MARIBOR.

ZAHTEVAJTE JIH PRI SVOJEM TRGOVCU!

Cetrtek, 2. IX. 1954

tudi zavrneš kot »vzorec brez vrednosti«. Plačala sem torej oglas in čakala na uspeh.

Ze naslednjega dne sem dvignila na oglasnem oddelku ducat ponudb. Cez dva dni jih je bilo dva ducata iz vseh krajev Slovenije, nekaj pa celo iz bratskih republik. Tretji dan jih je prišlo še pol ducata. Po malem so prihajale prav do konca tedna, toda teh zadnjih nisem upoštevala, kajti zdelo se mi je, da so pisali počasneži, nekakšni Cunenatorji, in ta zvrst ljudi ni ni priljubljena. Moja samozavest se je sprito tako nezasišanege uspeha neznaško dvignila, manjvrednostni kompleksi so se raztopili kot sneg na pomladnem soncu in opustila sem misel na Klub sovražnik moških. Življenje sem začela gledati od sončne strani. Svojem očem sem komaj verjela, da je dandanes kljub vsem statističnim in drugačnim trditvam še zmeraj toliko »dobrih partij«. V ponudbah je bil zbran tako rekoč koncentrat vseh pozitivnih lastnosti, ki jih filozofi in psihologi pripisujejo človeštvu nasploh in moškim še posebej. Sreč se mi je topilo od vznichenja, ko sem brala ponudbe drugo za drugo.

»Moja draga, osamljena vdoljica,« mi je pisal zapuščen pesnik, »neskončno sem srečen, da sem končno našel Trnjučlico, ki jo bom kakor kraljevič iz pravljice rešil iz trnja in pievela njene osamelosti. Mimo Vasšega stanovanja nimam večje želje, kot da bi mogel na pot Vasšega življenja natrositi čim več mokro cvetečih rožic poezije... Vaš odgovor, ki ga čakam s hrepenečim srcem, bo pomenil dokončni preobrat v mojem samotnem, sreče praznem življenju...« Sledila je oda z menjajočimi se stihy: ... Da jo ljubim... in ... da ga ljubim... iz česar sem sklepala, da je polovica posvečena meni, druga polovica pa mojemu stanovanju.

Nekdo drug, ki je gledal na svet bolj realno, me je počastil s takimi besedami: »Poljubljam Vam roko in želim, da bi Vas skoro osebno spoznal. Vi živite čudež današnjih dni! Sem samotjen ločenec v najlepših letih. Otroci mi ne delajo preglavic, kajti zanje skrbi moja prejšnja žena. Posrečilo se mi je pri sidišču dosti, da me niso obremenili z alimenti in tako jim pošiljam samo otroško doklado, ki pa mene osebno ne obremenjuje. Po nekakšni nerazumljivi zmoti in krivici pa je bilo moje prejšnje stanovanje dodeljeno ženi in otrokom in tako sem ostal brez strehe nad glavo in bi želel v to svrhu in tudi v svrhu skupnega sožitja... Zagotavljam Vam, da bom kot siromak brez strehe znal ceniti dobrote opremljenega stanovanja in mi nikakor ne bo več padlo v glavo, da bi se hotel še drugič ločiti...«

Ena izmed ponudb se je glasila: »... bodite prepričani, da sem fant od fare! Tudi inteligentem! Moj starokopitni oče sicer trdi, da nisem inteligent, ker bi bil sicer že davno končal svoje študije, toda mož je ostareel in se predvsem ne spozna v

vprašanih finančne politike in sodobne ekonomije in torej prezira dejstvo, da bi jaz izgubil študentske, kakor hitro bi nehal študirati. Del svoje študentske sem pripravljen vložiti v skupno gospodinjstvo. Cez vse na svetu ljubim šport (sem navijač na vseh nogometnih tekamah) in marelične emoke. Tudi jazz in abstraktno slikarstvo sta mi pri srcu. Če znate kuhati marelične emoke in če nosite sončna očala ali la Ava Gardner, se bova sijajno razumela...«

Nekdo drug mi je postavil kot edini pogoj, da bo smel v stanovanje obesiti kletko s kanarčkom. Nekega vdovca je mučno skrbelo, ali je stanovanje toliko prostorno, da bi mogel vanj spraviti kredenco svoje pokojne žene in še nekaj pritlikaj. Glede ženske povečane slike je izjavil, da jo je meni na ljubo pripravil sežgati ali pa okvir odnesti v komisijško trgovino. Še najbolj pa me je ganila ponudba pokojnega učitelja, ki je pisal:

»Ne pijem in ne kadim in sploh nimam nobene slabe navade! Znam kuhati in medtem, ko boste Vi v službi, Vam bom jaz doma pripravil čajno kosilo. Ako imate mogoče poleg stanovanja vrt, ga bom skrbno obdelal. Tudi če bi imeli kravo, se je ne bi ustrašil, ker se ne ustrašim nobene, niti najtežje in najbolj umazanega dela! Ker sem vse svoje dolgo življenje živel solidno, sem jako dobro ohranjen in pri svojih sedemdesetih letih še pravi mladent. Za oba bo samo koristno, če čimprej začneva skupno življenje, kajti čas je zlato, ki ga ne kaže zamuditi, ne ur, ne minut...«

No, in so bili med ponudniki uradniki, trgovski pomočniki, poštarji, ekonomski, upravniški menzi in gostilni, vsi zelo inteligentni, skromni, nekadilci, varčni, ljubitelji narave, športa in lepih umetnosti. Verjemeti, da se je bilo težko odločiti za pravega, ko pa so bile vse ponudbe tako vabljive! Tako sem sklenila, da se sezna-

Zaljubljena stara deklita in Eisenhower

Predsednik Eisenhower je nedavno prosil ameriško policijo, naj kontrolira neko misteriozno žensko, ki mu že ves čas pošilja nenavadna pisma s povratnico. Policija je sprva menila, da spada tudi ta ženska k skupini, ki hoče predsednika z vprašanji, prošnjami in navseti zamoriti, toda upotvila je nekaj čisto drugega.

Stara gospodična z ameriškega juga je v svojih številnih pismih pisala največkrat nesmiselne, vedno pa nepomembne stvari. Zadevo je razvozlala šele ugotovitev, da je ta gospodična že leta zaljubljena v pismonočno mestno četrto, kjer je stanovala. Poštar žal ni kazal nobenih nagajev do nje in je celo izjavil, da mu poroka z zarjavelo devico še na misel ne hodi.

V svoji srčni bolečini je zaljubljena deklita zasnovala načrt, kako bi svojega drugega večkrat videla. Ker počte ni dobivala, je sklenila sama pisati in si je za partnerja izbrala kar samega predsednika Združenih držav. Mimogrede je treba omeniti, da sta bili njeni žrtvi tudi prejšnja predsednika Roosevelt in Truman, ki jima je pisala kar vsak dan. Razočarana ženska je sčasoma spoznala, da gospodje na takem položaju le redkokdaj odgovarjajo. Ker pa bi svojega pismonošnega želela videti vsak dan, je prišla na idejo s povratnico. Pošta je bila manj nevljudna, zato je posihmal redno dobivala priznanice.

Ia, ja... ljubezem nima mej — tudi v neumnosti ne.

nim z vsemi. Da bi mi ne bilo treba pisati na ducate pisem, sem vložila v pisalni stroj dvakrat po dvanajst kopij in napisala ponudnikom sledeče pismo:

»Tovariši!
 Med mnogoštevilnimi ponudbami je Vaša vzbudila moje zanimanje. Želim se osebno seznaniti z Vami v svrhu nadaljnega dogovora. Počakajte me prihodno sredo v avli glavne pošte, točno ob dveh popoldne! Kot spoznavni znak imejte v gumbčju rumen cvet, jaz pa bom držala v roki časniki.«

Razposlala sem oba ducata pisem. Nato sem stekla k življenju in si naročila novo obleko. Potem sem stopila k frizerju in si dala narediti hladno trajno, ki jo je frizerska pomočnica, ki mi je navajala lase na leseno mučilno orodje, ne vem zakaj imenovala »nylon trajno«, in sploh ves čas marljivo popravljala moj besedni zaklad, ki je na modnem področju precej skromen. Nato mi je še obelila lase z vodikovim perkisom a la Marylin Monroe, in kdor bi me zdaj na hitro pogledal, bi me lahko smatral za »atomsko lepotic«. Usodnega dne sem si še popravila obraz z vsemi mogočimi lepotili in zmagoslavno odkorakala v avlo glavne pošte. Pod pazduho sem stiskala časnik, ki sem ga kupila v kiosku z namenom, da ga razgrnem.

Toda, joi! Tu sem se šele zavedela napake, ki sem jo zagrešila s svojo lenobo, ker se mi ni ljubilo pisati vsakemu interesentu posebej. Vsa avla je bila polna kandidatov z rumenimi cveti v gumbčju. Videla sem drobne cvete rumenih marjetic in turške nagelje, videla sem vseh vrst rumeno cvetje prav tja do orjaškega rumenega cveta georgine! Kandidati so stali, sedeli, nekateri, čeprav nekadilci, so si nervozno prižigali cigarete, ozirali so se po ženskah, ki so prihajale na pošto in čakali, kdaj bo katera razgrnila časnik, zraven pa streljali drug na drugega z jezicimi, zasmejljivimi pogledi. Roka mi je kar sama zgrabila časnik in ga previdno stlačila v torbico. Neodtuno sem stala zraven avtomatske telefonske centrale. Zdelo se mi je najpametneje, da se hitro izmuznem iz pošne avle. Tedaj pa je pristopil k meni skrušen starček z rumeno vijolico v gumbčju.

»Čakam neko tovariško s časnikom,« je rekel. »O?...«
 »Da. Zaradi skupnega gospodinjstva, tako rekoč. Sem upokojen učitelj brez stanovanja... Eh, bridka je usoda upokojenih učiteljev. Rad bi imel svoj ljubi mir, pa sem se zaradi stanovanja prisiljen vnovič oženiti.«
 Moja prva iluzija je splavala po vodi. Počasi se nama je približal mršav človek z dolgimi lasmi.

»Ali ste morebiti videli deklito s časnikom v roki? Oženil se bom z njo, veste. Tako rekoč pod pritiskom razmer. Moje sedanje stanovanje namreč nikakor ni tako, da bi mogli v njem rasti in se ugodno razvijati pesniški navdih. Ni mi do ženitve, toda muzam na ljubo bi se žrtvoval.«
 Moja druga iluzija se je razpršila v nič.

Tretji je pristopil ločenec, ki se je srečno rešil allimentov.
 »Babnice so hudič,« mi je zatrdil. »Komaj sem se rešil prve, pa si bom moral nakopati drugo na vrat. Vse zaradi nezdrave stanovanske politike, ki ne pusti ločenim možem družinskih stanovanj...«

In tako so izhlapevale vse moje iluzije druga za drugo, kakor milni mehurčki. Najhuje je bilo, ko so se začeli kandidati pripraviti in groziti drug drugemu. V skrajno napeti situaciji pa se je pojavila rešitev v osebi nekega milničnika, ki je strogo zavpil:

»Kaj je, tovariši? Kdo vam je dovolil razgrajati v javnem prostoru? In kaj pomenijo te rumene rože v gumbčjih? Ali je to morebiti spoznavni znak z razstave kanarčkov, ki so jo danes odprli!«

Ne vem, kako se je zadeva končala. Resnično nisem utegnila čakati razpleta. Ko je milničnik potegnil blok, da bi naložil globo najglasnejšim kričočem, sem smuknila iz avle. Zunan sem se počeno odahnila. Nato sem stopila v bife in izpipla kozarek konjaka. Bila sem ga resnično potrebna po ogledu kolekcije ženičnih kandidatov. Računala sem, koliko me je ta šala stala. Nova obleka, čevlji, zbirka toaletnih pripomočkov, da ne štejem mučne torture pri frizerju! Vsa ta je bila porazna. Lasje po zamorsko nakodrani in počesani navzgor, so mi stopili pokonci, da so jih dame opazovale z zavidljivimi pogledi.

V lokal je prišel upokojeni učitelj in v moje veliko začudenje naročil kozarec dvojnega žganja, ki ga je v dušku izpraznil. (V ponudbi je pisal, da je abstinent!)
 »Potegnila me je ženska, potegnila,« je rekel in mi prijazno pokimal: »Pa nič zato! Sem kar vesel, da je

ŠALA NAPADNO RAZUMEL

Očka Stembur s Kozjega vrha je prispel v Ljubljano. Zaradi obilnih opraviel je moral ostati v mestu čez noč. Sklenil je, da to redko priložnost izrabi v prijetno zabavo. Obiskal je več gostin. Pozno zvečer si je — že precej v ročicah — zaželel nekoliko svežega zraka. Zakobestrjal je po Cankarjevi cesti proti Tivoliju. Njemu naproti prihitil mladi deklet. Očka Stembur je v svojem veseljem razpoloženju kar malo preveč predrzen — urno zgrabi deklico za roko in zavpije:
 »Dober večer, ti fletkana stvarc!»
 Dekle se prestraši in zakriči: »Pustite me v miru, če ne, boste imeli opraviti z milico!«
 Stembur odmakne roko in se zarezal: »Hahaha! Nikar me ne straši z njo! Saj moje žene niti ne poznaš; ni Milica, ampak Katra!«

Njena pejava
 S IRI PRIJETEN VOZNI
 Tako harmoničen obraz lahko dobiš tudi vi če uporabljate toaletno milo ELIDA-7cvetic!
ELIDA
7CVETIC
 Milo, ki se močno peni in deluje blagodejno na kožo!
 PROIZVOD Papovica

Unsoug Pai

Leta 1923 je stopil na evropska tla korejski študent nacionalne ekonomije, Unsoug Pai, da bi tu nadaljeval svoje študije. Čeprav ga je Evropa sprva zelo razočarala, mu je s svojimi muzeji in galerijami vendar le prebudila umetniški poklic, tako da je opustil svoj prvotni študij in se na berlinski »Soji za lepe in dekorativne umetnosti« popolnoma posvetil slikarstvu. Ker je spoznal, da Evropa njegovo demovino kaj sila-boko pozna, je začel objavljati v časopisnih podlistkih članke o svoji domovini in njenih navadah, o vzhodnoazijski umetnosti in risbah s tušem, v krogu svojih prijateljev pa je pripovedoval stare korejske zgodbe in pravljice, med katerimi je bila tudi ta, ki jo danes objavljamo in ki na poseben način osvetljuje vzhodnjaško razmerje do umetnosti ter v mnogem osvetljuje tudi problem modernega umetnostnega ustvarjanja. — Unsoug Pai se je rodil leta 1900 v Seulu, izbruh druge svetovne in nato še korejske vojne pa je zabrisal za njim vsako sled.

Zgodilo se je, da si je nek korejski cesar nekoč zaželel prav posebno lepo zaslonjalo, s katerim bi si okrasil prestolno dvorano. Poklical je predse najslavnejšega slikarja dežele, ki je bival v vtolni daleč od mesta, se z njim posvetoval ter mu naročil, naj bosta na zaslonjalu upodobljena oba igrajoča se zmaja — modri in rumeni — kot znamenji cesarske moči, sreče in miru njegove vladavine. Slikar je v ta namen terjal

neko posebno vrsto svile, ki je ni bilo nikjer dobiti ter jo je bilo treba šele sktati. »Dokler ne boste te svile preskrbeli, se bom jaz umaknil in svojo vtolno« ter študiral osnutke za modrega in rumenega zmaja,« je rekel slikar in zapustil dvor.

Zdaj pa se je pokazalo, da je bilo svilo mnogo težje izgotoviti, kot pa je cesar domneval. Izbrati je bilo treba prav posebno vrsto prepijke gosenice in murvini listi, s katerimi so jih krmili, so morali biti prav tako prav posebno izbrani. Pa še potom niso bili vsi zapredki porabni za dragoceno svilo. In tako je zelo dolgo trajalo, da so zbrali dovolj sviloprejkinih bub.

Toda že je napočila nova zapreka, kajti svilena nit je bila tako tanka, da je še zdaleč niso znale vse tkalke sktati. Toda končno je bilo vse zbrano. Skicali so kos svile ter ga napeli v prekrasen slonokosčen okvir. Zdaj je postal cesar po slikarja z naročilom, da je vse pripravljeno in da zdaj lahko pride in zmaja naslika. Slikar pa se je branil in trdil, da mu delo še ni dozorelo ter je prošil za nekoliko odloga.

Cesar, ki je moral že na izgotovitev svile tako dolgo čakati, je bil zelo razočaran. Vendar je popustil. Toda vselej, ko je prišel mimo nepopolnaka zaslonjalo, ga je grizlo v duši in iz dneva v dan mu je potrpljenje bolj pojemaleo. Nekega dne pa ni več vzdržal ter je spet poslal po slikarja.

To pot pa je slikar odgovoril, da če pride že zdaj, ne bo zaslonka nikoli tako lepa, kot bi jo cesar želel. Se se mora poglabiti v študij in zato je prošil za nov odlog.

Težkega srca je cesar privolil, toda zdaj mu je potrpljenje kaj kmalu pošlo. Kmalu je v tretje poslal k slikarju sle z naročilom, naj ga na vsak način pripeljejo s seboj. Slikar je šel rade volje z njimi. Rekel je cesarju, da zdaj upa, da bo zmaja že lahko naslikal. Nato si je dal prinesiti barv, modre in rumene, zraven pa velikanski čopič. Stopil je pred čudovito zaslonjalo, čigar svila se je dragoceno svetila v slonokosčnem okviru, ter potegnil najprej posebno čez svojo debele modro črto, nato še debele rumeno črto, odložil čopič ter izjavil, da je končal.

Cesar, ki je pričakoval nekaj popolnoma drugega, je osupnil ter menil, da se slikar s temi potezami, debelimi kakor brunu, samo šali. Toda slikar je zatrjeval, da je to izdelek njegovih študij ter je hotel oditi. Tedaj pa se je cesar razhudil; tarnal je nad izgubo dragocene svile, za katero je bilo treba toliko truda in ki jo je slikar v minuti pokvaril z dvema neumetniškima potezama. Velel je, naj vržejo moža v ječo, kajti prepričan je bil, da si je privoščil slikar na njegovo račun neslano šalo.

Toda ponoči, ko cesar še spati ni mogel od jeze, sta se mu spet pojavili pred očmi debeli črti. In nenadoma sta se začeli gibati in nista bili naenkrat nič več podobni brunom, kot se je poprej zdelo cesarju; bili sta gibki kakor modri in rumeni zmaj in urni in grozljivo močni. Najbolj čudno pa je bilo, da nisi teh lastnosti opazil šele drugo za drugo, ampak vse naenkrat. In vse to je bilo uikleto v obeh potezah, ki ju je slikar potegnil preko svile.

Tedaj je planil cesar iz sna, ukazal, naj mu privedejo jezdega konja in odjahal je v spremstvu straže skozi noč in mglo proti slikarjevi vtolni. Vihar je tutil v drevesih in le s trdom in muko so našli pravo pot. Z bakljami so stopili v temno vtolno in prvo, kar je cesar zagledal, sta bila dva zmaja na steni — modri in rumeni — ki sta se igrala med seboj. Zraven je bil zaznamovan dan, na katerega je slikar prejel cesarjevo naročilo. In nato se je vrstila stena za steno, vsaka z novimi slikami zmajev, katerih vsak je imel drugačen izraz, toda obenem je bil tudi sleherni preprostejši. Na koncu te dolge vrste je zagledal cesar obe črti, ki ju je nsslikal slikar na njegovo svileno zaslonjalo. Zraven j "I zaznamovan dan, ko je poklical slikarja k sebi. In v obeh teh zadnjih figurah, ki sta bili videti na prvi pogled kot dve črti, so bili vendarle združeni vsi tisti zmaji, ki so prekrivali ostale stene. In čeprav nista bili tako naravni kot prve figure, je ve-dar plalo v njih večje življenje kot v vseh drugih skupaj.

Tedaj je obšlo cesarja veliko zadovoljstvo, da kar veselje in takoj je ukazal, da se vrnejo v dvor. Pa vendar se mu je pot silno vlekla, kajti ni mogel pričakati trenutka, ko bo stopil pred slikarjevo obličje, da bi ga poprosil za oproščenje ter se mu zahvalil za vse, kar mu je podaril z znamenito podobo modrega in rumenega zmaja.

TUKAJ ŽENA NA MOJEM MOŽU POD PASTELJO

Na moč ljubosumni Ivan Andrejevič je sredi ulice poprosil neznanega sprehajalca, naj mu pomaga zaslati ženo na nedovoljenem sestanku z nekim tujim možem. Zatrtil mu je — to zaradi tega, da bi skrivil svojo nemogućnost — da ta pravzaprav ni njegova žena, temveč žena njegovega prijatelja, ki si še sam ni popolnoma svest njene krivde. V isti sapi pa je že pokazal svojo bolešno fantazijo varanega soproga, češ kaj če ni on — neznanec — mož, s katerim naj bi jo presenetil.

»Tamlje vendar! E, vrag te nesl, vrag te...« (Mladega gospoda je popadla taka jeza, da je zacepetal z nogami).
»Slišite vi! Od kod pa veste, da ji je ime Glafira?«
»Vraga, zdaj bom imel še z vami te sitnosti! Saj ste vendar izjavili, da vaša ni Glafira!«
»Milostljivi gospod, kakšen ton pa je to?«
»A, k vragu se ton! Mar je to vaša žena ali ni?«
»Nikakor — to se pravi, jaz nisem poročen... Tole vam pa povem: jaz na vašem mestu ne bi nikdar mogel človeka — če že ne vrednega velike časti, potem pa vsaj olikanega — neprestano obmetavati s temi vašimi vrati. Vi pa jih imate venomer na jeziku!«
»Eh, vraga — vidite, spet sem... ali me razumete?«
»Jeza vas je prevzela, zato bom raje umolknil. — O bog, kdo pa je to?«
Med glasnim govorjenjem se je zaslislalo pritaženo hihitanje; dve čedni deklici sta stopili na pločnik, oba juna pa sta zdrijala k njima.
»Eh, neotesanca! Kaj pa želita?« je vzkliknila prva.
»Kam se pa vi rinete?« je pristavila druga.
»Medve nisva izmed tistih...«
»Nista naletela na prave. Kočijaži!«
»Kam gospodični?« je vprašal kočijaž.
»K Pokrovi! Sedi, Anuška, pospremim te! Jaz sedem tja!« Potegnij Glej, da boš hitro vozil!«
Kočijaž je odpejal.

»Odkod pa ti dve?«
»Poslušajte! Kaj ko bi šla tja?«
»Kam?«
»K Bobincinu vendar.«
»Ne, nemogoče!«
»Zakaj pa ne?«
»Jaz bi seveda šel, toda ona bi vso stvar obrnila na glavo. Poznam jo. Rekla bi, da je prišla sem nalašč, da bi me presenetila s komerkoli in tako vso krivdo zvalila name!«
»Da bi vsaj vedel, če je ženska res tam! Vi pa bi medtem, — ne vem sicer, če bi se to obneslo — vi bi šli potem h generalu...«
»On se je vendar preselil!«
»Nič ne de. Ona je šla vendar tja; no in vi tudi — razumete? Delajte se, kot da nič ne veste o generalovi preselitvi, vstopite kot da prihajate po svojo ženo, da jo spremite domov... no, in tako dalje.«
»In potem?«
»No, in potem primite pri Bobincinu kogar treba; kakšna topolgi!«
»Ja, kaj pa bi vi imeli od tega, če ju zalotim? Vidite, vidite!«

»Kaj? Ej brate! Ze spet nekaj podobnega kot prej? Eh, eh. Sramujte se vendar, vi, smešno človeče topoglavol!«
»Ne vem, zakaj se vi tako zanimate? Morda želite izvedeti...«
»Kaj izvedeti? Kaj? Pojdite že za vrata! Kaj me briga vaša zadeva. Sam pojdem! Izginite! Tekajte sem in tja in stražite! Je obupno kričal gospod v kožuhu.«
»No kaj? Ali je kaj čudnega, če se ne obvijdam?« je spregovoril gospod v povrniku, stisnil zobe in besno pristopil h gospodu v kožuhu: »No, kaj? Pred kom se ne obvladam?« je zarohnel in stisnil pesti.
»Toda, milostljivi gospod, dovolite...«
»No, kdo pa ste vi, da se pred vami ne obvladam? Vaše cenjeno ime?«
»Ne vem — dragi mladenič, čemu vam bo moje ime... Ne morem ga povedati... Raje grem z vami. Pojdite, pogumno, kajti zdaj sem pripravljen na vse... Sicer pa, verujte mi, da zaslužim prijaznejši obraz!... Ni treba izgubljeni prisotnosti duha in če ste zaradi česar koli razdraženi — to pač slutim — tedaj vas prosim, da se obvladate. Vi ste še zelo, zelo mladi!...«
»Kaj pa me briga če ste vi že taka starina? Kakšna redkost! Kaj pa tekate tod okrog?«
»Zakaj naj bi bil starina? Kakšna starina pa sem? Seveda, po dostojanstvu ne rečem, toda tekam pa ne...«
»Seveda, saj! Sicer pa, poberite se že vendar...«
»Nak, tudi jaz bom z vami! Tega mi pač ne morete prepovedati, saj se tudi mene tiče ta zadeva; z vami grem...«
»No, potem pa tiho, tiho, molčite!...«
Oba sta stopila v vežo in šla po stopnicah navzgor v tretje nadstropje; bilo je temno kot v rogu.
»Stojte! Imate vžigalice?«
»Vžigalice, kakšne vžigalice?«
»Vprašam, če kadite?«
»A, da! Imam; tukaj so, tukaj! No, počakajte...« in gospod v kožuhu je zasopel.
»Fuj, kakšen topogi! Vraga! Zdi se mi, da so ta vrata...«
»Ta — ta — ta — ta — ta...«
»Ta — ta — ta — ta — ta... Kaj pa tulite? Tiše!«
»Milostljivi gospod, drznem si reči... da ste predrzen človek...«
Zasvetil se je plamenček.
»No, vendar, glejte tu medeno tablico. Bobincin torej; pogledite vendar: Bobincin?...«
»Vidim, vidim!«
»Tisti! Kaj je ugasila?«
»Ugasnila.«
»Potrkava?«
»Da, morala bi!« se je oglasil gospod v kožuhu.
»Potrkajte!«
»Nak, zakaj pa prav jaz? Vi začnite, vi potrkajte...«
»Strahopetec!«
»Vi sami ste strahopetec!«
»Po — be — ri — te se vendar!«
»Skoraj mi je žal, da sem vam zaupal skrivnosti...«
»Jaz...«
»Jaz? No, kaj jaz?«
»Izrabili ste moje razburjenje, opazili moje duševno vznemirjenje in...«
»Pljunem na vse skupaj! Smešni ste — pa konec besedi!«
»Zakaj ste pa vi sploh tukaj?«
»Pa vi — zakaj?«
»Cudovita stvar!« je godrnjal gospod v kožuhu.
»No, zakaj pa čekate o nrvnosti? Kaj mislite s tem?«
»In vendar nenravnosti!«
»Kaj?«
»Seveda, ker je po vašem mnenju vsak opeharjen mož copata.«
»Kaj, ali ste vi mož? Saj ste vendar dejali, da je mož na Voznesenskem mostu, mar ne? Kaj vam je pravzaprav? Zakaj neki ste se spoteknili od mene?«
»Meni se zdi, da ste vi tisti ljubimec!...«
»Poslušajte, če boste tako nadaljevali, potem bom mo-

Proti bolečinam
v lekarnah zahteвайте le
Asfalgot
PROTI GLAVOBOLU ZOBOLU
REVMATICNIM BOLENJEM ITO
Lek LJUBLJANA

ral priznati, da ste tudi vi tista copata. Saj veste kakšna?«
»S tem hočete reči, da sem jaz njen mož?« je rekel gospod v kožuhu in poparjen odstopil.
»Pst. Molčite! Slišite...«
»To je ona!«
»Ne, ni!«
»Fuj, kakšna tema!«
Vse je potihnilo. V stanovanju Bobincina se zaslisi šum.
»Zakaj pa bi se prepirala, milostljivi gospod?« je šepnil gospod v kožuhu.
»Hudirja, saj vi ste sami sebe razžalili!«
»Da, toda vi ste me pripeljali do te skrajnosti.«
»Molčite!«
»Priznajta, da ste še zelo mlad človek...«
»Moi — či — te, vendar!«
»Seveda, strinjam se z vašim mnenjem, da je vsak mož v podobnem položaju copata.«
»Kaj mislite umolkneti ali ne? O!«
»Cemu vendar tako zlobno trpinčenje nesrečnega moža?«
»To bo ona!«
»Medtem je šum spet utihnil.«
»Ona?«
»Ona, ona, ona! In vi, česa se vi tako bojite? Saj to ni vaša nesreča!«
»Milostljivi gospod, milostljivi gospod!« je blebetal možak v kožuhu, ves blede in razburjen. »Duševno sem razdvojen — mislim, da vam je že dovolj mojega ponižanja; seveda, sedaj je noč, toda jutri... hm, res je, jutri se najbrž ne bova srečala, sicer bi me to srečanje prav nič ne prestrašilo... in to, nazadnje niti nisem jaz, ampak moj prijatelj, ki čaka na Voznesenskem mostu. Da, on, prav on! To je njegova žena, to je — tuja žena! Nesrečni človek, zagotavljam vas! Prav dobro ga poznam; dovolite, da vam vse natančno povem! Njegov prijatelj sem: saj ste se že sami prepričali, drugače bi se ne gnjavil toliko zaradi njega. Večkrat sem mu že pravil: zakaj se pa ženiš, dragi prijatelj! Imaš poklic, uživaš ugled, zakaj bi žrtvoval vse to na ljubo neki koketki? Kaj ne da, dragi mladenič?«
»Nak, oženim se!« pravi, »družinska sreča! Na, tukaj imaš sedaj tisto svojo družinsko srečo! Prej je sieparil samo mož, zdaj pa tuči sam sebe... oprostite, začutil sem, da vam moram vse to pojasniti... On je nesrečen človek, ki pije zdaj iz grenke čaše — tako vidite...« Pri zadnjih besedah je skoraj zaihtel in zdelo se je, da ne za šalo.
»Vrag vaju počitraj, oba skupaj! Manjka se norcevi! A, kdo ste vi pravzaprav?«
Mladenič je od besnosti zaškrtal z zobmi.
»Potem ko sem vam vse to priznal, morate pritrčiti, da sem bil dober in odkrit z vami... A vi, takšen ton!...«
»Dovolite — saj mi oprostite... Kako je že vaše cenjeno ime?«
»Nak! Cemu vendar ime?«
»A?«
»Ne smem vam izdati svojega imena...«
»Sabrina poznate?« je nenadoma vprašal mladenič.
»Sabrin!!!«
»Da, Sabrin! A! (pri tem je oponašal glas in kretnje gospoda v kožuhu). Razumete, za kaj gre?«
»Ne! Od kod vendar ta Sabrina?« je odgovoril v zadregi gospod v kožuhu. »Prav gotovo ni Sabrin; to je pošten človek. Sicer pa, odpustam vam nevljudnosti; vidim, da ste ljubosumni.«
»Malopridnež je, propalica, podkupljavec, slepar, tak, ki bo kmalu padel v roke pravice!«
»Oprostite, je zamrmral gospod v kožuhu in poblebel.
»Saj ga ne poznate; kakor vidim, ga sploh ne poznate!«
»Da, osebnega ga sicer ne poznam, pač pa poznam ljudi, s katerimi se družim.«
»Milostljivi gospod, kakšne ljudi vendar?«
»Bedak, ljubosumnež! Za ženo se ne briga! Takšen je, vidite, če že hočete vedeti!«

Obiščite od 28. avgusta do 9. septembra
Gospodarsko razstavo
KAMNIKA in okolice
v prostorih gimnazije v Kamniku
Razstavlja nad 80 najrazličnejših tovarn, ustanov, posestev in podjetij!
Na veseljem prostoru vsak večer zabaven spored!
Od 28. 8. do 9. 9. 1954

SABAHATTIN ALI:
VROČA VODA
Sabahattin Ali je pevec anatolskih gora in dolin. Njegova beseda je preprosta in v njeni preprostosti je polno pretreshivosti. Nič zanosa in nič orientalske romantike ni v njegovem odkrivanju »orientalskih skrivnosti«, njegov Orient je brez tančice — bula se je odkrila. Iz koč iz nežgane opeke se širi jedki duh sežganega gnoja in v nas strme obupane oči anatolskega kmeta, ki mu je suša uničila zadnje upanje.
Bil je že mrak, ko sta prijezdila orožnika do vasi. Skočila sta s konj in vrgla krmarjevemu hlapčku, ki jima je pritekel nasproti, vajeti. Pretregnata sta od ježe otrple noge in pogledala po vasi.
Ulice so bile prazne, nikjer ni bilo žive duše. Samo v daljavi je bilo slišati tuljenje krave, ki se je telila. Skozi veje vrb je vlekel rahel veter. Gozd, ki se je vlekel po vrhu vzpetine zahodno od vasi, se je stisnil k tlom pod temno odejo oblakov.
Orožnika sta izginita v krčmi. Nekaj časa sta kušljala z lastnikom, nato pa sta zopet stopila na cesto in odšla čez vas.
Hiše so bile že zavite v temo.
Tiho sta se prikradla do male kočice, ki je ležala tik ob gozdu, na drugem koncu vasi. Okoli kočice je rasla živa meja. Orožnika sta se vzepela na prste in pogledala preko meje skozi okno, iz katerega je prihajala svetloba. V koči je čepela žena in z žlico zajemala juho. Lase je imela spleten v kite, ki so ji padale po hrbtu. Zdaj pa zdaj je bežno pogledala skozi okno.
»Hudičeva babal!« je dejal eden od orožnikov. »Zopet se dela kot da ničesar ne ve.«
»Ze četrtič!« je pristavil drugi. »Vedno nama je usel!«
Zdi se, da inava danes zopet smolo. Bova videla!
Z nogo je sunil lesu v meji in potrkal na hišna vrata. Drugi orožnik je stopil okrog hiše.
V koči ni bilo nobenega znaka razburjenja. Slišati je bilo le, kako je žena vstala, in šumenje njenega ogrinjala, ki se je bližalo vratom. »Kdo je zunaj?« je vprašal jasen glas.
»Odpri! Ismaila iščeva!«
Žena je odrinila zapeh in odprla vrata. »Vstopita, prosim. Ismaila ni tu. Ali vama nisem že zadnjic povedala,

pla k vratom in odrinila leseni zapeh. Vodila so v malo umivalnico.
Nikogar ni bilo notri.
Orožnik je vprašujoče pogledal tovariša. »In sedaj?«
»Tako boš videl.«
V umivalnici je stalo vedro vode in nizka pručka. Orožnik je vtaknil roko v vedro in jo hitro potegnij nazaj, kot da se je opeknel.
»Kaj je z vročo vodo?«
»Nič.«
Okrog orožnikovih ust je zaigral porogljiv smehljaj.
»Tako? Tudi tu naj bi hotela potegniti?«
»Hotela sem se samo umiti.«
»Pa nisi mogla tega čez dan? Katera žena ima vročo vodo, če pričakuje moža?«
da ga že od pomladi ni več bilo domov? Od tedaj so že štirje meseci.«
»Jezik za zobe!« je zavpil orožnik. »Dva dni je bil tul Natančo veval!«
»Nikar ne verjemita,« je krotkeje odgovorila žena. »Vse to je laž. Ismaila po onem dogodku ni več bilo tu. Kdo ve, kje je Morda leži mrtev nekje v gorah.«
Orožnik je ježno odprl vrata omare v steni, preobrnil posteljo in pretaknil vse kote. Hišica je imela samo sobo in prostor pred njo. V njem sta našla orožnika vrč oljčnega olja, pehar in kup krame, ki je nista mogla dobro razločiti. V kotu precej prostrane sobe je stala oblažnjena klop, na njej pa odprt koran.
Orožnik je poskusil najprej zlepa: »Bodi že pametna, Emina. Nič ne pomagaj, če lažeš. Saj vidiš, da s fantom ne bo nič. Oblast ne pusti, da bi se kdo z njo šalil. Država bo nepridiprava že dobila. Moral bo položiti račun. Le kaj ti je tako žal podlega morilca? Rekla boš, da je ravnal v silobranu. Prav. Zakaj pa potem beži v hribe? Kaj nimamo sodišč in pravice? Ne bodo ga takoj požrli, ker je bil človek, ki ga je ubil, hlapec bogatega age. Prejel bo svojo kazen, jo odsedel in bo zopet prost. Zato ti še enkrat svetujem: nehaj že! Pusti fanta! Kje se je skrill nocoj? Glej, mlada si še. Skoda bi te bilo. Torej povej: ali ni bil še pred kratkim tu? Kje se je skrill? Kdo ga je posvaril pred nama? Povej hitro!«
»Saj sem vama vendar že rekla in vama vedno znova pravim, da ne vem, kje je Ismail? Zakaj me tako mučita? Ismaila še štiri meseca nisem videla!«
»Bodi pametna, Emina! To se ne bo dobro končalo. Nisva prišla za zabavo. Stotnik je naravnost divjal in nama vse mogoče zagrozil. Če tudi tokrat ne dobiva Ismaila, naju bo kazensko prestavil in naju poslal, da bova stražila na kakem golem gorskem vrhu. Bodi vendar pametna, Emina, in misli malo tudi na naju!«
Žena ni ničesar odgovorila. Strmelja je predse in molčala.
Orožnika sta staknila glavi in nekaj šepetala.
»Ali je bilo sporečilo resnično?« je vprašal prvi.
Drugi se je zvito nasmehnil: »Tako je bova prepričala.«
Zamahnil je z roko kot človek, ki se razume na svojo stvar, in se obrnil k ženi: »Odpri tuje!«
Pokazal je mala lesena vrata v kotu sobe.
Za trenutek se je zdela, da se obotavlja, nato je sto-

Zenin obraz je postal mrtvaško blede. Skušala je iztrgati roko in s tresočim glasom jecljala: »Ničesar ne vem.«
Orožnik je nenadoma spustil njeno roko in razburjeno začel hoditi po sobi sem ter tja. Njegov tovariš se je naslonil na steno in gledal ženo, katere prsi so se razburjeno dvigale in padale.
Orožnik se je sunkoma ustavil, kot da se je po napornem razmišljanju nenadoma za nekaj odločil. Pomignil je tovarišu, naj pride bliže, in mu zacepetal, dovolj glasno, da je mogla žena slišati: »Prav v bližini mora biti. Noče se javiti. Prav. Toda gotovo bo prišel iz skrivališča, da reši čast žene.«
»Nato je tiše pristavil: »Vzel bom Emino in jo vrgel na klop. Ismail ne bo mogel prenesti njenega vpitja. Ti se postaviš pred vrata in ujameš živega ali mrtvega. Če pa ne bo vpila, se pač ne da pomagati. Lahko bo poskusil tudi ti.«
Žena se je tresla po vsem telesu. Do krvi se je grizla v spodnjo ustnico in se ozirala na vse strani: štiri stene in dva orožnika.
Tisti, ki je našel vročo vodo, jo je zgrabil za roko in jo s poželjivimi pogledi potegnij h klopi. Drugi je vzel puško in odšel iz hiše.
Orožnika ji nista mogla iztrgati niti besedice. Ni se oglasila in ni klicala na pomoč.
Ko sta čez nekaj časa s puško na rami nekoliko nemirno zapustila hišo, je bila na njenih obrazih zadovoljna utrujenost. Za njima se je previdno plazila Emina. Do konca meje je šla sklonjeno, nato pa je hitro šinila v gozd.
Ismail je skrill v goščavi čakal do jutra. Ko je videl, da je v hiši še vedno luč, čeprav je bil že svetel dan, se je pripil bliže. Vrata so bila na pol odprta. Nemiren je stopil v koč.
Po sobi je bilo vse razmetano. V svetilki je cvrčalo zadnje olje in luč je pojemale. Emine ni bilo. Nikogar ni bilo.
Ismail je stopil pred koč in zateglo zažvižgal. Kmalu je pritekel iz vasi štirinajstleten deček in se previdno oziral na vse strani. Ismail ga je poslal v krčmo, da polizve, kdaj sta odjezdila orožnika. Deček se je vrnil v pičle pol ure in povedal, da sta okrog polnoči pojedla, toda da nista nikogar odpeljala s seboj.
Z nekaj ljudmi, ki so medtem prišli iz vasi, so po vsej okolici iskali Emino in pretaknili ves gozd. »Emina, Emina, pridj vendar, drago dekice!« je obupno klical Ismail. Toda odgovarjal mu je samo odmev. Emine ni bilo nikjer in nikoli niso našli sledu za njo.
Iz zbirke »Anatolske zgodbe« poslovenil M. B.

Svetovni kongres za zaščito otrok

Pod pokroviteljstvom zveznega izvršnega sveta Jugoslavije se je v ponedeljek začel v Zagrebu svetovni kongres za zaščito otrok. Kongres, ki je med drugim velika mednarodna manifestacija želje, da bi se otrokom po vsem svetu bolje godilo in da bi bili obvarovani zla novega vojnega uničevanja, je navdušeno pozdravljen odprl predsednik republike Josip Broz Tito.

Da je Jugoslavija prizorišče tega pomembnega kongresa, je vsekakor veliko priznanje našemu trudu in naporom za boljše življenjske pogoje in srečnejšo bodočnost otrok. Ljudska oblast in z njo množične organizacije posvečajo našim otrokom vso skrb že od prvih dni svojega nastanka oziroma ustanovitve. Sredi najhujših bojev med NOB nismo nikoli pozabili na dolžnosti, ki jih imamo do otrok. Skušali smo jim čim bolj ublažiti gorje, ki ga je tudi njim prinašal neusmiljen boj za svobodo in pravice izkoriščanih. Ta skrb je bila enako živa tudi vso dobo po osvoboditvi do danes. Ko smo obnovljali naše domove, tovarne, železnice in druge razrušene ter uničene naprave, smo poiskali tudi nove rednike in vzgojitelje tisočerm otrokom, ki jih je vojna prizadela s tem, da jim je ugrabila

starše. Ljudska oblast se v tem pogledu ni strašila nobenih žrtev, našla pa je tudi vso podporo v naših množičnih organizacijah. In ko je bilo obnove konec, ko smo začeli graditi novo, socialistično gospodarstvo in družbo, so bili zopet otroci tisti, ki so našli v mnogih ukrepih naše oblasti vse možnosti za svoj nadaljnji razvoj in napredek. Odprla so se jim vrata najrazličnejših novih vzgojnih in šolskih ustanov, prav tako pa so se našli viri za njihovo materialno zavarovanje.

Na kongresu je vse te naše napore podrobno obrazložila sekretarka Zveze za zaščito otrok v Jugoslaviji Branka Savič v svojem poročilu na prvem plenarnem sestanku, kjer je govorila o »Socialni politiki in zaščiti otrok v Jugoslaviji«. Tako poudarjajo naši naporji tudi naše nacionalne meje in naša želja je, da bi tudi stali svet v njih koristen pouk za čimbolj učinkovito skrb za otroke. Ena o bomo tudi z vsjo pazljivostjo prisluhnil vsem rezultatom, ki jih bodo na tem področju dosegli v drugih državah.

Prva oprema

Zdravo in dobro razvito dete je ponos vsake matere. S skrbno nego, h kateri spada tudi udobna in higienska oprema deteta, bomo to same in brez truda dosegle. Le malo znanja v šivanju in mlada mamica bo svojemu malčku sešila njegovo

kvadrato v velikosti 10 cm² in v te začrtamo kroje. Krojna skica obsega sledeče dele kroja: Krilce: 1. prednji del životca, 2. zadnji del životca (z oznako za trak), 3. prednji del krilca (z okraskom), 4. zadnji del kril-

lagoditi razvitosti deteta ter po potrebi za sive še nekaj dodatni. Taka in povsem ustrežajoča oprema naj bo sešita iz belih in pralnih tkanin, ki se dobro perejo in celo kuhajo. Zato najbolj ustrezajo: sifon, tetra blago ali pike.

Tudi okraski naj bodo iz pralne prejice in tako namešeni, da ne bodo ovirali udobnosti otroka. D. R.

prvo garderobo. Koliko prijetnih uric bo s takim šivanjem in vezenjem nežnega okraska, kajti kroj je imamo in zato hitro na delo!

Na kos papirja si začrtamo

ca (z okraskom in črtkasto označenim naborkom).

Srajčka: 5. prednji del srajčke (z okraskom in črtkasto označenim naborkom ter gumbi), 6. zadnji del srajčke (z okraskom ter črtkasto označenim naborkom).

Hlačke: 7. prednji del hlačk (s črtkasto označenim naborkom in gumbi), 8. zadnji del hlačk (s črtkasto označenim naborkom in gumbicami). Kroj je treba pri širini p

SILVASOL je primeren tudi za nožne kopeli, posebno pri utrujenih, bolečih, skledih oteklih in preveč znojnih nogah, predvsem ker zdravi kožo (trdo ali razjedeno, ozeblino, kurja ocesa itd.) in odstrani neprijeten duh. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Ne čistite madežev z bencinom. Specialen preparat "FLEX" ni vnetljiv, stajno čisti in ne pušča roba okrog madeža.

Praktični NASVETI

Zarjavele vijake in žeblice ni mogoče razmajati niti jih potegniti ven, če si ne pomagamo s petrolejem. Take vijake pokapljamo s petrolejem, ki mora nekaj časa nanje vplivati, preden se lotimo vijaka s kleščami ali z izvijačem.

Delovanje lesnega črva v pohištvu lahko kmalu ustavimo. Napolnimo posodico za olje šivalnega stroja s terentinovim oljem in vbrizgnimo ga v luknje, ki jih je napravil lesni črv. Tako postanejo ostenja iztrtih kanalov nepremočljiva. Sedaj sledi usmrtilno sredstvo, ki ga prepojeni les ne more več vpiti. Oljno posodico napolnimo s »Formalinom« in ga vbrizgamo v kanale. Tako takoj usmrtilno škodljivca.

Posteljno in namizno perilo varujete, če posamezne kose po pranju zložite na različne načine in ne vedno enako. Včasih jih zložite po dolžini, včasih po širini. Perilo se namreč začne trgati najprej v gubah. Vreča, ki jo zašijemo iz stare mrežaste srajke ali odslužene zavese, je praktičen pripomoček pri pranju, ko imamo dosti perila. Vse drobnarije, kakor žepne robce, oprsnike in podobno, spravimo v to vrečo in skuhamo. Tako imamo vse skupaj.

Vaje za vitke in prožne boke

Pri velikem številu žena se prične pri 30 letu, pri nekaterih tudi prej, pri drugih pozneje, nabirati na bokih precej maščobe. To kvarno vpliva na skladnost celotne postave. Izbrali smo nekaj vaj,

vajo izvajajte v daljših presledkih po zmogljivosti. 3. vaja. Ostanite zlekjene na hrbtu, le da imate sedaj roke v odročanju. Iz tega položaja se dvignite v sedenje tako, da istočasno izprožite noge in

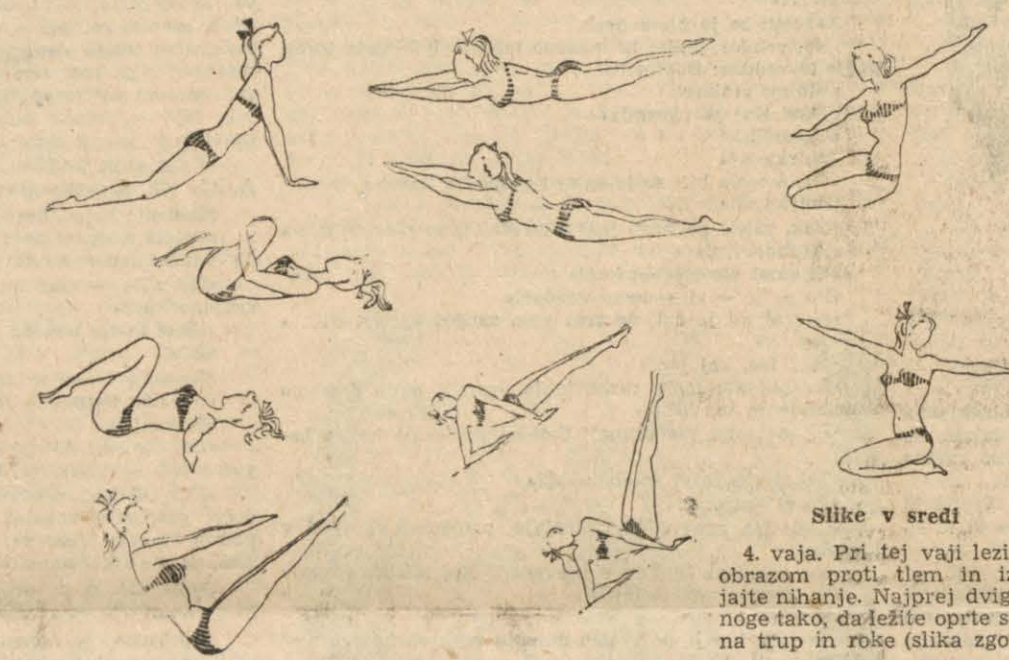
potegnute roke v predročanje, kakor kaže četrta slika na levi. V tem položaju vztrajajte nekaj sekund, na kar vajo ponovite.

v naslednjem trenutku pa zanihate tako, da dvignete trup in roke in ležite samo na spodnjem delu telesa (druga slika). Vajo ponovite do petkrat.

5. vaja. Sedite na tleh oprte na komolec desne roke. Noge morajo biti iztegnjene. Iz tega položaja dvigujete noge in krožite z njimi v bokih do desetkrat, na kar se oprte na levo roko in v tem položaju ponovite vajo. Tudi med kroženjem naj bodo noge iztegnjene in tesno skupaj.

6. vaja. Poklekните tako, da boste sedeli na petah. Roke imejte v odročanju. Prenesajte težo telesa iz enega na drugi bok. Vajo ponovite do desetkrat.

Pri kuhanju manjših kosov perila ne smemo preveč tega perila stisniti v posodo. Tako namreč voda ne more pravilno krožiti in perilo ne postane snažno. Pralni lug se preliva preko posode, včasih pa se spodnji kosi perila zgejo. Zato denite v lonec toliko kosov perila, da ga boste lahko še obračali.

ki so izrecno namenjene temu delu telesa. Z njimi boste odpravile odvečno plast maščobe, okrepile mišice in razgibale kolčne sklepe. Vaje seveda ne pripravljamo samo ženam pri 30, ampak vsem ženam, kajti tukaj je »preventiva« boljša od »zdravljenja«.

1. vaja. Poklekните, kakor kaže zgornja slika — telo je oprto na rokah, kolenih in stopalih. Iz tega položaja potegnite trup nazaj, kakor da bi hoteli sedeti na pete. Roke in noge pri tem ne smete premakniti iz prvotnega položaja. Vajo ponovite s precej odločnostjo 10 do 20 krat.

2. vaja. Zlekните se na hrbet in pritegnite noge z rokami na prsa. Iz tega položaja se zakotalite naprej v sedenje in nato nazaj v prvotni položaj.

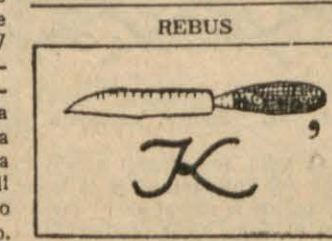
UGANKARSKI KOTIČEK

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18					19					20						
21					22					23					24	
25					26					27					28	
29					30					31					32	
					33					34					35	
					36					37					38	
					39					40					41	
					42					43					44	
					46					47					48	
					50					51					52	
					54					55					56	
					58					59					60	
61	62									63					64	
65										66						

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. prenovitelj, preobrazitelj; 2. vrsta jabolk; 18. normanski ustanovitelj ruske države; 19. tovarna žival, ki ne živi v naših krajih; 20. kup prsti, okrogel grč, grob; 21. vzklík; 22. stran v triku; 23. dragi kamni; 24. krajevni prislov; 25. orientalsko pokrivalo; 26. pomladanski posevki; 27. vplivati na zorenje; 28. spoj, združevalno sredstvo; 29. veznik; 30. vzroka, razloga; 31. slikarska potreščina; 32. novozelandski ptič; 33. vrsta kostanjev; 34. del noge; 35. grška bajeslovni junak; 36. poljska rastlina; 37. starogrška pokrajina; 38. olika, lepo vedenje; izumetničenost v izrazu; 39. reka, katere izvir je v Planici; 40. industrijski kraj na Donavi, med Osijemom in Novim Sadom; 41.

posnetki, prepisi; 42. velike kačice; 43. popačena lika; 44. polotok v Aziji; 46. eksplozivno orožje (dvojina); 47. izgovoriti; 48. s srpom pospravljena, pokošena; 49. začetek kesanja; 50. samostalniška končnica (zlasti mnogih pokrajinskih imen); 51. vrsta državnih dohodkov; 52. lubenica, dinja; 53. neumen; 54. italijanski predlog; 55. cvetlica; 56. dobre volje, radostna; 57. sorodnica; 58. preplah, zmešnjava; 59. pri starih Grkih ženska največkrat dvomljive moralne vrednosti; 60. kožna tuberkuloza; 61. tuje žensko ime; 63. vojaški gojenci; 64. mesto v sekularni Italiji; 65. grško - rimski stari vek; 66. naglo zapiranje in odpiranje oči.

Navpično: 1. pogled s strani, prerez; 2. rdečkast, zlat; 3. grški bog ljubezni; 4. tuje moško ime; 5. kratica, ki z njo Američani povedo, da je vse v redu; 6. vrsta glasbila; 7. dajalniki; 8. nazivi; 9. sorodnica; 10. okrajšano žensko ime; 11. francoski spolinik; 12. čevljarica potrebščina; 13. žensko ime; 14. vrste, serije; 15. veznik; 16. pritriljalca; 17. namigavanje; 20. ledeniška groblja; 22. elektroda; 23. mesto v srednji Španiji; 24. reka v Italiji; 26. veliki, nerodni moški; 27. zatoki, morske zajede; 28. prikazane; 30. velike gnote, velika gorovja; 31. talci, jamtevalci; 32. kolonialni država v Afriki; 33. vas v Brdih; 34. krmilne posode; 35. prevleka, preproga, opona; 36. polmeri; 37. kotlina, nižina; 38. ledeniška groblja; 39. severnoafriška država v starem veku; 40. pokrajina na Hrvaškem; 41. podbradek pri živini; 43. nadležen plevel, imenovan tudi železna trava; 44. vročekrvnen, jezljiv človek; 45. ploščad v strmem svetu; 47. zaobljena, zapolnjena; 49. vrstilen števnik; 49. gospodarsko - politične upravne enote; 51. nesramnež, brezobzirnež; 52. snežni vihar; 53. pijaka; 55.

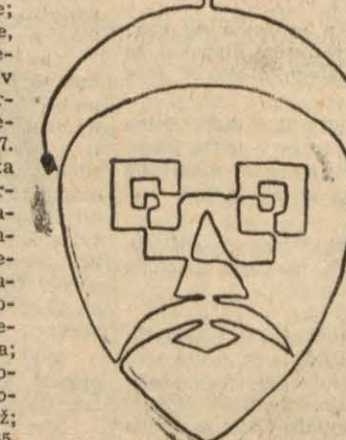
261. V ibsenovi »Divji ranci« je žival naslov in simbol. 262. Pantomima je igra, ki posreduje dogajanje s kretnjami in ne z besedami. 263. Sofite so s stropa viseče kulise na gledališkem odru. 264. Angleža imenujejo v karikaturni »John Bull«. 265. Lucifer je latinsko ime za zvezdo jutranjico in pomeni prinašalec svetlobe. 266. Ker je nosil cilindar, je bil zaprt njegov izumitelj John Hetherington (leta 1777), ker je povzročil, da se je okoli njega zbrala velika množica ljudi. 267. Sada Jako je bila prva japonska igralka, ki je gostovala v Evropi okoli leta 1900. 268. Spremljevalke Bakha so se imenovale menade. 269. Guillotin je pohvalil svoj iznajdbi giljotino z naslednjimi besedami: »S tem strojem vam odrežem glavo tako hitro, da vi tega niti ne opazite.« 270. Opice ne živijo v Evropi nikjer v prosti naravi. Zadnje so izumrle okoli leta 1900 v okolici Gibraltarja.

časovni prislov; 56. znanosti; 57. slovenski pesnik; 58. šahovski izraz; 59. medmet, ki posnema hlastanje z usti; 60. okrajšano žensko ime; 62. nedoločni romanski spolinik; 63. časovni podredni veznik; 64. enaka sozglasnika.

ZLOGOVNICA
Sestavi 17 besed iz zlogov: Bek — ben — ca — de — di — do — gra — ha — ist — jen — ka — klom — ko — kro — le — lji — lživ — me — mor — ni — nost — ob — pa — po — po — po — po — prav — pre — pred — pri — pro — rek — ro — rog — se — spr — ste — sto — te — ti — tost — va — var — vu — za — za — žec
Besede pomenijo: 1. slavonsko mesto; 2. majhen krog; 3. nasleden; 4. prvenstvo; 5. nasprotje prijateljstva; 6. na ogone razdeljeno; 7. plivkati; 8. oskalek, trščica; 9. svesten, buden; 10. prislov kraja; 11. izmišljotina; 12. na meji; 13. vrsta pisatelja; 14. zasmehljiv; 15. kar je skupaj zvečeno; 16. sodišča; 17. vrsta pečiva (množ.).
Tretje in pete črke vsake besede od zgoraj navzdol dajo neko misel o našem tedniku!

PREIZKUSI SVOJE ZNANJE
Odgovori na spodnja vprašanja, ne da bi si pomagal s knjigami:
271. Koliko raso čistih Indijancev živi še na svetu?
272. Katerih živali Napoleon ni maral?
273. Na katerem otoku živijo Maori?
274. Koliko popolnih idiotov odpade na 1000 moških oziroma na 1000 žensk?
275. Pri ustanovitvi katerega mesta je imela veliko vlogo krvava koža?
276. Kaj je kravje jajce?
277. Kdo so bili mameluki?
278. Kateri francoski pisatelj se ponaša z vzdevkom »pesnik ubogih«?
279. Kakšen poklic je imel Kolumb prvotno?
280. Katero afriško jezero leži več kakor 1000 metrov visoko?

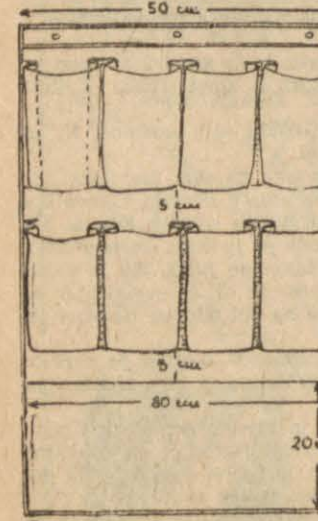
REŠITEV UGANK V 33. ŠTEVILKI

Enopoteznica: Z eno potezo narišete lik takole:

Vreče za čevlje

Gospodinj, ki ima veselje s svojim domom in ki rada zanj tudi kaj naredi, prinašamo nov navdaj, novo delo.

Čevlji so kaj radi v napoto, posebno še, če nimate zanje primernega mesta. Vidite jih ležati v kuhinji, v kopalnici ali pa vam jih puščajo celo po sobah. Da bo jeze konec, si zanje

preskrbite lepo omarico ali pa prisluhnite našemu navdaju in si sami napravite vrečke za čevlje in copate. Zamisljete vrečko za čevlje ni ravno zadnja novost, saj nas močno spominjajo na vrečke za krtače. Z njimi pa boste zadovoljne, ker jih lahko naredite same in ker vam, obesene na steno, ne bodo delale stiske. Paziti boste morale le, da vam iz vreč strleče pete ne bodo kazale prostora, zato najdite zanje pravo mesto.

Ce vam vrečke za čevlje ugaajo in ste se odločili zanje, pripravite kos močnega blaga z višino 75 cm in širino 50 cm. To blago, ki bo služilo za podlago, obšijte krog in krog z rips trakom. V gornji rob vložite tenko desčico ali pa lepenco, ki bo podlago stabilizirala. Na podlago potem pršite žepce oz. vrečke, v katerih boste shranjevale čevlje. Lahko napravite vsako vrečko posebej ali pa vse štiri iz enega kosa blaga. V slednjem primeru naj bo dolžina kosa širša od širine podlage; meri naj 80—82 cm, višina pa 20 cm. Na vsaki strani žepa naredite globoko gubo, da bo ta prostornejši. Ne pozabite tudi našiti zank, da boste lahko vse skupaj obesile na steno. Mero in videz take sšrambe za obutev vam kaže priložena slika.

Nagradne rešitve sprejemamo le do ponedeljka, dne 6. septembra

Sigurnost pred opeklinami sončenja imaš, če uporabišš ULTRAGIN sport kremo. Dobi se v drogerijah in parfumerijah.

Teden dni na prvenstvu Evrope v atletiki

Največje športno slanje - v najmanjši areni

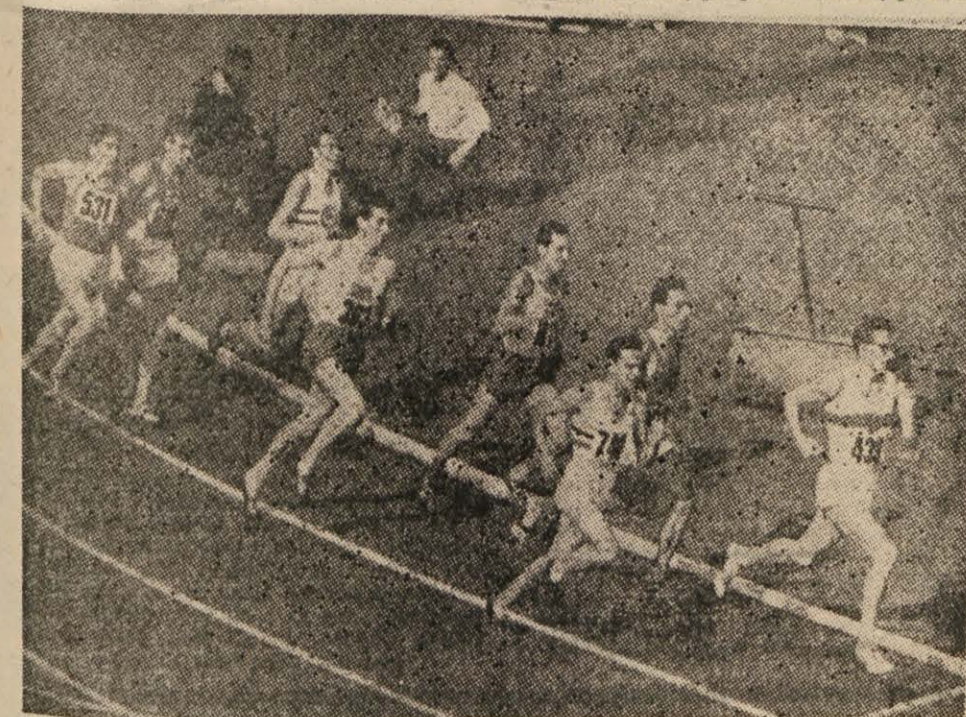
Kaj takega evropska atletika še ni doživela: 28 narodov »starega kontinenta« s skoraj tisoč tekmovalci, ki so med seboj govorili blizu 40 jezikov brez upoštevanja narečij. Ta elita evropske atletike, zbrana v prestolnici Švice, je v dneh od 25. do 29. avgusta na stadionu Neufeld prekosila vsa predvidevanja, pričakovanja in ugibanja. Ne glede na številčno odlično bilanco — trije svetovni rekordi, en evropski in šestdeset državnih — lahko pravkar končano V. prvenstvo Evrope v atletiki prištejemo med največje športne prireditve sveta, prav gotovo pa je bilo najkvalitetnejše od vseh dosedanjih tekmovalj. Pred več kot 94.000 gledalci, ki so skupno prisostvovali tekmam, je nad polovico kolajnih odnesla suverena, nepremagljiva sovjetska ekipa. Takoj za njo so bili najuspešnejši Madžari in Čehi poleg Angležev, ki so pred štirimi leti v Bruslju zmagali pred vsemi. Jugoslovanski tekmovalci so se vrnilo domov brez vsake kolajne kljub sorazmerno dobri uspehi, predvsem žensk, ki so se vse plasirale na rob finala — večinoma na šesto mesto. V moških 24 disciplinah se je od 28 držav le 13 posrečilo, da so si priborili vsaj 1 kolajno. Pri ženskah pa od istega števila držav le 8 državam.

Na sliki elegantna, sloka Angležinja Desforges, zmagovalka v skoku v daljino s 604 cm, ki je sicer lepo skakala, ni pa mogla ogroziti dosedanjega evropskega rekorda »leteče Holandke« Fanny Blankers-Koenove, ki je letos prvič ni bilo na startu po 16 letih njenega tekmovalja.

STADION IN NJEGOVA PODOBA

Razume se, da je bila zunanja podoba Berna ob dneh tega prvenstva pripravljena samo za en namen: s katerekoli konca mesta pripeljati gosta na stadion k prireditvi, nato pa nazaj v mesto k zabavi in razvedrilu. Za jim je klub skrbni pripravil sama izvedba športnega dela vse organizacije na nekaj mestih usila iz rok. Morda je to prekritično gledano zaradi primerjave s tem, kar smo pred štirimi leti videli v Bruslju. Res je pa, da na tako majhen prostor, s kakršnim razpoga neufeldski stadion, ni bilo mogoče spraviti več, odnosno bolje, na posebnih ogrevalnih prostorih za atletičarje, tokrat ograjenih z visoko žično ograjo (toda iz zelo tanke žice, da ni vzbujala vtisa ograditve), so prireditelji postavili sicer lične ograine barake, toda vsega je bilo toliko, da je lesene barake, toda vsega je bilo toliko, da je upravičeno delati v razgovoru z nami eden od njihovih ljudi: »ZUVIEL DES GUTEN IST

Tako so pričeli tek na 800 m v polfinalu. Na sliki je kasnejši finalni zmagovalca Madžar Szendgali s št. 746 v ospredju, ko pravkar prehiteva Nemca Lawrencea (439) in ostalo skupino šestih tekačev.

AUCH NICHT GUT. V teh barakah je bil živov živov, včasih lahko rečemo zelo nepredhodna gneča. Tu so bili prostori za novinarje, kjer so pripravili zastopnikom tiska 24 povsem novih pisalnih strojev in 12 prav tako novih telefonskih celic, s posebno telefonsko centralo, v eni od barak pa je neprestano tiskal bliten z najnovejšimi rezultati, ki so jih dobili dobre četrt ure po končani točki novinarji že v roke. Le v primerih, ko je morala odločiti fotocočica znane firme Omega, ki je imela tam nameščene svoje najmodernejše električne snemalne naprave, so je bliten nekaj zakasnil. Vseh zastopnikov tiska, fotoreporterjev, radijskih napovedovalcev in onih od televizije je bilo okrog 420. Kdor se ni prijavil vsaj že pred pol leta in dobil odgovor pred dvema mesecema, je lahko »stal«. Tako tudi pisec teh vrst, čeprav je imel v žepu lepo napisano »Bestätigung« našega lista, pa mu vse skupaj ni nič pomagalo. Kljub temu se je skušal znajti čim boljje in je večkrat smuknil na prepovedano tribuno tudi skozi uho šivanke. Enkrat je bilo treba preletati policista z jugoslovanskimi cigareti, da je zanižal na eno oko, drugič je bilo potrebno malo »pokaditi« simpatični brinetki v komiteju za tisk, da je lahko dobil tudi brez novinarske karte ves novinarski material z rezultati. Fotografiji kljub številnim fotografom, ki so smekali žal ni bilo posebej kupiti, ker jih menda pripravljajo za posebne revije o tem prvenstvu, te pa še niso izšle. Številni časopisi so sicer prinašali zanimive slike, to pa je bila tudi edina možnost priti do njih. Gradiva so je kljub temu nabralo za dober kup, tako da je človek v zadregi, kaj naj od vsega zanimivega in doživljajev najprej napiše.

O MARATONU, STAFETAH IN OSTALEM

Kako je nerodno začel prvi zmagovalca maratona Rus Filin na napačno smer pri vstopu v stadion — o tem so se časopisi na dolgo razpisali. Niso pa pisali, kako je publika reagirala, ko so proglašali Finca Karvonen za zmagovalca. Revezil Karvonen, sicer zelo simpatičen suh človek, se tisto minuto, ko so fantazisti razglabljali njegovo zmago, verjetno ni počutil najbolje. Publika je namreč kar z življenjem dajala duška nezadovoljstvu in so poskoki bili Filinu kot njemu. Prireditelji so bili v zadregi, četudi je bila razglasitev preložena na naslednji dan. Kaj bi šele bilo takoj po tekut? Zašel je napačno zato, ker je prehitro prišel na stadion. Brez ironije. Bilo je namreč tako, da je napovedovalec javil vrstni red ob štiridesetem kilometru, ki se ga pretekli. (Maratonska proga pa je dolga 42,06 m.) Kako so mogli Filin in njegovi preteči preostanek nad 40 v pol minute? Pojavilo so se namreč prvi trije na stadionu še medtem, ko je napovedovalec še govoril o pismaju pri 40 km. Belih vrvi še niso dobro pripravljeno, da izgrubijo. Sa se v športu ne da samo zmagovalca. Kar je Nemka Sanders po lastni krivdi zaostala na startnih blokih v finalnem teku na 80 m z evrjami, je bila prav gotovo prepričana, da bo starter poklical njene konkurentke nazaj, zato ker je imela vtis, da je ena izmed njih usila. Ostale pa so pretekle svojo progo in si prve tri razdelile kolajne, ko je dolgo potem Sandersova še vsakemu, ki jo je hotel poslušati, razlagala, da se ji je zgodila krivica. Užaljena je celo polkuzala s solzami in smo jo skozi daljnogled s stoljšča lahko gledali, ko se je jezna usedia v travo in se zavila v trenirko.

Kako bi bilo, če bi kaj podobnega napravil naš Lorger, ko smo vse stave stavili nanj ip to zelo upravičeno, saj je v obeh predtekkih postavil najboljši čas prvenstva (14.5) na 110 m čez oviro. V finalu je z malo nerovo zmešal ritem koraka in to ga je stalo vsaj srebro kolajno, morda tudi zlato. Ni užaljeno dopovedoval, da so tega drugi krivi. Doživel pa je pouk, ki mu bo v bodoče mnogo koristil, da so namreč živci pri takih naporih najdražje »nabiti«. Morda bolj od sanj mišic. Kako zelo bi mu privoščili uspeh, ker je dober športnik, in ga je tudi zaslužil!

KAKO SMO DOŽIVLJALI SVETOVNE REKORDE?

Ce si takole eden izmed mnogih v 26.000-glavi množici in veš, da se prireditelj imenuje »Prvenstvo Evrope«, ves čas z nezrečeno besedo želiš in trepetiš, da bi pogled kak svetovni rekord. Je to človeška slabost, ki pa je razumljiva, saj zato greš na tekmovalje, da vidiš nekaj velikega, posebnega. Ko se pa to dogaja pred tvojimi očmi, izgubijo merila pravo vred-

gem pa angleška, diskvalificirani. Nemci so zaradi njihove diskvalifikacije (zaradi prestopa) tako protestirali pri vodstvu tekmovalja z dolgo obrazložitvijo in agorčenjem. Protest jim je bil drugi dan odbit s podarjkom, da je odgovorni sodnik opravil svojo nalogo korektno in v skladu s pravili. Ko sem slučajno v novinarski baraki sedel poleg nemškega novinarja, ki je hitel s svojim poročilom na stroj, sem na listu, ki ga je odložil poleg mene, lahko čital: »Nepravilna diskvalifikacija naše štafete! Kako dolgo bo še to trajalo?« Kako so pa ravnali Angleži, ki se jim je primerilo podobno, da so pri 4x400 m prvi rezali cilj na vrvice in vendarje bili ob zlato kolajno? Njihov tečaj je po nesreči zadet ob madžarskega in je s tem morda res Madžarom odjedel zmago. Prav gotovo pa ne namenoma. Favorit za to točko so bili Nemci. Zmagovali so Angleži. Lahko bi bili prvi Madžari. Kljub vsemu so zlato kolajno odnesli — Francozi. Zapleteno? Da, in vendar samo v toliko, ker so bili vsi konkurenti med seboj popolnoma enaki po rezultatih, ne pa toliko po športni morali.

Protest proti prvemu mestu Angležev so prvi vložili Nemci in ne prizadeti Madžari. Angleži so se izkazali gentilemen. Priznali so krivdo, izgubili zlato kolajno in jo morali prepustiti drugoplasiranim Francozom. Nemci so s tem iz tretjega mesta prišli na drugo in do edine srebrne kolajne pri moških. Če jim je šlo za to ceno, so pač uspeli. Ko so razglabljali zmagovalca štafete, čisto na koncu celotnega tekmovalja, potem ko je bernska gardna muzika že sredi igranja svečano koncertirala, se je zgodilo še nekaj, kar so bili sposobni napraviti — Francozi. Kavalirsko so svoje zmagovalne šopke odstopili Angležem. Take reči je treba videti

Proglasitev zmagovalca v maratonu. Švicarsko deklo v narodni naši izročje cvetje Rusu Filinu, ki stoji na tretji stopnici, medtem ko mu desetisočji ploskajo bolj kot uradno zmagovalcu Fincu Karvonen, ki stoji na srednji zmagovalni stopnici poleg drugoplasiranega Rusa Grišajeva.

in se iz njih kaj naučiti. Nemci žalub 7.000 svojih navijačev, ki so jih spretno razvrstili po vsem stadionu, in kljub vsem njihovim protestom niso uspeli biti niti približni nasprotniki tistim, ki so prišli v športno areno tudi s pripravljeno, da izgrubijo. Sa se v športu ne da samo zmagovalca. Kar je Nemka Sanders po lastni krivdi zaostala na startnih blokih v finalnem teku na 80 m z evrjami, je bila prav gotovo prepričana, da bo starter poklical njene konkurentke nazaj, zato ker je imela vtis, da je ena izmed njih usila. Ostale pa so pretekle svojo progo in si prve tri razdelile kolajne, ko je dolgo potem Sandersova še vsakemu, ki jo je hotel poslušati, razlagala, da se ji je zgodila krivica. Užaljena je celo polkuzala s solzami in smo jo skozi daljnogled s stoljšča lahko gledali, ko se je jezna usedia v travo in se zavila v trenirko.

Kako bi bilo, če bi kaj podobnega napravil naš Lorger, ko smo vse stave stavili nanj ip to zelo upravičeno, saj je v obeh predtekkih postavil najboljši čas prvenstva (14.5) na 110 m čez oviro. V finalu je z malo nerovo zmešal ritem koraka in to ga je stalo vsaj srebro kolajno, morda tudi zlato. Ni užaljeno dopovedoval, da so tega drugi krivi. Doživel pa je pouk, ki mu bo v bodoče mnogo koristil, da so namreč živci pri takih naporih najdražje »nabiti«. Morda bolj od sanj mišic. Kako zelo bi mu privoščili uspeh, ker je dober športnik, in ga je tudi zaslužil!

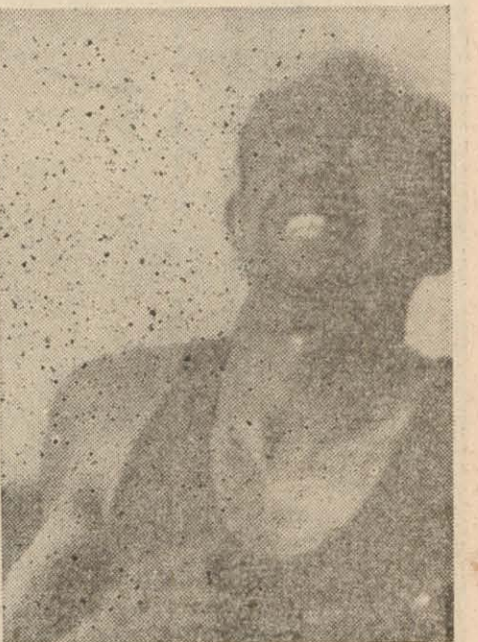
Kako bi bilo, če bi kaj podobnega napravil naš Lorger, ko smo vse stave stavili nanj ip to zelo upravičeno, saj je v obeh predtekkih postavil najboljši čas prvenstva (14.5) na 110 m čez oviro. V finalu je z malo nerovo zmešal ritem koraka in to ga je stalo vsaj srebro kolajno, morda tudi zlato. Ni užaljeno dopovedoval, da so tega drugi krivi. Doživel pa je pouk, ki mu bo v bodoče mnogo koristil, da so namreč živci pri takih naporih najdražje »nabiti«. Morda bolj od sanj mišic. Kako zelo bi mu privoščili uspeh, ker je dober športnik, in ga je tudi zaslužil!

Ce si takole eden izmed mnogih v 26.000-glavi množici in veš, da se prireditelj imenuje »Prvenstvo Evrope«, ves čas z nezrečeno besedo želiš in trepetiš, da bi pogled kak svetovni rekord. Je to človeška slabost, ki pa je razumljiva, saj zato greš na tekmovalje, da vidiš nekaj velikega, posebnega. Ko se pa to dogaja pred tvojimi očmi, izgubijo merila pravo vred-

nost. Vsaj za tiste hiše, ko se dogodki razvijajo pred tvojimi očmi. Toda že se v prihodnjem trenutku zaveš, da si bil priča velikemu doživljenju in nepozabnemu dogodku. Ko je Rus Krivonosov v družbi dosedanjega svetovnega prvaka v kladivu, Norvežana Strandlija, vihrel svoje krogle na jekleni žici in jo odmetaval iz žične ograje na zeleno polje, je vsakokrat, kadarkoli so poleg njiju stopali v borbo še oba Madžara Csermak in Nemec ter Polak Rut in Čah Maca, resnično zastajal dih desetisočjem navzočih, ker je kladivo letelo čez »magično« črto šestdesetih metrov. Enega od takih metov, ki je sedaj novi svetovni rekord, ne bom pozabil že zato, ker mi bo ostala v spominu sloka postava zmagovalca Krivonosova, kako z iztegnjenimi rokami tik na robu svojega kroga, s pogledom, uprim za napravo, stoji kot kip, da ne bi prestopil kroga prej, preden pače kladivo na tla. V tem hipu sem se s pogledom zapelil na mesto, dober meter preko zastavice, ki je pomenila dosedajni svetovni rekord. Desetisočji so se zavedeli velikega uspeha in steje z nepopisnim navdušenjem pozdravljali zmagovalca.

Podobno je bilo v teku na 5.000 m. Kakor je Zatopek dokazal na 10 km, da je tam še vedno nepremagljiv, je moral pri krajši progi, ki mu manj leži, četudi je imel do sedaj svetovni rekord, kloniti pred novo zvezdo, ki je kot meteor zablestela med ostalimi. Srednjevisok, plavočas fant se je takoj po startu odtrgal od grupe in pričel »svoj tek«, na katerega pa niso v začetku pazili toliko, kot na skupino, v kateri so bili Zatopek, Anglež Chataway, Madžar Kovacs in Nemec Schade. Verjetno so gledalci mislili: spet eden od tistih, ki v začetku pristisnejo, pa spet popustijo. Malo Rus, kuc po imenu, jo je kar naprej ubiral po svoji in ko ga je pričel Zatopek loviti, je bilo že zdavnaj prepozno. Kakšne krike vse si mogel slisati med gledalci in kasneje od številnih svetovnih žurnalistov: »Čudovito, močeno, nepozabno, še ne doživeto itd.« Mi smo verjetno vse prehladili za take načine izražanja. Bilo pa je vredno teh nazivov, vredno videti morda enkrat samkrat v življenju.

Se in še bi lahko naštevali podobna, res nepozabna doživljenja. Samo tek na 800 m je bil že vreden odhoda v Bern in nič drugega. To je bil najhitrejši tek vseh časov, ko so — ne govoreno z zanesenim pretiravanjem — v res blaznem tempu tekli možje raznih narodov na progi, ki je ena najtežjih, in prekosili vsa ugibanja strokovnjakov in še sami sebe. Kot stroji, ki so v največjem pogonu in kjer je mogoče menjati brzine, tako so se nam včasih pri posebnih tehnikah zdeli ti svetovni tekači. Ko si že misliš, da je že izčrpal svoje moči, je »vrgel v naslednjo prestavo« in v divjem finišu pehral metre in nasprotnike. Še skok ob palici, ki bo ostal prav gotovo dolga leta zapisan v spominu vseh, ki so ga videli. Si predstavljate sedem ur neprestanega tekmovalja v eni sami

Tokrat niso Zatopeku pomagale nobene grimase. Kapitullirati je moral kar pred dvema nasprotnikoma

točki! Sedem ur od dveh popoldne do devetih zvečer je dvajset meč s palico v roki naskakovalo letvico, ki se je dvigala vse višje in višje do 4.40 m, od koder se človek skoraj ne upa brez strahu spustiti na tla na noge. Od topliga sončnega popoldneva preko mraka do trde noči, ko so se v luči reflektorjev padale zadnje odločitve, sta se Vince Landström in dosedajni evropski prvak šved Lundberg zagrizenoborila za zlato in srebrno kolajno. Z istim rezultatom je pripadla mlademu Larsonu. Če je Larson naslednjem skoku, če je letvica padla, ni karal nasprotnik ne takega ne takega izraza, da bi privoščil nesrečo. Ali je to športna vzgoja in visoka stopnja moralit? Prav gotovo je!

Nešteto takih drobnih doživljenj se nam je nabralo v dneh tega nepozabnega tekmovalja, ki prehaja v zgodovino atletike po številnih in uspešnih precedensih. Kot absolutna zmaga ruske ekipe in njej sosednjih držav srednjeevropske, Švice, kjer se je največje atletičarske rešitve za bodoče olimpijske igre izkristalizirale na priakovani dvoboj glavnih ZDA in Sovjetske zveze, katerima bodo sedanjim zmagovalci sicer lahko mešali štrane, vendar je videti, da bodo kljub različnosti sistema športne vzgoje na teh dveh celinah vendar ostali povsaj čisti ameriški in evropski. Pravi, da so prav gotovo metode treninga več ali manj pri vseh narodih že dovolj izpleteni in »visoko« kvalitativne in se odloča več samo »ehnika«, pa pa predvsem kondicija, da pa se ne da dobiti z normalnim »ameriškim« treningom, ki ga lahko človek opravi poleg kakršnekoli službe v družbi. Če športnik ne trenira, stano, vsak dan, tako rekoč od jutra do večera, se prav gotovo je mere več šteti med vrhove, kajli meje človeških možnosti so prav na tem prvenstvu v Bernu potisnile ne-vedno daleč preko tega, kar smo doslej imeli za normalno.

Inž. Maks Megušar

ZAČEL SE JE NASKOK NA NAJVIŠJE VRHOVE

RADOVANOVIČEVO SPOROČILO IZ BERNA: »za dosego usrne sem se doma tako »namaxhal« da kljub najboljši volji tukaj še te usien dosegel...« KRIVONOSOV JE Z METOM 63.34. DOSEGEL NOV SVETOVNI REKORD

TOVARNA ČEVLJEV

Alpina ŽIRI

OTVARJA DVE NOVI TRGOVINI V LJUBLJANI

Kardeljeva ul. 3 in Stritarjeva ul. 8

In v kratkem še v naslednjih mestih:

Celje, Jesenice, Idrija, Solkan, Škofja Loka itd.

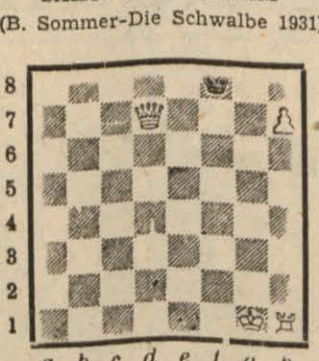
Naše geslo je:

Delovnemu človeku kvalitetno obutev!

Sah Žalostna smrt velikega mojstra

Velemojster Karl Schlechter se je v decembru 1918 odzval povabilu budimpeštanskega šahovskega kluba, da sodeluje na dvo-krožnem turnirju petih mojstrov. V splošno začudenje je bil zadnji na tabeli, dosegel je le tri remije. Njehne ni slutiti, da je nevarno bolan in zaradi pomanjkanja v vojnih letih telesno oslabil in neodporn proti bolezni. Po turnirju je hitel na kolodvor, da pride še pred prazniki domov k svoji ostareli materi.

SAHOVSKI PROBLEM (B. Sommer-Die Schwalbe 1931)

Bel: Kgl, Dd7, Th1, h7
 Crni: Kf8
 Mat v pol potezi!

Le pogledite še enkrat, prav gotovo ste pravilno prebrali: mat v POL poteze. To ni šala! Potrebno vam je le malo domiselnosti, ki vam je kot dobremu šahistu gotovo ne manjka. Torej, kako se glasi rešitev?

Na poti pa so mu neznanči ukradli aktovko z vsem denarjem. Vznenirjen se je vrnil v klub, kjer so slavnemu šahistu nudili vso nego, ga oskrbeli z denarjem in ga 26. decembra spremlili na kolodvor. Na poti pa se je nezavesten zgrudil. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je naslednji dan umrl. Sahovski prijatelji so mu oskrbeli časten pogreb in v počastitev njegovega spomina so povsod organizirali zbirke za njegovo onemoglo mater.

Slechter je bil eden najmočnejših šahovskih mojstrov in edini, ki ga svetovni prvak dr. Lasker ni mogel premagati v dvoboju. Vsi so napeto pričakovali novo borbo za svetovno prvenstvo, ki se ji je pa Lasker spretno izmikal. Schlechter je bil ljubezniv in uslužen človek. Čeprav je bil v boljši poziciji, je bil takoj pripravljen sprejeti ponujeni remi. Na mnogih turnirjih je bil zato kraj remijev. Rezultat njegovih turnirskih uspehov in dvobojev pa je izražen v razmerju odigranih partij +273 — 101 = 375. Bil je tudi zelo priden in delaven. Predelal in izdal je obširni Bilguerjev šahovski učbenik.

Evropski prvak v biljarju, Spanec Joaquin Domingo je letos branil svoj naslov v Saarbrückenu. Pravilo, da je pokazal še vedno odlično igranje, še bolj pa so ga občudovali kot najbolj elegantnega športnika, ki se je kdaj pojavil v tistih krajih. Stvar jim je bila mnogo bolj jasna, ko so izvedeli, da ima takega strica, ki mu za denar ni mnogo brige, namreč samega generala Franca.

Notranji minister na Dolnjem Saškem je dovolil svojim policijskim uradnikom, da smejo nositi športne značke in razna športna odlikovanja. V Oldenburgu je nato neki policist doživel izredno športno priznanje. Zasledoval je nekega nepridiprava, ki pa se je kmalu zasopel ustavil in se vdal čez: »Vidim, da nosite zvezno športno značko in da ste boljši tekač kakor jaz. Vzemite me s seboj!«

Karbon ZAGREB

VLAŠKA UL. 67

VSE ZA ŠOLO URAD DOM

ČRNILA TUŠI, KREDE, RADIRKE, VODENE BARVE, PASTELENE KREDE, TEMPERA BARVE

V NAJVEČJI IZBIRI!

Cetrtrek, 2. IX. 1954

Pride, pride

Vivien Leigh — Scarlett O'Hara
in Clark Gable — Rhett Butler

Produkcija: David O'Selznick — Selznick International Pictures 1939
Režija: Victor Fleming, George Cukor, Sam Wood
Scenarij: S. Howard po romanu Margaret Mitchell
Kamera: Ernest Haller
Posebni efekti: J. Cosgrove, L. Zavitz
Glasba: Max Steiner
Umetniško vodstvo: Lyle Wheeler
Igralci: Vivien Leigh, Clark Gable, Leslie Howard, Olivia de Havilland, George Reeves, Laura H. Crews, Thomas Mitchell itd.

preveden, skoraj ni mogoče reči — bilo pa jih je mnogo (tudi naš Slovenski knjižni zavod pripravlja drugo slovensko izdajo za prihodnje leto).

Ko je producent David O'Selznick prebral kratko vsebino romana, ni odlašal z nakupom pravice filmanja — avtorica je dobila 75 tisoč dolarjev. Snemalna knjiga je bila gotova leta 1938 in je imela 683 prizorov in 20.000 besed dialoga.

za ameriške pojme, kjer izgotovijo film navadno v nekaj tednih, svojevrsten rekord. Stroški za delo so narasli na sedem milijonov — toda že po prvih treh mesecih prikazovanja so producenti zaslužili z njim štiriinajst milijonov. Doslej ga je po vsem svetu videlo nad 120 milijonov ljudi. Producent O'Selznick pa je moral zavoljo finančnih težav prepustiti pravico eksploatacije družbi MGM.

cele noči, v Stockholmu so ga gledali 57 tednov, v Münchenu leto dni, v Parizu je doživel deset repriz. Od njegove premiere ni dneva, da ga ne bi nekje v svetu predvajali...

Zdaj je torej tudi pri nas, ta — kot so nekaj rekli — čudež filmske umetnosti. Za leto 1939 je to vsekakor bil, danes pa, ko ste videli že ducat filmov, ki po umetniški moči gotovo močno prekašajo »V vrtincu«, od njega morda preveč pričakujete. Toda razočarani ne boste, kvečjemu utrujeni, saj traja polne štiri ure (ko smo že pri tem: ne bi bilo napak, če bi uprava poskrbela za bife!).

Filmske zanimivosti

V New Yorku je umrl režiser Gabriel Pascal, znan predvsem po filmizacijah Shawovih del: »Pigmalion«, »Major Barbara« in »Cezar in Kleopatra«.

Maria Schell je prevzela glavno vlogo v filmu »Gospodar nad življenjem in smrtjo« po temi Carla Zuckmayerja. Režijo vodi Victor Vicas.

»V Pariz z ljubeznijo« je naslov veseli komediji, ki se odigrava v Parizu in kjer nastopata Anglež Alec Guinness in Francozinja Odile Versois.

Režiser Wilhelm Dieterle pripravlja film o Richardu Wagnerju. Doslej se še ni odločil za glavnega interpreta — izbira med Američanom Charltonom Hestonom in Angležem Alanom Badelom.

Prva poroka Scarlett O'Hare — s Charleyjem Hamiltonom

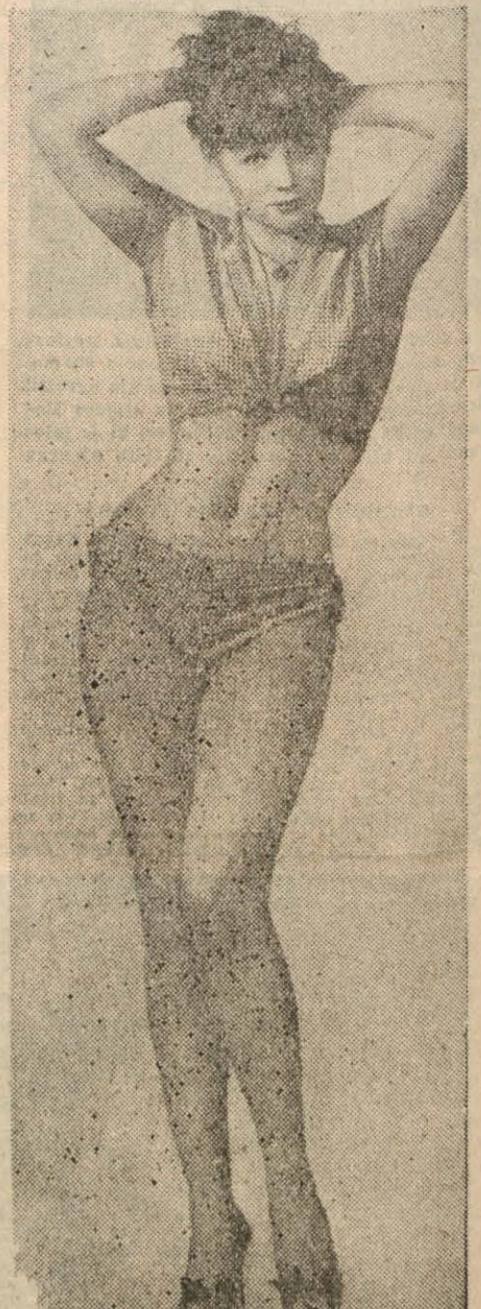
Po velikanski reklamni, ki jo je osebno vodila Carole Lombard, zdaj že pokojna žena Clarka Gablea, je prišel film na trg. Dobil je mnogo priznanj in nagrad, med njimi deset Oscarjev, česar ne pomnimo v zgodovini te znamenite nagrade.

V Londonu so ga naenkrat predvajali v treh največjih kinematografih: Ritzu, Empiru in Palaceu. Od junija 1940 do aprila 1944 so ga v enem od teh neprestano vrtili. V Buenos Airesu so ljudje čakali na vstopnice

„Povabilo na ples“ pod škarje?

Angleški časopis objavljajo presenetljivo novico, da je družba MGM prepovedala premiero Kellyjevega najnovejšega filma »Povabilo na ples«, češ da se mednarodna publika ne bi mogla ogreti za tak, docela plesni film, ki je brez vsakega dogajanja. Štiri epizode so samo rahlo nakazane: prva se odigrava v cirkuskem miljeju, druga obravnava romantično-moderno temo, tretja priljubljene slagerje, zadnja pa je popoln trik — balet. Plešejo priznani in svetovno znani plesalci: Tamara Tumanova, Belita, Igor Juskevič, Claire Sombert in mnogi drugi.

Menijo, da bodo te epizode kasneje kdaj ločeno uporabili v drugih filmih.

ika Choureaux je po nagradi filmskih avtorjev »Suzanne Bianchetti« dobila tudi »Prix populiste« za svojo vlogo v »Uporu služabnikov«. Pred nekaj tedni je mlada umetnica prispela v München, kjer bo igrala »Deklico iz Pariza«. Njeni soigralci so: Erich Schellow, Hans Leibelt, Josef Sieber, Margarette Haagen. Režijo vodi Franz Seitz, glasbo pa piše Peter Kreuder

Petnajst let je bilo treba, da je prišlo to edinstveno delo v zgodovini filma k nam. Petnajst let — odkar so ga prvič predvajali v Atlanti v Georgiji. Ta dan je guverner države proglasil za državni praznik, proslavili pa so ga hrupneje in svečaneje kot kdajkoli kak praznik. Atlanta je tiste praznične dni (festival je trajal tri dni) mrgolela domačinov in tujcev iz vse Amerike in celo Evrope in ljudje bi spreved avtomobilov, kjer so se vozili glavni ustvarjalci te epopeje Juga, brez varstva policije od nezadržnega občudovanja skoraj pomandrli. Na premiero je prišla tudi slavljena avtorica romana Margaret Mitchell, nešteto ameriških kulturnih delavcev, pet guvernerjev, peldeset hollywoodskih igralcev, nad tri sto tisoč gostov in tujcev, prišel je

1400 deklet so preizkusili za vlogo Scarlett O'Hare, preden so se odločili za Vivien Leigh

celo eden od preživelih veteranov državljanske vojne... To je bilo 15. januarja 1939.

Začelo pa se je leta 1926, ko se je Margaret Mitchell ponesečila in bila obsojena na samoto in dom. Se nikdar do tedaj ji ni padlo na misel, da bi pregledala podstrešje svoje stare patricijske hiše — ko je torej zdaj brskala po starih skrinjah svoje babice, je našla na orumeneli zapiski in se odločila, da napiše roman. Bil je to njen prvi literarni poizkus in ko je šel po desetih letih (l. 1936) v tisk, je štel 1087 strani. Kritiki so ga sprejeli z mešanimi občutki, toda bralci so ga — lahko bi rekli — v hipu pokupili. Koliko izdaj je do danes doživel in na koliko jezikov je

Tedaj je nastal nov problem: najti žensko, ki bi ustrezala vlogi Scarlett O'Hare. In če se je pred njimi zvrstilo 1400 deklet (beri: tisoč štiri sto), jim ni bilo žal truda, ko so našli Vivien Leigh. Za Ashleyja in Melanijo so se kmalu odločili — bila sta to (med zadnjo vojno padli) Leslie Howard in Olivia de Havilland. Za Rhetta Butlerja pa se spet niso mogli zediniti, dokler ni javna anketa skoraj enoglasno izvolila Clarka Gablea.

Režijo so ponudili najprej Georgu Cukoru, ki pa jo je že po prvih prizorih odstopil Victorju Flemingu. Toda tudi Fleming ni filma dokončal (njegovih so masovni prizori), zaradi boleznih se je umaknil Samu Woodu. Kljub temu, da so se vsi trije prilagajali prvotnemu načrtu, so vendar neprestano spreminjali že posnete scene — in posneli pri tem nič manj kot 150.000 metrov filmskega traku. Snemanje je trajalo enajst mesecev, kar je

Vivien Leigh in sir Laurence Olivier preživljata svoje počitnice v Italiji, ta čas ob Gardskem jezeru.

Leslie Howard — Ashley Wilkes

Souvenir

Narda

EAU DE COLOGNE

LEOPARDA

LEOPARDA SO PRINESLI V TAVORIŠČE IN CRNCA STA SE TAKOJ LOTILA GRADIVE NOVH PASTI IN KLETK...

...ZVITOREPEC JE ODŠEL NA LOV ZA HRANO...

...TRDONJA PA JE SPEZAL NA DREVO, DA BI NASTAVIL PASTI...

JOHU!! TO JE ZVITOREPEC!

TU NASTAVIM PASTI...

OPICE SO VREŠČE POBEGNILE...

ČLOVEK BI SI MISLIL, DA SO KJE V BLJZINI ZAGLEDALE KAKO ZVER ALI UDAVA...

MED TEM SE JE ZVITOREPEC VRAČAL S PLENOM... ZA VEČERJO SEM POSKRBEŁ UPAM, DA JE TUDI TRDONJA KAJ UJEL...

TO JE TRDONJA? KAJ JE NEKI TAKO SMEŠNO V TEJ DRUNGLI... POGLEDATI MO RAM...

ZVITOREPEC SE JE PUBLJAZ TRDONJI IN RAZGRNIL GRMOVJE...

HIHIHI-HOHOHO, POGLEJ, ZVITOREPEC, KAJ SEM UJEL, HIHIHI... KAKO SE MUZI, DA BI MI ZDOBILA REBRA!

ZVITOREPCU NI PREOSTALO DRUGEGA, KOT DA JE UBOGAL TRDONJIN NASVET, NAVSOJ MOJ JE BEZAL PO KLETKO...

BRZ PRINESITE KLETKO, DA JO SPRAVIM VANJO, HI HI.